

**AZ EURÓPAI UNIÓBÓL SZÁRMAZÓ FORRÁSOKRA VONATKOZÓ
CSALÁS ÉS KORRUPCIÓ ELLENI STRATÉGIA**

2024

TARTALOMJEGYZÉK

I.	VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	3
II.	BEVEZETÉS	6
2.1	A 2014-2020 PROGRAMOZÁSI IDŐSZAK CSALÁS ELLENI TEVÉKENYSÉGÉNEK EREDMÉNYEI	10
2.2	A STRATÉGIAI KERET	13
2.3	CSALÁS ELLENI TEVÉKENYSÉG ALAPFOGALMAI	14
2.4	CSALÁS ÉS KORRUPCIÓ ELLENI TEVÉKENYSÉG ALAPELVEI.....	15
III.	HELYZETELEMZÉS	17
3.1	CSALÁS ELLENI KÜZDELEM JOGI KÖRNYEZETE	17
3.2	CSALÁS ELLENI KÜZDELEM INTÉZMÉNYI KÖRNYEZETE	23
3.3	CSALÁSRA ÉS KORRUPCIÓRA VONATKOZÓ TÉNYEK ÉS TAPASZTALATOK MAGYARORSZÁGON.....	37
IV.	A STRATÉGIA CÉLKITŰZÉSEI	60
4.1	STRATÉGIAI CÉL.....	60
4.2	CÉLKITŰZÉSEK.....	60
V.	BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK ÉS INTÉZKEDÉSEK.....	61
5.1	CSALÁS- ÉS KORRUPCIÓ MEGELŐZÉSI TEVÉKENYSÉG	61
5.2	A CSALÁS ÉS KORRUPCIÓ FELDERÍTÉSE, JELENTÉSE	90
5.3	CSALÁS ÉS KORRUPCIÓ ESETÉN ALKALMAZANDÓ NEGATÍV KÖVETKEZMÉNYEK.....	94
VI.	A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSA	95
6.1	FINANSZÍROZÁS	96
6.2.	A STRATÉGIA NYOMON KÖVETÉSE, ÉRTÉKELÉSE, FELÜLVIZSGÁLATA	96
1.	SZÁMÚ MELLÉKLET: AZ INTÉZMÉNYRENDSZER ÁBRÁJA	97
2.	SZÁMÚ MELLÉKLET: JOGFORRÁSJEGYZÉK	99
3.	SZÁMÚ MELLÉKLET: CSELEKVÉSI TERV	101
4.	SZÁMÚ MELLÉKLET: AZ EURÓPAI UNIÓBÓL SZÁRMAZÓ FORRÁSOKRA VONATKOZÓ CSALÁS ÉS KORRUPCIÓ ELLENI STRATÉGIA 2023. ÉVI FELÜLVIZGÁLATÁNAK SZEMPONTJAI	107

I. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Magyarország célja – az Európai Unióval együtt – a csalás és korrupció hatékony megelőzése és leküzdése, valamint az adófizetők pénzének védelme, így az uniós források felhasználása során védi az Európai Unió és az ország pénzügyi érdekeit.

Az Európai Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) célja a 2023. évi aktualizált CAFS¹ (a Bizottság csalás elleni stratégiája) és az ahhoz csatolt cselekvési terv szerint a csalásmegelőzési, felderítési és kivizsgálási technikák hozzáigazítása a jövőbeli fenyegetésekhez, a csalással érintett pénzeszközök nagyobb hányadának visszaszerzése és az uniós szintű csalásellenes szervek hatékonyabb együttműködésének elősegítése.

A felülvizsgált CAFS alapján a csalás és korrupció elleni fellépés fő módszerei:

- a csalási mintákkal és trendekkel kapcsolatos ismeretek elmélyítése,
- minden szakpolitikai területen az ahhoz igazított csalásellenes stratégia alkalmazása, a következetességet és a hatékonyságot biztosító erős központi felülvizsgálati rendszerrel, tovább az uniós szintű és a tagállamok között együttműködés erősítése, az erőfeszítések hatékonyságának növeléséhez.

A Bizottság és Magyarország Partnerségi Megállapodása (ideértve a 2014–2020 programozási időszakokra vonatkozó megállapodást és a 2021–2027 programozási időszakokra vonatkozót is), valamint a Helyreállítási és Ellenállóképességi Terv is kiemelt kérdésként kezeli a csalás és a korrupció elleni harcot: az igazgatási (adminisztratív) kapacitások megerősítése kapcsán a csalás- és korrupciómegelőzés fejlesztendő területként került azonosításra.

A fenti elvárásokhoz igazodva a 2014–2020 programozási időszakban a Miniszterelnökség koordináló szervezetként eljárva, az irányító hatóságok képviselőivel együttműködve, a 2014–2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet rendelkezéseivel összhangban csalás és korrupció elleni stratégiát dolgozott ki. A 2015 júniusában elfogadott Stratégia az európai strukturális és beruházási alapokat és a 2014–2020 programozási időszakot fedte le, az Európai Bizottság Európai Csalás Elleni Hivatala (a továbbiakban: OLAF) által a tagállami szakértőkkel együttműködve kidolgozott iránymutatásokon alapult. A Stratégia a csalás elleni küzdelem valamennyi szakaszát lefedte, valamint tartalmazta a csalások megelőzésére, felderítésére, a szabálytalanságok okán szükségessé váló pénzügyi korrekcióra, valamint a szankcionálásra vonatkozó csalás elleni intézkedések felsorolását.

A Stratégia mellékletét képezte a cselekvési terv, amelynek teljesüléséről évente készült beszámoló.

A 2021–2027 programozási időszak kezdetén – figyelemmel az időközben bekövetkezett változásokra, felhasználva az előző programozási időszak tapasztalatait – indokoltá vált a Stratégia felülvizsgálata, új stratégiai elemek kialakítása, különös figyelmet fordítva a Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervben (a továbbiakban: HET) foglaltak megvalósítására.

A 2021–2027 programozási időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi,

¹ https://anti-fraud.ec.europa.eu/policy/policies-prevent-and-deter-fraud/european-commission-anti-fraud-strategy_en

Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízügyi pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról szóló, 2021. június 24-i (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendeletben [a továbbiakban: (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendelet], a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról szóló, 2021. február 12-i (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendeletben, valamint a brexit miatti kiigazításokra képzett tartalék létrehozásáról szóló 2021. október 6-i (EU) 2021/1755 európai parlamenti és tanácsi rendeletben követelményként szerepel az eredményes és arányos csalás elleni intézkedések alkalmazása, ehhez kapcsolódóan a csalás kockázatelemzés és -kezelés elvégzése. Az ezzel kapcsolatos feladatok felelőseinek meghatározását a 2021-2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet tartalmazza.

Magyarország az uniós költségvetés védelmét szolgáló általános feltételrendszerről szóló, 2020. december 16-i (EU, Euratom) 2020/2092 európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján Magyarországgal szemben indított ún. kondicionalitási eljárásban, valamint a Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervében vállalta, hogy kialakítja és elfogadja a HET-re vonatkozó Csalás Ellenes Stratégiát és Korruptió Ellenes Stratégiát. Az ezt nevesítő mérföldkő a HET végrehajtásában részt vevő szervezetek csalás vagy korruptió megelőzésével, felderítésével és kezelésével kapcsolatos szerepének és felelősségének bemutatásával teljesül. Ezen felül a HET a korruptió és a csalás fő kockázatainak, tényezőinek és gyakorlatának az értékelését célul tűzi ki.

Fentiekre is figyelemmel célszerű, hogy az Európai Unióból származó forrásokra vonatkozóan – valamennyi uniós forrásra kiterjedő – egységes Stratégia mutasson irányt a teljes fejlesztéspolitikai intézményrendszer számára. Ennek megfelelően került kiadásra a 1540/2022. (XI. 15.) Korm. határozattal az Európai Unióból származó forrásokra vonatkozó Csalás és Korruptió Elleni Stratégia (a továbbiakban Stratégia vagy Csalás Elleni Stratégia), amelynek felülvizsgálatára első alkalommal 2023-ban került sor, amely alapján 2024-ben kerül módosításra a stratégia.

Jelen Stratégia kiterjed a Közös Agrárpolitika és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások végrehajtásának szervezetéről és intézményeiről szóló 601/2022. (XII. 28.) Korm. rendelet szerinti intézményekre is, ahogy azt annak a 668/2023. (XII. 29.) Korm. rendelet szerinti, 2023. december 30-án hatályba lépett módosítása is több tekintetben egyértelművé tette.

A Stratégia az európai uniós és a hazai forrásokkal való szándékos visszaélések elutasításának jegyében született. A Stratégiában megfogalmazott intézkedések növelik a csalás, a korruptió és az Európai Unió alapjainak szabálytalan felhasználása elleni küzdelem hatékonyságát, az elszámoltathatóságot, az átláthatóságot, továbbá hozzájárulnak a források szabályos és eredményorientált felhasználásához, az ezáltal elért eredmények fenntarthatóságához.

A Stratégia meghatározza és dokumentálja az Európai Unió, valamint Magyarország pénzügyi érdekeinek hatékony védelme érdekében a fejlesztéspolitikai intézményrendszer csalás és korruptió elleni tevékenységét, az azokhoz kapcsolódó intézkedéseket és irányelveket.

A Stratégia összefoglalja azokat a teendőket, amelyek megtétele szükséges a csalás és a korruptió elleni küzdelem megerősítése, az esetek jobb megelőzése, felderítése, kivizsgálása és büntetőeljárás alá vonása, a csalás és a korruptió megelőzésének erősödése, az átláthatóság, az önkéntes jogkövetés és a közbizalom növelése érdekében.

Fentiek mellett a korrupcióellenes intézkedések jelenleg a mindenkori Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia² (a továbbiakban: NKS), valamint az ahhoz kapcsolódó intézkedési terv alapján folytatódnak. A nemzeti szinten megvalósuló korrupcióellenes intézkedések a csalás elleni ciklus (anti-fraud cycle) valamennyi elemét érintik: megelőzés, felderítés, vizsgálat és bűnüldözés, szankció és helyreállítás. Az NKS hatálya kiterjed a közszféra, az állami tulajdonú vállalatok és a versenyszféra, illetve a társadalom egészére. Jelen Stratégia pedig – a NKS-sel összhangban – az európai uniós források védelme érdekében, a fejlesztéspolitikai intézményrendszerre vonatkozóan határoz meg intézkedéseket, mind a csalás, mind pedig a korrupció megelőzése, felderítése érdekében. Az NKS tehát szakpolitikai szintű stratégiai dokumentum, a Stratégia pedig annak végrehajtását támogató intézményrendszeri szintű. A két dokumentum semmiképp sem tekinthető egymástól elkülönült, azonos szintű, a végrehajtás tekintetében rivalizáló stratégiának. A tervezés során is érvényesített lényegi és a nyomon követési mechanizmusokba épített garanciák által végrehajtási összhang áll fenn azok között.

Magyarország határozott lépéseket tesz a csalás és korrupció elleni küzdelem terén a hatékonyabb kontrollrendszer megvalósítását szolgáló elemek, valamint a korrupció elleni küzdelem megerősítését szolgáló tevékenységek végrehajtására. A magyar Kormány az új Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia intézkedési tervében felhívta az igazságügyi minisztert arra, hogy legkésőbb 2024. április 30-ig hatékony, arányos és visszatartó erejű, a vagyonynyilatkozati rendszer alapján fennálló kötelezettségek súlyos megsértésére vonatkozó közigazgatási és büntetőjogi szankció rendszer erősítésére tegyen javaslatot.

Az Európai Unió a korrupció elleni fellépés egyik legfontosabb eszközének tartja a közszolgálati integritáspolitikát és az integritásmódszerek terjesztését. Ezek fontosabb elemei a következők: az etikai értékek világos közvetítése, a korrupciós kockázatok értékelése, szabályozottság, integritáskoordinátorok és speciális támogató (antikorrupciós) szervezetek, ügynökségek működtetése. A preventív megközelítés elemei továbbá a közszolgálatban az érdem alapú kiválasztás, az etikai tréningek, az érdekek és a jövedelmek átláthatósága, az adminisztráció egyszerűsítése és kontrollja.

Magyarország a fentiekén túl az általa irányított Határon Átnyúló Interreg programokban is – együttműködve a szomszédos partnerországokkal – elkötelezett a magas jogi, etikai, és morális sztenderdek megtartásában a 2014-2020 és a 2021-2027 programozási időszakban. Az irányító hatóság/nemzeti hatóság a partnerországokkal együtt “zéró tolerancia” politikát folytat csalás és korrupció ellen, és olyan strukturált, beépített kontrollmechanizmusokat alkalmaz, amelyek folyamatosan biztosítják a csalások és korrupció megelőzését, feltárását és kezelését. Figyelembe véve az Interreg programok speciális jellegét – amely több tagállam vagy partner állam együttműködésével valósul meg –, a partnerországokkal közösen kialakított programszintű szabályozás kerültek kidolgozásra az Európai Bizottság és az audit hatóság ajánlásaival összhangban, mint például a több szinten megvalósított csalás ellenes stratégia, vagy a misszió nyilatkozat. Minden partnerország végrehajtási szervezeteivel a COCOF 09/0003/00-EN iránymutatásának megfelelően (Tájékoztató az ERFA-val, az ESZA-val és a Kohéziós Alappal kapcsolatos csalásmutatókról) közös kockázatkezelés valósul meg, valamint rendszeres képzések kerülnek megtartásra. A Határon Átnyúló Interreg programok esetében – ahogy valamennyi európai uniós forrást felhasználó rendszerrel is

² A felülvizsgált stratégia 2024-ben történt elfogadásakor ez a 2024-2025 közötti időszakra szóló középtávú Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia. Elérhető:

<https://cdn.kormany.hu/uploads/document/a/a6/a68/a68658c9b404f40e1c4a0a4bb0f8891f972ad773.pdf> .

A Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia intézkedési terve elérhető: 1025/2024. (II. 14.) Korm. határozat a 2024–2025 közötti időszakra szóló középtávú Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia, valamint az annak végrehajtására vonatkozó intézkedési terv elfogadásáról: <https://njt.hu/jogszabaly/2024-1025-30-22> .

– a csalásellenes stratégia megvalósítása az audit hatóság által végzett rendszerellenőrzés egyik főkövetelményét is képezi.

A Stratégia éves felülvizsgálata

A Stratégia 2024. évi felülvizsgálata megtörtént, szövege pedig módosításra került a 4. számú melléklete szerinti szempontrendszer alapján.

II. BEVEZETÉS

Magyarország nemzeti fejlesztési célkitűzése a 2021–2027 programozási időszakban, valamint a HET végrehajtása során a fenntartható, magas hozzáadott értékű termelésre és a foglalkoztatás bővítésére épülő gazdasági növekedés, amelynek megvalósítását az uniós támogatások is elősegítik.

Magyarországnak a 2021–2027 programozási időszakban hozzávetőlegesen 26,14 milliárd euró európai uniós forrás felhasználására nyílik lehetősége a gazdasági növekedés elérése céljából.

A BAR Tartalékból Magyarország számára 2022 és 2025 között 22 milliárd forint vissza nem térítendő támogatási forrás érhető el.

A Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz forrásaiból Magyarország számára további 5,8 milliárd euró támogatás áll rendelkezésre, valamint ezt kiegészítve a 3,9 milliárd eurónyi értékben felvenni tervezett hitelrész.

Annak érdekében, hogy a fenntartható, magas hozzáadott értékű termelésre és a foglalkoztatás bővítésére épülő gazdasági növekedés teljesüljön, Magyarország számára kiemelten fontos feladat az Európai Unió és hazánk pénzügyi érdekeinek hatékony és eredményes védelme. Magyarország elkötelezett a csalás és a korrupció elleni küzdelem mellett, ezen felül az európai uniós és a hazai források felhasználása során a szándékos visszaélésekkel szemben zéró toleranciát tanúsít.

Az Európai Unió Tanácsa – a Bizottság javaslatára³ – Magyarország helyreállítási és ellenállóképességi terve jóváhagyása során rögzítette, hogy „a hatékony belső kontrollrendszer működésének előfeltétele a megbízható és hatékony korrupcióellenes keret, az uniós támogatás végrehajtása során a csalás, a korrupció, az összeférhetetlenség és más jogsértések hatékony megelőzésére, feltárására és korrekciójára irányuló intézkedések megerősítése, a versenyen alapuló és átlátható közbeszerzési rendszer [...] Az uniós támogatások végrehajtásával összefüggő csalás, korrupció, összeférhetetlenség és más jogsértések hatékony megelőzését, feltárását és korrekcióját célzó intézkedések megerősítése fontos előfeltétele annak, hogy a helyreállítási és rezilienciaépítési tervre vonatkozó ellenőrzési és kontrollintézkedések hatékonyak legyenek, és hogy az Unió pénzügyi érdekei a terv végrehajtása során hatékony védelemben részesüljenek.”

Az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) a fejlesztéspolitikai intézményrendszer szereplőivel együttműködve megalkotta ezt a valamennyi uniós forrásra vonatkozó Stratégiát.

E Stratégia erőteljes hangsúlyt fektet a csalás és korrupció elleni értéktudatosság erősítésére – ide értve a képzéseket is –, a szankciók alkalmazásával az uniós forrásokkal való szándékos

³ COM(2022) 686 final - 2022/0414 (NLE)

visszaéléstől való elrettentésre, továbbá növelni kívánja a fejlesztéspolitikai intézményrendszerbe vetett közbizalmat, hozzá kíván járulni annak szélesebb körben történő kiterjesztéséhez, valamint az intézményrendszer szakmai tekintélyét kívánja megalapozni, amellyel elősegíti az uniós források gyors, szabályos és eredményes felhasználását.

A Stratégia végrehajtásának keretrendszerét az Európai Unió és a hazai pénzügyi érdekvédelemre vonatkozó jogszabályok, alapelvek és iránymutatások alkotják.

A Bizottság éves jelentése az unió pénzügyi érdekeinek védelméről

A Bizottság éves jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az EU pénzügyi érdekeinek védelméről és a csalás elleni küzdelemről (a továbbiakban: PIF jelentés) áttekintést ad arról, hogy az uniós költségvetésre miként hatnak a felderített szabálytalanságok, ideértve a csalást és korrupciót is.

A 2020. évi PIF jelentés szerint az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme érdekében erőteljesebb intézkedésekre van szükség, amelyekhez meg kell teremteni a csalás, a korrupció és az EU pénzügyi érdekeit sértő egyéb jogellenes tevékenységek elleni küzdelem megújított és közös európai jövőképét. Ez a jövőkép a következő elemekre épülhet:

- a) hatékonyabb adatgyűjtés és -felhasználás, teljes mértékben kihasználva az informatikai összekapcsolhatóságot, az adatbányászat és a kockázatértékelési eszközök kínálta lehetőségeket,
- b) az állami (európai és nemzeti) finanszírozás jobb átláthatósága a kedvezményezettek (ideértve a vállalkozókat, alvállalkozókat és tényleges tulajdonosokat) számára,
- c) jobban összehangolt, horizontális csalás és korrupció elleni erőfeszítések tagállami szinten, amelyek csalás és korrupció elleni nemzeti stratégiák kidolgozásán és végrehajtásán alapulnak, valamint
- d) a tagállami hatóságokon belüli, az uniós tagállamok közötti és az európai szintű együttműködés fokozása.

A 2020. évi PIF jelentésben a Bizottság a következő ajánlásokat fogalmazta meg a tagállamok számára:

- a) csalás elleni nemzeti stratégiát szükséges elfogadni vagy a meglévőt frissíteni,
- b) tovább kell javítani az alapul szolgáló adatok, valamint a feltárt szabálytalanságokra és csalásokra vonatkozó adatok gyűjtésének és felhasználásának módját – a Bizottság továbbfejleszti a szabálytalanságkezelő rendszert –, és a tagállami hatóságoknak megbízható minőségű adatokat kell szolgáltatniuk a szabálytalanságkezelő rendszerbe, továbbá
- c) valamennyi uniós tagállamnak igénybe kell vennie azt az integrált és interoperábilis információs és monitoringrendszert, amelyet a Bizottság rendelkezésre bocsát.

A Bizottság 2022. szeptember 23-án elfogadta az „Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme – Csalás elleni küzdelem 2021” című 33. éves jelentést.

A PIF-jelentés többek között bemutatja a Bizottság, valamint a tagállamok adott évben megtett legfőbb csalásellenes intézkedéseit, valamint a tagországok által rendszeres jelleggel megküldött, szabálytalansági ügyekről készített jelentések adatait. Emellett kísérő dokumentumai tájékoztatást nyújtanak például az Európai Unió csalás elleni programjának 2021-es eredményeiről, a korai előrejelző és kizárási rendszerről (EDES), és a Bizottság csalás elleni stratégiája végrehajtásának aktuális állásáról is.

A PIF jelentés összefoglalása:

A jelentés szerint az illetékes uniós és nemzeti hatóságok által bejelentett csalások és szabálytalanságok száma - összesen 11 218 db – lényegében változatlan maradt 2020-hoz képest, a kapcsolódó szabálytalan összegek azonban néhány jelentős eset miatt 3,24 milliárd EUR-ra emelkedtek, amely több mint kétszerese (+121%) az előző évi adatnak.

A PIF-jelentés konklúzióként négy ajánlást fogalmaz meg a tagállamok számára:

- 1.) A PIF-irányelv megfelelő átültetése - Azoknak a tagállamoknak, amelyek ellen a Bizottság jogsértési eljárást indított, mielőbb korrekciós intézkedéseket kell hozniuk, és módosítaniuk kell nemzeti jogszabályait a PIF-irányelv megfelelő átültetése érdekében.*
- 2.) Az Európai Ügyészségben (EPPO) történő részvétel - A Bizottság ismételten felszólítja azokat a tagállamokat, amelyek még nem csatlakoztak az Európai Ügyészséghez, hogy tegyék ezt meg. Az Európai Ügyészségben részt vevő tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az Európai Ügyészség gyakorolhassa az alapító rendeletben ráruházott valamennyi jogkörét.*
- 3.) A csalás elleni küzdelem digitalizálása - Addig is, amíg a költségvetési rendelet felülvizsgálata zajlik, a Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy teljes mértékben használják ki a rendelkezésükre álló eszközöket (Arachne, EDES, IMS), és a nemzeti rendszerekkel interoperábilis megoldások kidolgozására ösztönöz annak érdekében, hogy teljes mértékben kiaknázhassák a bennük rejlő lehetőségeket.*
- 4.) A csalás kockázat elemzés erősítése - A tagállamoknak proaktív megközelítést kell alkalmazniuk az EU pénzügyi érdekeinek védelmében. Ez azt jelenti, hogy minden rendelkezésre álló forrásból származó adatot fel kell használni, azokat elemezni és információcserét végezni többek között a bűnüldöző hatóságokkal és a Bizottsággal a felmerülő kockázatok és csalási trendek időben történő azonosítása és kezelése érdekében. A tagállamoknak a Bizottság által ebben és más stratégiai elemzésekben és célzott jelentésekben közölt információk alapján is cselekedniük kell, és azonnali visszajelzést kell adniuk a csalási kockázatok és tendenciák nyomon követése érdekében tett intézkedéseikről.*

A Bizottság 2023. július 27-én elfogadta az „Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelméről és a csalás elleni küzdelemről (2022)” című 34. éves jelentést.

A PIF jelentés összefoglalása:

A jelentés szerint az illetékes uniós és nemzeti hatóságok által bejelentett csalások és szabálytalanságok száma – összesen 12 455 db – 2021-hez képest nőtt (+ 7 %), a kapcsolódó szabálytalan összegek azonban 1,77 milliárd EUR -ra csökkent (-13 % az előző évhez képest).

A PIF-jelentés konklúzióként három ajánlást fogalmaz meg a tagállamok számára:

- 1.) A csalás gyanús esetek felderítésének, bejelentésének és nyomon követésének javítása - Azokban a tagállamokban, ahol alacsony a csalás előfordulása, az illetékes hatóságoknak be kell fektetniük a csalással kapcsolatos kockázatelemzésbe annak felmérése érdekében, hogy az alacsony felderítés milyen mértékben a működésüket érintő tényleges csalások alacsony szintje vagy a felderítési vagy jelentéstételi rendszerek rendszerszintű hiányosságainak eredménye.*
- 2.) A csalás elleni küzdelem digitalizálása kiemelt helyen szerepel a tagállamok napirendjén - A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a csalás elleni küzdelem digitalizálása a csalás elleni nemzeti stratégiájuk részét képezze.*
- 3.) A csalás elleni küzdelem irányításának megerősítése a tagállamokban - A tagállamoknak azt is biztosítaniuk kell, hogy az e folyamatot koordináló nemzeti struktúrák megfelelő személyzettel rendelkezzenek.*

A 2022. évi PIF-jelentés és jelen stratégia cselekvési terv intézkedései közötti megfelelést az alábbi táblázat mutatja

<p>1.) A csalás gyanús esetek felderítésének, bejelentésének és nyomon követésének javítása - Azokban a tagállamokban, ahol alacsony a csalás előfordulása, az illetékes hatóságoknak be kell fektetniük a csalással kapcsolatos kockázatelemzésbe annak felmérése érdekében, hogy az alacsony felderítés milyen mértékben a működésüket érintő tényleges csalások alacsony szintje vagy a felderítési vagy jelentéstételi rendszerek rendszerszintű hiányosságainak eredménye.</p>	<p>2. A nyomozóhatóságok és ügyészségi szervek, illetve a fejlesztéspolitikai intézményrendszer szereplői közötti együttműködésnek a tapasztalatok alapján történő továbbfejlesztése, szükség esetén az együttműködési megállapodások pontosításával</p> <p>3. A csalás és korrupció gyanús esetek IMS rendszeren belüli nyomon követés folyamatában az időszerség javítása és – ebből következően – az IMS rendszerben adatok tisztítása</p> <p>6. EGESIF 14-0021-00 számú útmutató alapján kockázatelemzés készítése</p> <p>11. Az érintettek tudásbázisának bővítése, a legjobb gyakorlatok megosztása. Az érintett szakértők számára rendszeres platform biztosítása érdekében az OLAF Koordinációs Iroda negyedévente megbeszéléseket szervez a már meglévő szabálytalanságjelentési munkacsoport számára a nemzeti jelentéstevő szervezetek (irányító hatóságok, igazoló hatóság, kifizető ügynökség és igazságügyi hatóságok) részvételével</p>
<p>2.) A csalás elleni küzdelem digitalizálása kiemelt helyen szerepel a tagállamok napirendjén - A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a csalás elleni küzdelem digitalizálása a csalás elleni nemzeti stratégiájuk részét képezze.</p>	<p>4. Az uniós jogszabályokban meghatározott adatok kéthavonta történő feltöltése az ARACHNE rendszerbe</p> <p>5. Az ARACHNE kockázateértékelő eszköz alkalmazására és eredményeinek felhasználására vonatkozó módszertan felülvizsgálata</p> <p>10. Az (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendelet XVII. mellékletének a meghatározott alapok tekintetében az egyes műveletekre vonatkozóan rögzítendő és elektronikusan tárolandó adatokra vonatkozó rendelkezések folyamatos figyelemmel kísérése</p> <p>13. A Fejlesztéspolitikai Adatbázis és Információs Rendszer Európai Unió Programok Rendszerének felülvizsgálata a csalás- és korrupció megelőzéssel kapcsolatos lehetőségek feltérképezése és kiaknázása érdekében</p>
<p>3.) A csalás elleni küzdelem irányításának megerősítése a tagállamokban - A tagállamoknak azt is biztosítaniuk kell, hogy az e folyamatot koordináló nemzeti struktúrák megfelelő személyzettel rendelkezzenek.</p>	<p>2. A nyomozóhatóságok és ügyészségi szervek, illetve a fejlesztéspolitikai intézményrendszer szereplői közötti együttműködésnek a tapasztalatok alapján történő továbbfejlesztése, szükség esetén az együttműködési megállapodások pontosításával</p> <p>7. Szervezeti integritást erősítő képzések</p> <p>12. Gyakorlati IMS képzések a magyar felhasználóknak a jelentési kötelezettségekről és a tapasztaltokról</p>

2.1 A 2014-2020 PROGRAMOZÁSI IDŐSZAK CSALÁS ELLENI TEVÉKENYSÉGÉNEK EREDMÉNYEI

A csalás kockázatelemzés újdonságot jelentett a 2014–2020 programozási időszakban. A Bizottság tagállamok részére kiadott útmutatóját (EGESIF 14-0021-00 számú útmutató⁴ a csalás kockázatelemzésről és a hatékony és arányos csalásellenes intézkedésekről) alapul véve a 2014–2020 programozási időszak elején a koordináló szervezet⁵ érintett szervezeti egységei, az irányító hatóságok és az igazoló hatóság részvételével elvégezték a kiinduló csalás kockázatelemzést. A kockázatelemzést éves rendszerességgel felülvizsgálják.

A csalás és korrupció megelőzése, illetve felderítése érdekében fontos, hogy a fejlesztéspolitikai intézményrendszer munkatársai megfelelő ismereteket szerezzenek a témában, megismerjék más szervezetek, hatóságok feladat- és hatáskörét, kapcsolódását az uniós támogatásokhoz. A képzések alapképzés, illetve specializált képzés formájában valósulnak meg [egyres képzések (pl. Csalásmegelőzés az uniós fejlesztéspolitikában) évente, illetve akár félévente is elérhetőek a fejlesztéspolitikai intézményrendszer munkatársai számára]. A fejlesztéspolitikában dolgozó kormánytisztviselőknek kötelező elvégeznie a Nemzeti Közzolgálati Egyetem által biztosított integritás témájú képzések egyikét.

Figyelembe véve a Határon Átnyúló Interreg programok specifikumait, az irányító hatósági/nemzeti hatósági feladatok ellátásában részt vevő minden szereplője és az intézményrendszer további szereplői rendszeresen csalás ellenes képzésben vesznek részt annak érdekében, hogy felkészüljenek a csalásügyes esetek azonosítására és az azokra való megfelelő intézkedésekre. A képzések biztosítják, hogy mind az irányító hatóság/nemzeti hatóság munkatársai, mind az intézményrendszer más szereplői – különös tekintettel a partnerországi és hazai hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezetekre – is, tájékoztatást kapjanak a Bizottság legújabb csalásellenes iránymutatásairól és az egységesen követendő irányelvekről.

Magyarország Alaptörvényének 39. cikk (1) bekezdése szerint a központi költségvetésből csak olyan szervezet részére nyújtható támogatás, vagy teljesíthető szerződés alapján kifizetés, amelynek tulajdonosi szerkezete, felépítése, valamint a támogatás felhasználására irányuló tevékenysége átlátható. A 2014–2020 programozási időszakban az átláthatósági nyilatkozatot a támogatást igénylők a támogatási kérelem összeállítása során töltötték ki.

Az uniós támogatások felhasználására vonatkozó támogatási szerződés sablonban korrupcióellenes záradék szerepel.

A koordináló szervezet a szabálytalanságkezelési tapasztalatokból esettanulmány-gyűjteményt készített, amelyet képzés formájában megosztott a fejlesztéspolitikai intézményrendszerben dolgozó munkatársakkal.

A csalás és korrupció ellenes intézkedések fontos eszköze az informatikai jellegű kontrollok használata, ezért a támogatási kérelem kitöltőprogramba kontrollok kerültek beépítésre, amelyek a támogatást igénylő oldalán egyrészt segítik a gyorsabb és helyes kitöltést, valamint már ebben a fázisban ellenőrzéseket tesznek lehetővé a támogató számára a beépített figyelések révén.

A hazai monitoring és információs rendszer (a továbbiakban: FAIR) uniós támogatásokat kezelő alrendszerében (a továbbiakban: EUPR) speciális csalásmegelőzési funkció került kialakításra,

⁴ https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_fraud_risk_assessment.pdf

⁵ 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 123. cikk (8) bekezdése szerinti koordináló szerv

amely az operatív programok vonatkozásában információt nyújt a döntés-előkészítők és -hozók számára.

A FAIR számos, az ARACHNE (a Bizottság által kifejlesztett adatbányászatra és -gazdagításra szolgáló integrált informatikai eszköz) rendszerben is alkalmazott kontrollt tartalmaz.

A FAIR Közbeszerzés ellenőrzés modul 2020 végén összekapcsolásra került az Elektronikus Közbeszerzési Rendszerrel (a továbbiakban: EKR), hogy a hiteles forrásból származó strukturált adatok, és a teljes körű közbeszerzési dokumentáció közvetlenül rendelkezésre álljanak a közbeszerzési eljárások ellenőrzéséhez.

A közhiteles adatbázisokkal adatkapcsolatok kerültek kiépítésre, amelyek fontos szerepet játszanak a kedvezményezettek adminisztratív terheinek csökkentésében, valamint a támogatói ellenőrzések (pl. köztartozás, a gazdasági társaságokra vonatkozó adatok ellenőrzésének) megkönnyítésében. A fentiekén túl Magyarország használja a Bizottság által rendelkezésre bocsátott rendszereket [ARACHNE, EDES (Early Detection and Exclusion System; Korai felismerési és kizárási rendszer)] is, jelentést tesz az OLAF-nak, illetve integritási megállapodásokkal is rendelkezik.⁶ A csalásmegelőzés és a kockázatelemzés teljes körű megvalósulását szolgálja továbbá, a naprakész nemzeti adatbázisok ellenőrzése: pl. Opten, a köztartozásmentes adatbázis stb.

A nyilvánosság és átláthatóság biztosítása érdekében a központi honlapon (www.palyazat.gov.hu) megtalálhatóak a támogatásban részesített projektek főbb adatai, a felhívások, útmutatók, szerződésminták, az általános szerződési feltételek, továbbá egyéb releváns információk⁷ is.

A honlapon megtalálhatóak azon szabálytalansági eljárások eredményei is, amelyek esetén a szabálytalanság tényét az arra jogosult szerv végleges döntésében megállapította.

A korábbi, jelenleg archívumként elérhető honlapon kialakításra került az e-beszerezés felület, amelyen nyilvánosan elérhetőek a feltöltött beszerzési igények. A felület kötelező használatát az irányító hatóság a felhívásban írhatja elő, de a kedvezményezettek önkéntesen is használhatják a közbeszerzésekről szóló törvény hatálya alá nem tartozó beszerzéseik meghirdetésére.

A www.anti-lop.hu oldalon közérdekű bejelentő rendszer került kialakításra, amelyen keresztül az uniós támogatással kapcsolatban a bejelentő tudomására jutott visszaéléseket, jogszabálysértéseket lehet bejelenteni anonim módon. Ezen a felületen a bejelentések nyomán tett intézkedésekről is tájékozódni lehet.

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer alkalmazza az összeférhetlenségi nyilatkozatok rendszerét, a Belső Ellenőrzési és Integritási Igazgatóság cím alatt részletezettek szerint.

A stratégia eddigi végrehajtása

⁶ A 2021-2027-es időszakban Magyarország integritási paktumokat kíván alkalmazni, hogy független szakértőket vonjon be a közbeszerzés és a projekt végrehajtásának ellenőrzésébe azokon a fejlesztési területeken, ahol ez különösen releváns (pl. összetett közbeszerzési eljárásokkal és nagy nyilvánossággal járó projektek, a korrupciós kockázatoknak jobban kitett ágazatokban lévő projektek).

⁷ A honlapon olvashatók többek között az alábbi dokumentumok is: a Miniszterelnökség tájékoztatója az egyajánlatos közbeszerzések számának csökkentését szolgáló intézkedésekről, Útmutató az előzetes piaci konzultáció alkalmazásához, közbeszerzési ellenőrök számára közzétett útmutatók

A stratégia 2022. november 15-én elfogadott változatának cselekvési terve 21 eredeti intézkedése – egy a vagyonyilatkozati rendszer alapján fennálló kötelezettségek súlyos megsértésére vonatkozó közigazgatási és büntetőjogi szankció rendszer bevezetésére vonatkozó intézkedés kivételével, amely tartalmára tekintettel a 2024–2025 közötti időszakra szóló középtávú Nemzeti Korruptióellenes Stratégia intézkedési tervébe került át – a stratégia felülvizsgálatáig teljesült. Tíz – köztük sok folyamatos határidejű – intézkedés továbbvitele, illetve továbbfejlesztése a felülvizsgált stratégia cselekvési tervének is részévé vált, a korábbinál részletesebb feladat-meghatározással, osztott ütemezéssel. Összességében elmondható, hogy az eredeti cselekvési terv közvetlen céljai megvalósultak, amelyek érdemben hozzájárultak az uniós források eredményes és szabályszerű felhasználásának biztosításához.

Audit tapasztalatok

A Bizottság a 2014–2020 programozási időszak elején korai megelőző rendszeraudit keretében vizsgálta többek között a csalásellenes intézkedéseket is. Az irányító hatóságok részletesen bemutatták a támogatáskezelés különböző szakaszaiban alkalmazott intézkedéseket.

Az Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság (a továbbiakban: audit hatóság) a programozási időszak elején, a 2015. évi, majd a 2016. évi rendszervizsgálata során ellenőrizte a 7. főkövetelményt (csalás elleni intézkedések), a későbbiekben nyomon követve a megtett, 2.1. pontban bemutatott intézkedéseket. RRF set-up audit és BAR rendszerellenőrzés keretében is ellenőrzésre került 2023. év során az érintett főkövetelmény.

Az Európai Számvevőszék „A csalások kezelése az uniós kohéziós kiadások terén: az irányító hatóságoknak hatékonyabbá kell tenniük a csalások felderítését, a válaszlépéseket és a koordinációt” címmel különjelentést készített a tagállamok csaláskezelési gyakorlatáról (2019/06. sz. különjelentés⁸).

A vizsgálat során a koordináló szervezet részletesen bemutatta az Európai Számvevőszéknek a csalások megelőzésére, felderítésére, korrekciójára és szankcionálására szolgáló csalás elleni intézkedéseket. Az Európai Számvevőszék komoly hiányosságot nem tárt fel Magyarország esetén.

2022-ben „Az uniós költségvetés védelme: jobban ki kellene használni a feketelista nyújtotta lehetőségeket” és „A Bizottság válaszingtézkedései a közös agrárpolitikával kapcsolatos csalásokra: ideje behatóbban foglalkozni a gondokkal” címmel megjelentek a csalások témakörében kiemelendő európai számvevőszéki megállapítások (11/2022. sz. különjelentés⁹ és 14/2022. sz. különjelentés¹⁰).

Az Állami Számvevőszéknek (a továbbiakban: ÁSZ) a Brexit Alkalmazkodási Tartalékból nyújtott uniós támogatások ellenőrzése tárgyában 2023-ban 23040 számon közétett jelentése tett megállapításokat a BAR pályázatokról való döntések tekintetében. A támogatási kérelmekről való döntés, a támogatások kifizetésének, a beszámolási és az ellenőrzési tevékenység ellátásának megfelelőségét véletlen és kockázat alapú mintavételi eljárással kiválasztott 15 projekt tekintetében ellenőrizte az ÁSZ. A tények feltárása és azok összegzése során a megállapítások az ellenőrzött projektekre vonatkozóan kerültek megfogalmazásra. Az ellenőrzési eredmények teljes sokaságra történő kivetítésére nem került sor. Az ellenőrzés nem terjedt ki az integrált kockázatkezelési

⁸ https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR19_06/SR_FRAUD_COHESION_HU.pdf

⁹ https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR22_11/SR_Blacklisting_economic_operators_HU.pdf

¹⁰ https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR22_14/SR_CAP_Fraud_HU.pdf

rendszer, valamint az információs és kommunikációs rendszer megfelelőségének részletes értékelésére.

Magyarország eddigi eredményei a korrupció elleni harcban

Magyarország elkötelezett a korrupció elleni küzdelemben és saját hatáskörében 2010 után átfogó korrupcióellenes intézkedéseket tett és Nemzeti Korrupcióellenes Programot indított, amelynek köszönhetően az antikorrupciós tevékenység egyre szélesebbé és szilárdabbá vált Magyarországon. Magyarország zéró toleranciát hirdetett a korrupcióval szemben azzal, hogy minden rendelkezésre álló eszközt fel kell használni annak érdekében, hogy a korrupciós kockázatok tovább csökkenjenek Magyarországon, illetve a korrupciós bűncselekmények elleni fellépés még hatékonyabb legyen.

Magyarország antikorrupciós elkötelezettségét mutatja, hogy csatlakozott számos jelentős nemzetközi korrupció elleni egyezményhez¹¹, vállalva az egyezményekből fakadó kötelezettségek teljesítését. Magyarország aktívan részt vesz továbbá az Európa Tanács Korrupció Elleni Államok Csoportja (GRECO), a Nemzetközi Korrupcióellenes Akadémia (IACA), az Európai Unió Korrupcióellenes Kapcsolattartói Hálózata (EACN), valamint az Európai Partnerek a Korrupció Ellen (EPAC) munkájában.

2.2 A STRATÉGIAI KERET

E Stratégia középtávon, elsősorban a 2021–2027 programozási időszakra vázolja fel a szándékos visszaélések elleni küzdelem alapelveit, céljait, fő irányait, és kijelöli azokat a területeket, amelyeken a csalásellenes küzdelem kereteit és eszközrendszerét célszerű meghatározni.

A Stratégia magában foglalja a csalás megelőzése, felderítése, a jogosulatlanul megszerzett előny elvonása, a szankcionálás, az elrettentés, az ügyek jelentése, a csalás elleni tudatosság növelése és az érintett szervezetek hatékony együttműködésének biztosítása alapját képező intézkedéseket.

A Stratégiában megfogalmazott intézkedések a fejlesztéspolitikai intézményrendszerre (1. számú melléklet) terjednek ki. A Stratégia szövege helyenként ezen a körön túlmutató elemeket is tartalmaz, mivel a csalás és korrupció elleni hatékony küzdelem nem kizárólag a fejlesztéspolitikai intézményrendszer szereplőinek a feladata. Az eredményességhez elengedhetetlen a széleskörű társadalmi összefogás, a közös felelősségvállalás és az európai uniós és hazai pénzügyi érdekvédelem melletti elköteleződés.

¹¹ 2000. évi XXXVII. törvény a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) tagállamai, valamint Argentína, Brazília, Bulgária, Chile és Szlovákia által Párizsban, 1997. november 21-én elfogadott - a külföldi hivatalos személyek megvesztegetése elleni küzdelemről szóló - Egyezmény kihirdetéséről

2002. évi XLIX. törvény az Európa Tanács Strasbourgban, 1999. január 27-én kelt Korrupcióról szóló Büntetőjogi Egyezményének kihirdetéséről

2004. évi L. törvény az Európa Tanács Strasbourgban, 1999. november 4-én kelt, Korrupcióról szóló Polgári Jogi Egyezményének kihirdetéséről

2005. évi CXV. törvény az Európai Közösségek tisztviselőit és az Európai Unió tagállamainak tisztviselőit érintő korrupció elleni küzdelemről szóló, 1997. május 26-án kelt egyezmény kihirdetéséről

2005. évi CXXXIV. törvény az Egyesült Nemzetek Szervezete Meridában, 2003. december 10-én kelt Korrupció elleni Egyezményének kihirdetéséről

2011. évi XXV. törvény a Nemzetközi Korrupcióellenes Akadémia nemzetközi szervezetként való létrehozásáról szóló Megállapodás kihirdetéséről

A Stratégia nemzeti fejlesztéspolitikai intézményrendszeri szinten, az uniós és hazai jogszabályokat, valamint a Bizottság útmutatóiban megfogalmazott ajánlásokat figyelembe véve határozza meg az Európai Unió és a hazai pénzügyi érdekvédelem céljából tett intézkedéseket a 2021–2027 programozási időszakban, ezért területi hatálya Magyarországra terjed ki.

A Határon Átnyúló Interreg programok csalásellenes stratégiájának területi hatálya – a programok nemzetközi és speciális együttműködési jellegéből fakadóan – a teljes programterületre kiterjed.

A Stratégia a 2020-ban kihirdetett, 2022-ig hatályos Nemzeti Korrupcióellenes Stratégiával¹², valamint a 2024-2025 közötti időszakra szóló Nemzeti Korrupcióellenes Stratégiával¹³ összehangolt dokumentum. A Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia szakpolitikai szinten fogalmaz meg feladatokat, amelyhez hozzátartoznak a fejlesztéspolitikai intézményrendszer szereplőinek a jelen Stratégiában megfogalmazott feladatai is. Az az aktuális Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter érintett szervezeti egységeinek bevonásával került kidolgozásra.

Az európai uniós forrásokat érintő csalás és korrupció elleni eredményes és hatékony küzdelem érdekében a Stratégiában és a Nemzeti Korrupcióellenes Stratégiában megfogalmazott feladatok összehangolására és azok koordinált végrehajtására kiemelt figyelmet kell fordítani.

A Stratégia általános irányelvei a Nemzeti Korrupcióellenes Stratégiához igazodnak, annak megvalósítását segítik elő a fejlesztéspolitikai intézményrendszer működéséhez igazodó eszközök használatával. A közpénzekkel való gazdálkodás átláthatóbbá tételét, az üzleti élet tisztaságának megerősítését, a szemléletformálás megvalósítását, továbbá a fejlesztéspolitikai intézményrendszerbe vetett bizalom erősítését szolgálják.

2.3 CSALÁS ELLENI TEVÉKENYSÉG ALAPFOGALMAI

Szabálytalanság:

Az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2021. június 24-i (EU) 2021/1060 rendelet 2. cikk 31. pontja alapján:

„szabálytalanság”: az alkalmazandó jognak a gazdasági szereplő cselekményéből vagy mulasztásából adódó bármilyen megsértése, ami az Unió költségvetését a költségvetésre rótt indokolatlan kiadás formájában sérti vagy sértheti.

Az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló, a Tanács 1995. december 18-i 2988/95/EK, EURATOM rendelete 1. cikk (2) bekezdése alapján: „Szabálytalanság a közösségi jog valamely rendelkezésének egy gazdasági szereplő általi, annak cselekménye vagy mulasztása útján történő megsértése, amelynek eredményeként a Közösségek általános költségvetése vagy a Közösségek által kezelt költségvetések kárt szenvednek vagy szenvednének, akár közvetlenül a Közösségek nevében beszedett saját forrásokból származó bevétel csökkenése vagy kiesése révén, akár indokolatlan kiadási tételek miatt.”

¹²1328/2020. (VI. 19) Korm. határozat a 2020-2022 közötti időszakra szóló középtávú Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia, valamint az ahhoz kapcsolódó intézkedési terv elfogadásáról.

¹³1025/2024. (II. 14.) Korm. határozat a 2024-2025 közötti időszakra szóló középtávú Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia, valamint az annak végrehajtására vonatkozó intézkedési terv elfogadásáról

Csalás gyanúja:

Az (EU) 2017/1371 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének a) és b) pontjában és 4. cikkének (1)–(3) bekezdésében említett, csalás vagy más bűncselekmény fennállásának megállapítására irányuló nemzeti szintű közigazgatási vagy bírósági eljárás megindítására okot adó szabálytalanságok.

Csalás:

Az (EU) 2017/1371 irányelv szerint az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalásnak minősülnek a következők:

A kiadások tekintetében a következőkre vonatkozó minden szándékos cselekmény vagy mulasztás:

- olyan hamis, helytelen vagy hiányos nyilatkozatok vagy dokumentumok felhasználása vagy előterjesztése, amelyek következménye az Európai Közösségek általános költségvetéséből vagy az Európai Közösségek kezelésében levő, illetve az Európai Közösségek nevében kezelt költségvetésekből biztosított pénzeszközök jogtalan megszerzése vagy visszatartása,
- információ elhallgatása és ezzel egy konkrét kötelezettség megszegése, az előbbiekkal megegyező következményekkel,
- az ilyen pénzeszközök nem az eredetileg megjelölt és a döntés alapjául szolgáló célokra történő jogellenes felhasználása.

A bevételek tekintetében a következőkre vonatkozó minden szándékos cselekmény vagy mulasztás:

- olyan hamis, helytelen vagy hiányos nyilatkozatok vagy dokumentumok felhasználása vagy előterjesztése, amelyek következménye az Európai Közösségek általános költségvetése vagy az Európai Közösségek kezelésében levő, illetve az Európai Közösségek nevében kezelt költségvetés forrásainak jogtalan csökkentése,
- információ elhallgatása és ezzel egy konkrét kötelezettség megszegése, az előbbiekkal megegyező következményekkel,
- a jogszerűen szerzett haszon jogellenes felhasználása, az előbbiekkal megegyező következményekkel.

Integritás:¹⁴

Általában szervezeti integritást értünk alatta. A közszféra integritása (közintegritás) a közérdeknek a magánérdekkel szemben való következetes összehangolására és betartására vonatkozó közös etikai értékek, elvek és normák szerinti működés.

Integritási kockázat:

Az államigazgatási szerv célkitűzéseit, értékeit, elveit sértő vagy veszélyeztető visszaélés, szabálytalanság vagy egyéb esemény lehetősége.

Korrupció:¹⁵

A más célra kapott hatalommal való visszaélés magáncélból.

Korrupciós kockázat:

Minden feltételezett korrupciós cselekmény, beleértve, de nem kizárólagosan az integritási kockázatokat.

2.4 CSALÁS ÉS KORRUPCIÓ ELLENI TEVÉKENYSÉG ALAPELVEI

¹⁴ Az aktuális NKS szövegével összhangban alkalmazott fogalom.

¹⁵ Az aktuális NKS szövegével összhangban alkalmazott fogalom.

A Stratégiában megfogalmazott célok, valamint intézkedések tekintetében az alábbi alapelvek érvényesülnek:

Közpénz védelme: a fejlesztéspolitikai intézményrendszer elkötelezett a csalás megelőzése, felderítése, hatékony kezelése mellett a közpénz védelme és a közérdek szolgálata céljából.

Zéró tolerancia: a fejlesztéspolitikai intézményrendszer az Európai Unió társfinanszírozásával megvalósuló fejlesztések kapcsán a hazai és az uniós költségvetést sértő szándékos visszaélésekkel szemben zéró toleranciát tanúsít.

A megelőzés fontossága: A korrupciót sokkal egyszerűbb és olcsóbb, vagyis hatékonyabb megelőzni, mint a már bekövetkezett korrupció okozta károkat kezelni.¹⁶

Vezetői példamutatás: Az integritás szemlélet sarokköve az ezzel kapcsolatos felsővezetői elköteleződés és a folyamatos gyakorlati vezetői példamutatás.¹⁷

A felelősségvállalás kultúrája: A korrupció elleni közös fellépés legnagyobb akadálya a bárminemű személyes érintettség kétségbe vonása és a felelősség hátrítása. A felelősségvállalást támogató kulturális gyakorlat kialakításához – a tudatosítás mellett – következetes, de méltányos és észszerű elszámoltatási mechanizmusok megerősítése szükséges.¹⁸

Átláthatóság: az átláthatóság a működés vagy cselekvés más cselekvők számára való, különleges erőfeszítés nélküli lényegi és kiterjedt megismerhetősége oly módon, hogy biztosítani kell a nyilvánosság számára információhoz való hozzáférést, a folyamatok hatékony nyomon követését és a folyamatokhoz való hozzájárulást kivéve, ha ezek az adatok titkosítottak. A felelősségvállalás kultúrája előmozdításának egyik leghatásosabb eszköze a döntések és folyamatok nyilvánosság számára való átláthatóságának megerősítése.¹⁹

Arányosság: a csalás elleni küzdelem céljainak megvalósításához olyan eszközöket szükséges választani, amelyek indokoltak, az adott célok megvalósítását leginkább szolgálják, de nem okoznak indokolatlan terheket vagy károkat.

Integritás szemlélet: A megelőzés alapja az egyének és a szervezetek korrupcióval szembeni ellenállóképességének erősítése, amihez a szabályalapú és az értékalapú intézkedések kiegyensúlyozott és összehangolt alkalmazása szükséges.²⁰

Össztársadalmi megközelítés: A korrupciós gyakorlatok megelőzésében központi szerepe van az állami szerveknek és főleg azok vezetőinek, azonban a hatásos megelőzéshez, a szemléletfejlesztéshez széles körű társadalmi együttműködés szükséges.²¹

¹⁶ Az aktuális NKS szövegével összhangban megfogalmazott alapelv.

¹⁷ Az aktuális NKS szövegével összhangban megfogalmazott alapelv.

¹⁸ Az aktuális NKS szövegével összhangban megfogalmazott alapelv.

¹⁹ Az utolsó mondat tekintetében az aktuális NKS szövegével összhangban megfogalmazott alapelv.

²⁰ Az aktuális NKS szövegével összhangban megfogalmazott alapelv.

²¹ Az aktuális NKS szövegével összhangban megfogalmazott alapelv.

III. HELYZETELEMZÉS

A Stratégia azonosítja az Európai Unió és a hazai pénzügyi érdekvédelem érdekében megfogalmazott célokat, az ezen a téren követendő normákat, az uniós és hazai elvárásokból fakadó, azoknak eleget tevő együttműködés tartalmi összetevőit.

A Stratégia helyzetelemzése a fejlesztéspolitikai intézményrendszer csalás és korrupció elleni tevékenységét helyezi el jogi és intézményi környezetben, valamint a számok tükrében uniós kitekintéssel képet ad a csalás helyzetéről Magyarországon.

3.1 CSALÁS ELLENI KÜZDELEM JOGI KÖRNYEZETE

3.1.1 Európai uniós szabályozás

Az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelmével kapcsolatos szabályozás több jogforrásban jelenik meg.

Az Európai Unió pénzügyi érdekvédelmének területén az érintett szervezetek számára általános felelősséget, és ehhez kapcsolódóan feladatokat megállapító, a jogszabályi hierarchia tekintetében első helyen az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) áll, amely egyben a további vonatkozó jogszabályok alapját is képezi.

Az EUMSZ 310. cikke alapján az Unió és a tagállamok küzdenek a csalás és az Unió pénzügyi érdekeit sértő minden egyéb jogellenes tevékenység ellen.

Az EUMSZ 317. cikke alapján a Bizottság a költségvetést a tagállamokkal együttműködve, saját felelősségére és az előirányzatok keretein belül hajtja végre a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elveinek tiszteletben tartásával. A tagállamok együttműködnek a Bizottsággal annak érdekében, hogy biztosítsák a költségvetési előirányzatoknak a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás alapelveivel összhangban történő felhasználását.

Az EUMSZ a 325. cikkében előírja, hogy az Unió és a tagállamok küzdenek a csalás és az Unió pénzügyi érdekeit sértő minden egyéb jogellenes tevékenység ellen, olyan intézkedésekkel, amelyeknek elrettentő hatásuk van, és hathatós védelmet nyújtanak a tagállamokban, valamint az Unió intézményeiben, szerveiben és hivatalaiban is.

A cikk rendelkezik továbbá arról, hogy az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalás leküzdése érdekében a tagállamok megteszik ugyanazokat az intézkedéseket, amelyeket a saját pénzügyi érdekeiket sértő csalás leküzdésére tesznek, valamint előírja, hogy a tagállamok összehangolják az Unió pénzügyi érdekeinek csalással szembeni védelmét célzó tevékenységüket, amelynek érdekében a Bizottsággal együtt megszervezik a megfelelő hatáskörrel rendelkező hatóságok közötti szoros és rendszeres együttműködést.

Az EUMSZ hivatkozott rendelkezései alapján a Bizottságnak és a tagállamoknak megosztott a felelőssége az Unió pénzügyi érdekeinek védelme területén, illetve a csalással, a korrupcióval és az Unió pénzügyi érdekeit sértő minden egyéb jogellenes tevékenységgel szembeni fellépés során.

Az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló, 1995. december 18-ai 2988/95/EK, Euratom tanácsi rendelettel a pénzügyi érdekek védelmi céljából, a közösségi joggal kapcsolatos

szabálytalanságok esetére egy keretszabályozás került kialakításra, az egységes ellenőrzések, intézkedések, illetve az alkalmazható szankciók tekintetében.

Az (EU, Euratom) 2018/1046 európai parlamenti és tanácsi rendelet²² szerint a Bizottság a költségvetés bevételeit és kiadásait e rendelettel összhangban, saját felelősségére és az engedélyezett előirányzatok határain belül hajtja végre, valamint a tagállamok együttműködnek a Bizottsággal, hogy az előirányzatokat a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elvével összhangban használják fel.

Az (EU, Euratom) 2018/1046 európai parlamenti és tanácsi rendelet rendelkezik arról is, hogy a tagállamok a költségvetés végrehajtásával kapcsolatos feladatok elvégzése során megtesznek minden, az Unió pénzügyi érdekeinek védelméhez szükséges – többek között jogalkotási, szabályozási és igazgatási – intézkedést, különösen:

- a) biztosítják, hogy a költségvetésből finanszírozott műveleteket szabályosan és hatékonyan, a vonatkozó ágazatspecifikus szabályoknak megfelelően hajtsák végre;
- b) kijelölik az uniós források kezeléséért és kontrolljáért felelős szerveket és felügyelik azokat;
- c) megelőzik, felderítik és korrigálják a szabálytalanságokat és a csalást;
- d) az (EU, Euratom) 2018/1046 európai parlamenti és tanácsi rendelettel és az ágazatspecifikus szabályokkal összhangban együttműködnek a Bizottsággal, az OLAF-fal, a Számvevőszékkel, és az Európai Ügyészség létrehozására vonatkozó megerősített együttműködés bevezetéséről szóló, 2017. október 12-i (EU) 2017/1939 tanácsi rendelet szerinti megerősített együttműködésben résztvevő tagállamok esetén az Európai Ügyészséggel is.

Az Európai Ügyészség létrehozására vonatkozó megerősített együttműködés bevezetéséről szóló (EU) 2017/1939 tanácsi rendelete csak a részt vevő tagállamokat köti, de a nem részt vevő tagállamoknak is együtt kell működniük az Európai Ügyészséggel.

Az (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendelet 74. cikk (1) bekezdés c) pontja alapján az irányító hatóságok eredményes és arányos csalásellenes intézkedéseket alkalmaznak, figyelembe véve az azonosított kockázatokat.

A fentiekén túl az irányító hatóságok megakadályozzák, felderítik és orvosolják a szabálytalanságokat és a jogosulatlanul kifizetett összegeket visszatérítetik a késedelmes fizetésre érvényes kamattal együtt. Értesítik továbbá a Bizottságot az IMS rendszeren keresztül azokról a szabálytalanságokról, amelyeknél az alapból nyert támogatás mértéke meghaladja a 10 000 EUR-t, és folyamatosan tájékoztatják a Bizottságot a vonatkozó igazgatási és jogi (pl. polgári jogi) eljárások jelentős előrehaladásáról.

A tagállamoknak emellett – az irányító hatóságokon és az IMS rendszeren keresztül – értesíteniük kell a Bizottságot a fejlesztéspolitikai intézményrendszeren kívüli, elsősorban nyomozó, illetve igazságszolgáltatási hatóságaik által lefolytatott igazgatási és bírósági eljárások előrehaladásáról is. Magyarország tekintetében a jelentéstételi struktúra legfelső szintjén a NAV keretén belül működő OLAF Koordinációs Iroda található, amely megküldi az OLAF számára az IMS-rendszeren keresztül az uniós rendeletekben elvárt információkat.

²² Az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról, az 1296/2013/EU, az 1301/2013/EU, az 1303/2013/EU, az 1304/2013/EU, az 1309/2013/EU, az 1316/2013/EU, a 223/2014/EU és a 283/2014/EU rendelet és az 541/2014/EU határozat módosításáról, valamint a 966/2012/EU, Euratom rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2018. július 18-i (EU, Euratom) 2018/1046 európai parlamenti és tanácsi rendelet

A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról szóló, 2021. február 12-i (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendelet 22. cikke szintén megköveteli a tagállamoktól az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelmét.

A csalás elleni uniós program létrehozásáról szóló, 2021. április 29-i (EU) 2021/785 európai parlamenti és tanácsi rendelet létrehozta a csalás elleni uniós programot, továbbá megállapítja többek között a program célkitűzéseit, amelyek magában foglalják többek között az Európai Unió pénzügyi érdekeit sértő csalás, korrupció és minden egyéb jogellenes tevékenység megelőzését és ezek elleni küzdelmet. A célkitűzések megvalósításához a rendelet költségvetést biztosít és meghatározza a finanszírozás formáit és feltételeit. A program keretében támogatás igényelhető többek között a tagállamok közti együttműködést, az adatcsere fokozását segítő intézkedések megvalósítására.

A PIF irányelv minimumszabályokat állapít meg az Európai Unió pénzügyi érdekeit érintő csalás és egyéb jogellenes tevékenységek elleni küzdelem terén a bűncselekmények és a büntetőjogi szankciók fogalmának meghatározására vonatkozóan azzal a céllal, hogy az Európai Unió e területre vonatkozó vívmányaival összhangban erősítse az Európai Unió pénzügyi érdekeit érintő bűncselekményekkel szembeni védelmet. Az Európai Unió pénzügyi érdekeit érintő korrupcióval kapcsolatban a tagállamok kötelesek a hivatalos személy által szándékosan elkövetett aktív és passzív vesztegetést bűncselekménynek minősíteni, valamint az ezek elkövetésére való felbujtást, és az azok elkövetéséhez nyújtott bűnsegélyt vagy bűnpártolást, illetve az elkövetésre irányuló kísérletet is bűncselekményként büntetni. A PIF irányelv továbbá követelményeket határoz meg az alkalmazható szankciók és az elévülés vonatkozásában is.

A pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről, a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2006/70/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2015. május 20-i (EU) 2015/849 európai parlamenti és tanácsi irányelv kiemelten kezeli, hogy a pénzmosás, valamint a terrorizmusfinanszírozás és a szervezett bűnözés megelőzését is uniós szinten kell kezelni. Az irányelv alapvetően preventív célokat szolgál, ugyanakkor a tagállamok többségében büntetőjogi tényállások megalkotásához vezetett, ezáltal pedig a nemzeti büntetőjogokra is hatást gyakorol. Az irányelv rendelkezései elsősorban a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvénnyel, valamint a pénzügyi és egyéb szolgáltatók azonosítási feladatához kapcsolódó adatszolgáltatási háttér megteremtéséről és működtetéséről szóló 2021. évi XLIII. törvénnyel a magyar jogrendben is átültetésre kerültek. Hazánkban a pénzmosás és terrorizmus finanszírozása kockázatainak való kitettséggel kapcsolatban 2015 óta egy rendszeresen felülvizsgálandó Nemzeti Kockázateértékelés készül, figyelemmel a vonatkozó az FATF standardoknak való megfelelésre és azok Moneyval általi rendszeres felülvizsgálatára.

A fentiekén túl a Közös Agrárpolitika (a továbbiakban: KAP) tekintetében

- 2014-2022-ig a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és monitoringjáról és a 352/78/EGK, a 165/94/EK, a 2799/98/EK, a 814/2000/EK, az 1290/2005/EK és a 485/2008/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet előírásait kell alkalmazni az unió pénzügyi érdekeinek védelme, a szabálytalanságok és csalás megelőzése, feltárása és megszüntetése érdekében;
- 2023. január 1-jétől a KAP Stratégiai Terv végrehajtása során a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és monitoringjáról, valamint az 1306/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2021. december 2-i (EU) 2021/2116 európai parlamenti és tanácsi rendelet előírásait kell alkalmaznia

az átláthatóság biztosítása, az unió pénzügyi érdekeinek védelme, a szabálytalanságok és a csalások megelőzése, feltárása és orvoslása érdekében.

3.1.2 Hazai szabályozás

Magyarország az Alaptörvény alapján a kiegyensúlyozott, átlátható és fenntartható költségvetési gazdálkodás elvét érvényesíti. A Kormány a központi költségvetést törvényesen és célszerűen, a közpénzek eredményes kezelésével és az átláthatóság biztosításával köteles végrehajtani.

Az **Alaptörvény 39. cikke** szerint a központi költségvetésből csak olyan szervezet részére nyújtható támogatás, vagy teljesíthető szerződés alapján kifizetés, amelynek tulajdonosi szerkezete, felépítése, valamint a támogatás felhasználására irányuló tevékenysége átlátható, továbbá a közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni. A közpénzekre és a nemzeti vagyona vonatkozó adatok közérdekű adatok. Közpénz az állam bevétele, kiadása és követelése.

Az Alaptörvény fent hivatkozott cikkével összefüggésben kiemelendő, hogy a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (Kbt.) értelmében minden olyan alapítvány, amely több mint 50%-ban közpénzből finanszírozott (beleértve a HET-et is), közfeladatot ellátó közérdekű vagyongazdálkodó alapítvány és az általuk létesített vagy fenntartott jogi személy is köteles közbeszerzési eljárást lefolytatni a vonatkozó értékhatárok feletti áru-, szolgáltatás- és építési beruházások beszerzése esetén.

Az államháztartásról szóló **2011. évi CXCV. törvény 53/A. §-a** értelmében a költségvetési támogatás jogosulatlan igénybevétele, jogszabálysértő vagy nem rendeltetésszerű felhasználása esetén a támogató a költségvetési támogatást visszavonhatja, a támogatási szerződéstől elállhat, azt felmondhatja vagy kezdeményezheti annak módosítását.

A költségvetési támogatások jogosulatlan igénybevétele, jogszabálysértő vagy nem rendeltetésszerű felhasználása, továbbá a költségvetési támogatás visszavonása, a támogatási szerződéstől történő elállás vagy annak felmondása esetén a kedvezményezett a jogosulatlanul igénybe vett költségvetési támogatás összegét a Kormány rendeletében meghatározott ügyleti kamattal, késedelem esetén késedelmi kamattal növelt mértékben köteles visszafizetni.

A költségvetési támogatás felhasználásának ellenőrzése során a kedvezményezett köteles a költségvetési támogatások lebonyolításában részt vevő és a költségvetési támogatást ellenőrző szervezetekkel együttműködni, az ellenőrzést végző szerv képviselőit ellenőrzési munkájukban a megfelelő dokumentumok, számlák, a megvalósítást igazoló dokumentáció rendelkezésre bocsátásával, valamint a fizikai teljesítés vizsgálatában a helyszínen is segíteni. Ha a kedvezményezett az ellenőrző szerv munkáját ellehetetleníti, a támogató a költségvetési támogatást visszavonhatja, a támogatási szerződéstől elállhat.

A 2021–2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet [a továbbiakban: **256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet**] szerint a miniszter tevékenységének segítésére kijelölt minisztérium az európai uniós támogatások tekintetében elkövetett csalások ellen intézkedéseket alkalmaz, figyelembe véve az azonosított kockázatokat. A miniszter ennek keretében

- a) az irányító hatóságok bevonásával meghatározza a csalás megelőzéséhez, azonosításához, jelentéséhez, valamint a jogosulatlanul kifizetett összegek visszafizettetéséhez, szankcionálásához szükséges feladatokat,
- b) az irányító hatóságok bevonásával kidolgozza az a) pont szerinti feladatok hatékony megvalósításához szükséges eljárást és módszertant,
- c) koordinálja a csalás kockázatelemzésének támogatására fejlesztett informatikai rendszer alkalmazását,
- d) működteti a belső és közérdekű bejelentési rendszert (www.anti-lop.hu),
- e) koordinálja az integritásirányítási rendszer működtetésével kapcsolatos feladatokat a miniszter által felügyelt programok lebonyolításában részt vevő szervezeteknél,
- f) gondoskodik a csalás elleni tudatosság növeléséről,
- g) együttműködik a csalások hatékony és eredményes megelőzése, felderítése és szankcionálása érdekében az érintett intézményekkel.

A 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet 19. §-a alapján az irányító hatóság felelős a miniszter által meghatározott csalás elleni politika végrehajtásáért, amelynek keretében

- a) együttműködik a miniszterrel a csalás kockázatelemzése módszertanának kidolgozásában,
- b) elvégzi a csalás kockázatelemzését,
- c) alkalmazza a csalás kockázatelemzésének támogatására fejlesztett informatikai rendszert,
- d) eljár a miniszter által a csalás elleni politika keretében meghatározott eljárások, módszertanok szerint,
- e) részt vesz a miniszter által szervezett csalás és korrupció elleni képzéseken,
- f) a támogatott projektek vonatkozásában egyedi kockázatelemzésen alapuló csalásellenes intézkedéseket hozhat.

A BAR Tartalékra vonatkozó, az Európai Unió brexit miatti kiigazításokra képzett Brexit Alkalmazkodási Tartalékból a magyar vállalkozások részére nyújtott támogatások igénylésének és a források felhasználásának részletes szabályairól szóló 733/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet [a továbbiakban: **733/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet**] 9. §-ában foglaltak alapján az irányító hatóság a csalás elleni feladatai keretében intézkedéseket alkalmaz, amely keretében a felmerülő kockázatok alapján

- a) meghatározza a csalás megelőzéséhez, azonosításához, jelentéséhez, valamint a jogosulatlanul kifizetett összegek visszafizettetéséhez, szankcionálásához szükséges feladatokat,
- b) együttműködik a csalások hatékony és eredményes megelőzése, felderítése és szankcionálása érdekében az érintett intézményekkel.

A Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terve végrehajtásának alapvető szabályairól és felelős intézményeiről szóló 373/2022. (IX. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: **Nemzeti RRF rendelet**) 5. § 12. alpontja és 36. § (1) bekezdése alapján az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter, illetve a nemzeti hatóság felelős a csalás- és korrupció elleni politika kidolgozásáért és végrehajtásáért, és folyamatosan vizsgálja a Nemzeti RRF rendelet hatálya alá tartozó intézkedések végrehajtását.

A kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény 27. § (3) bekezdése rendelkezik arról, hogy az európai uniós források felhasználásával kapcsolatos irányító hatósági feladatok tekintetében az e feladatokat ellátó helyettes államtitkár nem utasítható.

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 396. §-a határozza meg a költségvetési csalás fogalmát, továbbá a 397. §-a rendelkezik a költségvetési csaláshoz kapcsolódó felügyeleti vagy ellenőrzési kötelezettség elmulasztása esetén alkalmazandó intézkedésekről. Ugyanez a törvény

külön fejezetben rögzíti a korrupciós bűncselekményekre (pl. vesztegetés, vesztegetés elfogadása, hivatali vesztegetés, hivatali vesztegetés elfogadása, korrupciós bűncselekmény feljelentésének elmulasztása) vonatkozó irányadó rendelkezéseket.

Az államigazgatási szervek integritásirányítási rendszeréről és az érdekérvényesítők fogadásának rendjéről szóló 50/2013. (II. 25.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 50/2013. (II. 25.) Korm. rendelet] rendelkezik az államigazgatási szervek integritásirányítási rendszerének kialakításáról, a korrupciós és integritás kockázatának rendszeres felméréséről, a vonatkozó intézkedések megtételéről.

A támogatásból megvalósuló fejlesztések központi monitoringjáról és nyilvántartásáról szóló 60/2014. (III. 6.) Korm. rendelet szabályozza a monitoring és információs rendszer létrehozását és működését. A rendelet meghatározza a monitoring rendszer működésével kapcsolatos elsődleges követelményeket, a rendszerek közötti adatkapcsolatok keretszabályait és a rendszerek használatával kapcsolatos szabályozási teendők elvégzésének rendjét, ezáltal is biztosítva a monitoring és információs rendszer adatainak megbízhatóságát.

A fentiekén túl – a 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet kivételével – az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap társfinanszírozásával megvalósuló Vidékfejlesztési Program (a továbbiakban: VP) esetén 2023. december 31-ig a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 10. § (1) és (2) bekezdése szerint az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter ellenőrzési, monitoring és értékelési feladatai körében, a rendelet hatálya alá tartozó támogatások tekintetében elkövetett csalások ellen intézkedéseket alkalmaz, figyelembe véve az azonosított kockázatokat, ennek keretében

1. az irányító hatóságok bevonásával meghatározza a csalás elleni politikát, különösen a csalás megelőzése, annak azonosítása, jelentése, valamint a jogosulatlanul kifizetett összegek és az esetleges késedelmi kamatok visszafizettetése, szankcionálása tekintetében,
2. az irányító hatóságok együttműködésével kidolgozza a csalás elleni politika hatékony megvalósításához szükséges eljárást és módszertant,
3. ellátja a központi koordinációt az ARACHNE kockázatértékelő eszköz alkalmazásával kapcsolatban, kidolgozza és rendszeresen felülvizsgálja az ARACHNE kockázatértékelő eszköz alkalmazására és eredményeinek felhasználására vonatkozó módszertant,
4. ellátja a központi koordinációt az európai uniós támogatásokkal kapcsolatos büntetőfeljelentések és folyamatban lévő büntetőügyek tekintetében, ennek keretében gondoskodik ezen ügyek nyilvántartásba vételéről, továbbá a beérkező bűnügyi megkeresések megválaszolásáról,
5. működteti a belső és közérdekű bejelentési rendszert,
6. koordinálja az integritásirányítási rendszer működtetésével kapcsolatos feladatokat az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter által felügyelt programok lebonyolításában részt vevő szervezeteknél,
7. gondoskodik a csalás elleni tudatosság növeléséről,
8. együttműködik a csalások hatékony és eredményes megelőzése, felderítése, szankcionálása, valamint a csalástól való elrettentés érdekében az érintett intézményekkel,
9. gondoskodik az ARACHNE kockázatértékelő eszköz részére kéthavonta történő megküldéséről,²³
10. biztosítja az ARACHNE kockázatértékelő eszközhöz való hozzáférést a fejlesztéspolitikai intézményrendszer munkatársai részére.

A 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 20. § 22. pontja alapján a VP irányító hatósága felelős az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter által meghatározott csalás elleni politika

²³ AZ ARACHNE rendszerbe való kéthavi gyakoriságú adatfeltöltésről a központi koordináció gondoskodik.

végrehajtásáért, így közreműködik a csalás megelőzése, annak azonosítása, jelentése, valamint a jogosulatlanul kifizetett összegek és az esetleges késedelmi kamatok visszafizettetése, szankcionálása tekintetében, melynek keretében:

a) eljár az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter által a csalás elleni politika keretében meghatározott eljárások, módszertanok szerint,

b) együttműködik a csalás kockázatelemzése módszertanának kidolgozásában, elvégzi az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter által meghatározott módszertan szerinti csalás kockázatelemzését,

c) az európai uniós támogatásokkal kapcsolatos büntető feljelentések és bűnügyi jelzések megtételével egyidejűleg tájékoztatja az európai uniós források felhasználásáért felelős minisztert, és az audit hatóságot,

d) részt vesz az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter által szervezett csalás és korrupció elleni képzéseken,

e) a támogatási döntés előkészítése és meghozatala során a támogatást igénylő vonatkozásában, továbbá a támogatási szerződés megkötése és esetleges módosítása, valamint a folyamatba épített ellenőrzés során következetesen, rendszeresen és kiterjedten alkalmazza, figyelembe veszi az ARACHNE kockázatértékelő eszköz minden funkcióját a csalás, az összeférhetetlenség, a kettős finanszírozás és egyéb szabálytalanságok megelőzése érdekében.

A Közös Agrárpolitika és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások végrehajtásának szervezetéről és intézményeiről szóló 601/2022. (XII. 28.) Korm. rendelet 3. § 17. illetve 20-22. pontjai alapján a Nemzeti Irányító Hatóság

- feladatkörét érintően a KAP Stratégiai Tervben szereplő intézkedésekkel kapcsolatban megteszi a szükséges büntetőeljáráshoz kapcsolódó feljelentéseket és bűnügyi jelzéseket, amelyekről, valamint a hozzá beérkező büntető eljárással kapcsolatos megkeresésekről tizenöt napon belül tájékoztatja a Belső Ellenőrzési és Integritási Igazgatóságot,
- a Nemzeti Kifizető Ügynökséggel együttműködve kidolgozza és rendszeresen felülvizsgálja az ARACHNE kockázatértékelő eszköz alkalmazására és eredményeinek felhasználására vonatkozó módszertant,
- feladatkörében használja a palyazat.gov.hu oldal összeférhetetlenség bejelentését (palyazat.gov.hu/osszeferhetetlenseg) és a közérdekű bejelentést (www.anti-lop.hu) biztosító elektronikus felületeit, valamint
- az agrártámogatások jellegétől függően jogszabályban vagy pályázati felhívásban meghatározza az ARACHNE kockázatértékelő eszköz részére megküldendő adatok körét.

Két átmeneti évet követően, 2023. január 1-jétől induló 2023-2027 programozási időszakban a KAP Stratégiai Terv törvényi szintű tagállami szabályait a Közös Agrárpolitikából és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások eljárási rendjéről szóló 2022. évi LXV. törvény tartalmazza, végrehajtását szolgáló rendeletekkel²⁴ együtt. Az unió pénzügyi érdekeinek védelméért szolgáló, azaz az átláthatóságot, a szabálytalanságok és a csalások megelőzését, feltárását és orvoslását biztosító előírásokat a 2021/2116 európai parlamenti és tanácsi rendelet szabta keretek között határozza meg a hazai norma.

3.2 CSALÁS ELLENI KÜZDELEM INTÉZMÉNYI KÖRNYEZETE

²⁴ 481/2023. (X. 31.) Korm. rendelet a Közös Agrárpolitika pénzügyi alapjaiból és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások pénzügyi, számviteli, lebonyolítási rendjéről

601/2022. (XII. 28.) Korm. rendelet a Közös Agrárpolitika és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások végrehajtásának szervezetéről és intézményeiről

54/2023. (IX. 13.) AM rendelet a Közös Agrárpolitikából és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások felhasználásának rendjéről

A Stratégia az egyes európai uniós alapokból származó támogatások végrehajtásával foglalkozó legfontosabb hazai – fejlesztéspolitikai intézményrendszeren belüli és kívüli – intézményi szereplőket a csalás elleni küzdelemben betöltött szerepük és feladataik alapján mutatja be, mindemellett nemzetközi kitekintést ad az Európai Unió egyes csalás és korrupció elleni szerveiről, továbbá a csalás és korrupció elleni küzdelemben betöltött szerepeikről.

A csalás és korrupció elleni küzdelemben az érintett szervezeteknek mind nemzetközi, mind pedig hazai viszonylatban jogszabályi előírásoknak megfelelően és együttműködően, a rendelkezésükre álló átfogó eszközkészlettel kell fellépniük az uniós és hazai pénzügyi érdekvédelem érdekében.

3.2.1 Európai uniós intézményi környezet

Európai Bizottság

Az Európai Bizottság felelős az Európai Unió általános költségvetésének a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elvét kellő mértékben figyelembe vevő végrehajtásáért, köteles küzdeni a csalás és az Európai Unió pénzügyi érdekeit sértő minden más jogtalan tevékenység ellen. Meghatározza a rá és az általa felügyelt szervekre vonatkozó csalás elleni intézkedéseket, nyomon követi a tagállamok büntetőjogi szabályozásának megfelelőségét a csalás- és korrupcióellenes intézkedések szempontjából.

Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF)

Az Európai Unió csalás elleni küzdelmének szervezete az OLAF. Az OLAF védi az Európai Unió pénzügyi érdekeit azáltal, hogy kivizsgálja az unió költségvetését károsító csalás és korrupció eseteit, valamint az egyéb jogellenes cselekményeket. Feltárja és kivizsgálja az Európai Unió intézményeinek és szervezeteinek tagjai, dolgozói által elkövetett súlyos köteleességszegéseket, amelyek fegyelmi eljárást vagy büntetőeljárást vonhatnak maguk után, továbbá támogatja az uniós intézmények, különösen a Bizottság munkáját a csalások megelőzését és felderítését szolgáló jogszabályok és szakpolitikák kidolgozásában és végrehajtásában. Az OLAF minden évben jelentésben foglalja össze vizsgálatainak tapasztalatait.

A csalások megelőzésének koordinációjával foglalkozó tanácsadó bizottság (COCOLAF)

A COCOLAF keretében együttműködés valósul meg az Európai Unió és a tagállamok hatóságai között, amely során együtt dolgoznak a Bizottság (amelyet az OLAF képvisel) és a tagállamok szakértői.

A COCOLAF-ot az OLAF működteti, alapvető feladata, hogy javaslatokat fogalmazzon meg a Bizottságnak a csalások és szabálytalanságok megakadályozásával és visszaszorításával, illetve minden olyan jogellenes tevékenységgel kapcsolatban, amely az Európai Unió pénzügyi érdekeit veszélyezteti. A COCOLAF többek között vizsgálja a csalások és szabálytalanságok főbb tendenciáit és mintáit, a csalás és a korrupció azonosítására és megelőzésére szolgáló kapacitásépítési intézkedéseket, valamint a korai felismerési és kizárási rendszer (EDES) lehetséges felhasználásának lehetőségeit az uniós pénzügyi érdekek védelme céljából.

Európai Számvevőszék

Az Európai Számvevőszék feladata az Európai Unió pénzügyeinek ellenőrzése. Mint az Európai Unió pénzügyi érdekeinek független őre, külső ellenőrként elősegíti az Európai Unió pénzügyi gazdálkodásának javítását.

Európai Ügyészség

Az Európai Ügyészség az Európai Unió független szervezete, amit a Lisszaboni szerződésben foglalt megerősített együttműködés elve alapján hoztak létre, 2021. június 1-jén kezdte meg működését. Hatásköre van arra, hogy kivizsgálja az uniós költségvetést érintő bűncselekményeket (korrupció, pénzmosás, határokon átnyúló ÁFA csalás), és az elkövetőket büntetőeljárás alá vonja. Magyarország nem csatlakozott az Európai Ügyészséghez, azonban az Európai Ügyészség és a magyar ügyészség között az 5.2.2. pont szerinti munkamegállapodás jött létre.

Magyarországnak – a többi, az Európai Ügyészséghez nem csatlakozott tagállamhoz hasonlóan – aktív együttműködési kötelezettsége van az Európai Ügyészséggel, a munkamegállapodásban foglaltakkal összhangban.

Az Európai Unió Büntető Igazságügyi Együttműködési Ügynöksége (Eurojust)

Az Eurojust koordinálja a határokon átnyúló (két vagy több tagállamot érintő) bűnözéssel kapcsolatos nyomozások és büntetőeljárások során az uniós tagállamok és a nem uniós országok nemzeti hatóságainak munkáját. Az Eurojust az OLAF-fal együttműködésben végzi többek között az Európai Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekmények, így a korrupció elleni küzdelemmel kapcsolatos operatív munkáját.

A Bűnüldözési Együttműködés Európai Uniós Ügynöksége (Europol)

Az Europol a bűnüldözési műveletek támogató központjaként, valamint a bűnözői tevékenységekkel kapcsolatos információk és a bűnüldözési szakértelem központjaként működik. 2020 júniusában az Europol elindította a Pénzügyi és Gazdasági Bűnözés Elleni Európai Központot (EFEC), hogy javítsa az uniós tagállamoknak és uniós szerveknek a pénzügyi és gazdasági bűncselekmények – többek között a PIF-irányelv hatálya alá tartozó bűncselekmények – elleni küzdelemhez nyújtott operatív támogatást. Az Europol együttműködik az OLAF-fal és az Európai Ügyészséggel az Európai Unió pénzügyi érdekeit sértő szabálytalanságok, így a korrupció elleni küzdelemben.

Az európai uniós intézményi környezet a fentiek szerint alkalmazandó a KAP pénzügyi alapjai tekintetében is.

3.2.2 Hazai intézményi környezet

A hazai intézményrendszer egyes szereplőit törvények és kormányrendeletek – a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet, a 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet, a 733/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet, a 373/2022. (IX. 30.) Korm. rendelet, a 601/2022. (XII. 28.) Korm. rendelet, valamint az INTERREG kormányrendeletek²⁵ – jelölik ki.

Ahol e Stratégia irányító hatóságot említ, azon valamennyi, a vonatkozó rendeletek szerinti irányító hatóságot és a nemzeti hatóságot is érteni kell.

Az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter

A miniszter az azonosított kockázatok alapján csalás elleni intézkedéseket alkalmaz, amelyek keretében

²⁵ 396/2015. (XII. 12.) Korm. rendelet a 2014-2020 programozási időszakban az európai területi együttműködés célkitűzés keretében megvalósuló transznacionális és interregionális együttműködési programok végrehajtásáról
512/2022. (XII. 13.) Korm. rendelet a 2021-2027 programozási időszakban az európai területi együttműködési célkitűzés keretében megvalósuló transznacionális és interregionális együttműködési programok végrehajtásáról
241/2023. (VI. 20.) Korm. rendelet a 2021-2027 programozási időszakban megvalósuló határon átnyúló Interreg programok végrehajtásáról

- a) az irányító hatóságok bevonásával meghatározza a csalás megelőzéséhez, azonosításához, jelentéséhez, valamint a jogosulatlanul kifizetett összegek visszafizettetéséhez, szankcionálásához szükséges feladatokat,
- b) az irányító hatóságok bevonásával kidolgozza az a) pont szerinti feladatok hatékony megvalósításához szükséges eljárást és módszertant,
- c) koordinálja a csalás kockázatelemzésének támogatására fejlesztett informatikai rendszer alkalmazását,
- d) működteti a belső és közérdekű bejelentési rendszert (www.anti-lop.hu),
- e) koordinálja az integritásirányítási rendszer működtetésével kapcsolatos feladatokat a miniszter által felügyelt programok lebonyolításában részt vevő szervezeteknél,
- f) gondoskodik a csalás elleni tudatosság növeléséről,
- g) együttműködik a csalások hatékony és eredményes megelőzése, felderítése és szankcionálása érdekében az érintett intézményekkel.

Irányító hatóság

Az irányító hatóság felelős a csalás elleni politika végrehajtásáért, amelynek keretében gondoskodik a 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet 19. § (2) bekezdése és a 733/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet 9. §-ában szerinti feladatok ellátásáról.

A fentiekén túl az irányító hatóságok szabálytalanság gyanújának felmerülése esetén szabálytalansági eljárást folytathatnak le. Szabálytalanság tényének megállapítása esetén az irányító hatóság vezetője, ha az ügyet csalás gyanújaként minősíti, a miniszter – Belügyi Alapok esetén a belügyminiszter – és az audit hatóság egyidejű tájékoztatásával gondoskodik a büntetőfeljelentés megtételéről, és az OLAF jelentés megküldéséről. Az irányító hatóságok a szabálytalansági eljárásban hozott döntés alapján szankcióként a 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet 397. § (2) bekezdése és a 733/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet 216. § (2) bekezdése szerinti jogkövetkezményeket rendelhetik el.

Az irányító hatóság feladata elsődlegesen az uniós támogatások hatékony és szabályszerű felhasználásának elősegítése, az Európai Unió és Magyarország pénzügyi érdekeinek védelme.

Nemzeti hatóság

A nemzeti hatóság a HET végrehajtása során gondoskodik – többek között – a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszközt érintő egységes csalás elleni politika kidolgozásáról, továbbá koordinálja a végrehajtásban részt vevő szervek csalás elleni küzdelmére irányuló tevékenységeit.

A nemzeti hatóság felelős a csalás elleni politika végrehajtásáért, amelynek keretében

- a) együttműködik a miniszterrel a csalás kockázatelemzése módszertanának kidolgozásában,
- b) elvégzi a csalás kockázatelemzését,
- c) alkalmazza a csalás kockázatelemzésének támogatására fejlesztett informatikai rendszert,
- d) eljár a miniszter által a csalás elleni politika keretében meghatározott eljárások, módszertanok szerint,
- e) részt vesz a miniszter által szervezett csalás és korrupció elleni képzéseken,
- f) a támogatott projektek vonatkozásában egyedi kockázatelemzésen alapuló csalásellenes intézkedéseket hozhat,
- g) folyamatosan vizsgálja a HET végrehajtását a csalás és a korrupció megelőzése, felderítése, valamint korrigálása érdekében.

A HET végrehajtása során a nemzeti hatóság feladata elsődlegesen az uniós támogatások hatékony és szabályszerű felhasználásának elősegítése, az Európai Unió és Magyarország

pénzügyi érdekeinek védelme. Csalás vagy korrupció alapos gyanúja esetén a nemzeti hatóság a végső kedvezményezettrel támogatási jogviszonyt nem létesíthet, szükség esetén a támogatási szerződést megszüntetheti és büntetőeljárást kezdeményezhet.

A fentieken túl a nemzeti hatóság szabálytalanság gyanújának felmerülése esetén szabálytalansági eljárást folytathat le. Szabálytalanság megállapítása esetén a Nemzeti RRF rendelet 203. §-a rögzíti.

A nemzeti hatóság, a lebonyolító szerv és a továbbadott támogatást kihelyező szerv a csalás és a korrupció elleni fellépés megfelelő biztosítása érdekében

- a) alkalmazza és figyelembe veszi az ARACHNE kockázatértékelő eszközt,
- b) eljár a csalás elleni politika keretében meghatározott eljárások, módszertanok szerint,
- c) résztvevőket delegál az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter által szervezett csalás és korrupció elleni képzésekre, és
- d) folyamatosan vizsgálja az e rendelet hatálya alá tartozó intézkedések végrehajtását.

A HET végrehajtása során a lebonyolító szerv a Nemzeti RRF rendelet hatálya alá tartozó feladatok ellátására a nemzeti hatósággal kötött lebonyolítási szerződésben foglaltak szerint a nemzeti hatóság nevében és megbízásából jár el. A nemzeti hatóság rendszeresen ellenőrzi a lebonyolító szerv által ellátott feladatokat a következő szempontok szerint:

- a) a lebonyolító szerv tevékenysége jogszerű-e, ellenőrzési tevékenysége a nemzeti hatóság által jóváhagyott módszertani útmutatóknak megfelel-e,
- b) a lebonyolító szerv az adatokat szabályosan és teljes körűen rögzítette-e a monitoring és információs rendszerben.

A nemzeti hatóság kiemelt kiválasztási eljárásrend keretében továbbadott támogatást kihelyező szervezet választhat ki a HET meghatározott intézkedésének támogatás továbbadásával történő megvalósítása céljából. A támogatást kihelyező szerv biztosítja, hogy eljárási szabályai összhangban álljanak a Nemzeti RRF rendelet szabályaival, azzal az eltéréssel, hogy a továbbadott támogatással a támogatást kihelyező szerv elszámolási terv alapján köteles elszámolni, amelyre vonatkozóan az elszámolhatóság szabályait a www.palyazat.gov.hu oldalon közzétett elszámolhatósági útmutató szabályozza. A támogatást kihelyező szerv alkalmazza a csalás kockázatelemzésének támogatására fejlesztett informatikai rendszert, így az ARACHNE kockázatértékelő eszközt. A csalás és korrupció megelőzésére és kezelésére vonatkozó szabályok nemcsak a nemzeti hatóságra nézve állapítanak meg kötelezettséget, hanem a teljes intézményrendszerre nézve kötelezőek, így azok alkalmazandóak a lebonyolító szervek és továbbadott támogatást kezelők esetén is.

Igazoló hatóság

Végrehajtja az európai uniós támogatásokból finanszírozott programok megvalósítása során bekövetkezett szabálytalanságok okán szükségessé váló pénzügyi korrekciókat, valamint részt vesz a visszafizetett támogatások Bizottság felé történő elszámolásában.

Audit hatóság

Az audit hatóság szakmai tevékenysége során független minden más fejlesztéspolitikai intézményrendszeri szereplőtől. Az audit hatóság az Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóságról és a kondicionalitási eljárás eredményes lezárása érdekében az Európai Bizottság kérésére elfogadott egyes törvények módosításáról szóló 2022. évi XLIV. törvényben meghatározott, az Európai Unió pénzügyi alapjai tekintetében az ellenőrzési hatósági, audithatósági és auditszervi feladatokat lát el. Rendszer- és mintavételes ellenőrzéseket hajt végre, vizsgálja az éves elszámolásokat és tematikus ellenőrzéseket is végez.

A kohéziós politika tekintetében a korrekciók és ajánlások végrehajtásának nyomon követése érdekében az audit hatóság az éves beszámolási kötelezettségei teljesítése során készített éves kontrolljelentés keretében jelentést tesz a Bizottságnak a tevékenységéről, ezzel összefüggésben tájékoztatást nyújt az elvégzett ellenőrzések során feltárt csalásról, korrupcióról és összeférhetetlenségről.

Az audit hatóság a 2022. évi XLIV. törvény alapján ellátja az egyéb európai uniós és nemzetközi támogatások Kormány által meghatározott ellenőrzési feladatait, valamint az azokhoz kapcsolódó tervezési, beszámolási, illetve zárónyilatkozat-kiadási feladatokat.

Az audit hatóság ellátja továbbá az európai uniós költségvetési források felhasználásának ellenőrzéséről szóló 2022. évi XXVII. törvényben meghatározott, az Integritás Hatóság Igazgatósága tagjainak kiválasztásáért felelős Alkalmassági Bizottság működésével kapcsolatos feladatokat. Ennek keretében az audit hatóság vezetője összehívta az Alkalmassági Bizottságot, nemzetközi nyílt és nyilvános pályázat lefolytatása alapján megbízza az Alkalmassági Bizottság tagjait. Az audit hatóság vezetője kezeli az Alkalmassági Bizottság tagjainak vagyonyilatkozatát és lefolytatja a vagyonyilatkozattal kapcsolatos eljárást. Az Alkalmassági Bizottság tagja vagyonyilatkozatának nyilvános, oldalhú másolatát az audit hatóság vezetője az Integritás Hatóság honlapján haladéktalanul közzéteszi.

A fentiekén túl az audit hatóság vezetője kezeli az Alkalmassági Bizottság tagja megbízását megelőzően, a feladatai ellátására vonatkozóan tett összeférhetlenségi nyilatkozatot, és azt az Alkalmassági Bizottság tagja megbízatásának megszűnését követő öt évig őrzi.

Integritás Hatóság

Az Integritás Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) – az európai uniós költségvetési források felhasználásának ellenőrzéséről szóló 2022. évi XXVII. törvénnyel létrehozott – olyan autonóm államigazgatási szerv, amely széleskörű felhatalmazással rendelkezik és beavatkozik azokban az esetekben, ahol a Hatóság álláspontja szerint valamely, az európai uniós források felhasználása vagy annak ellenőrzése körében feladat- és hatáskörrel rendelkező szervezet nem tette meg a szükséges lépéseket olyan csalás, összeférhetetlenség, korrupció és egyéb jogsértés vagy szabálytalanság megelőzésére, felderítésére és kijavítására, amely érinti az európai uniós költségvetéssel való hatékony és eredményes pénzgazdálkodását vagy az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelmét, vagy ennek komoly kockázata felmerül.

A Hatóság feladatainak ellátásában teljesen független, csak a jogszabályoknak van alárendelve, feladatkörében más személy vagy szerv által nem utasítható, feladatát más szervektől elkülönülten és bármilyen befolyástól mentesen látja el. A Hatóság igazgatósága tevékenységéről évente beszámol az Országgyűlésnek. A beszámolót a Hatóság megküldi a Bizottság részére is.

A Hatóság minden olyan rendelkezésre álló információt értékeli, amely a feladatai szempontjából releváns. A Hatóság részére teljes körű hozzáférést kell biztosítani a közbeszerzéssel kapcsolatos feladatai ellátásához szükséges információkhoz, valamint a bármilyen uniós támogatást bármilyen módon érintő korrupciós, csalási és összeférhetlenségi esetekhez. Ez magában foglalja a folyamatban lévő közbeszerzési eljárásokra, valamint, kérésre, a következő/tervezett közbeszerzési eljárásokra vonatkozó információkat. A Hatóságnak felhatalmazása van továbbá az érintett hatóságok vonatkozó ügyiratainak megismerésére, valamint további információk kérésére a hatóságoktól.

A Hatóság integritáskockázat-értékelési gyakorlatot folytat, amely magában foglalja a magyarországi közbeszerzési rendszer integritási helyzetének felmérését az európai uniós források felhasználásával összefüggésben. Az integritáskockázat-értékelés azonosítja a kezelendő integritáskockázatokat és rendszerszintű problémákat, a kezelésükre rendelkezésre álló eszközöket, az ilyen kockázatok és problémák kezelésében mutatkozó hiányosságokat, valamint a megoldásokat. Az integritáskockázat-értékelést a nemzetközileg elismert integritás-értékelési módszertannal rendelkező nemzetközi szervezetekkel együttműködve és egyeztetve kell elvégezni. Az integritáskockázat-értékelésről jelentés készül, amely átfogó képet ad integritáskockázatokról, különösen a közbeszerzés területén.

A Hatóság évente elemző integritásjelentést készít, amely tartalmazza a következőket:

- a) az európai uniós források felhasználásával összefüggésben a közbeszerzési piac koncentrációjának, valamint a közbeszerzési eljárásokban a becsült érték és a szerződéses összeg közötti különbség lehetséges okainak elemzése,
- b) a Hatóság feladatkörébe tartozó területeken az alkalmazandó szabályok hatékonyságának értékelése, a szabályok végrehajtása során jelentkező problémák, kockázati mutatók meghatározása,
- c) a keretmegállapodások alkalmazására és a keretmegállapodások alapján megkötött szerződések gyakorlatára vonatkozó elemzés, ideértve a keretmegállapodások és az azokon alapuló egyedi szerződések odaítélésének egyes gazdasági szereplők közötti megoszlását,
- d) a meglévő, európai uniós források felhasználásának ellenőrzésével foglalkozó ellenőrzési rendszer értékelése a korrupció, a csalás és az összeférhetetlenség kockázatának azonosítása és hatékony megelőzése, valamint az ilyen esetek felderítése és orvoslása terén,
- e) az a)–d) pont szerinti tárgykörre vonatkozó ajánlások, valamint
- f) annak értékelése, hogy az európai uniós források felhasználásának ellenőrzése körében feladat- és hatáskörrel rendelkező szervek hogyan vették figyelembe a korábbi jelentéseket és ajánlásokat.

Az éves elemző integritásjelentést a Hatóság tájékoztatásul megküldi az Országgyűlésnek. Az előző naptári évre vonatkozó éves elemző integritásjelentést a Hatóság honlapján minden év június 30-ig nyilvánosan hozzáférhetővé kell tenni. A Kormány az éves elemző integritásjelentés közzétételétől számított három hónapon belül a Hatóságnak küldött válaszában kifejti, hogyan fogja kezelni az éves elemző integritásjelentésben foglalt megállapításokat.

A közbeszerzések területén a hatóság több fontos hatáskörrel is rendelkezik. A Hatóság vizsgálati eljárást folytathat le, amely kiterjedhet az európai uniós forrásból megvalósuló közbeszerzési eljárások ellenőrzésére. Ennek keretében, ha a Hatóság a hatósági ellenőrzés során csalás, korrupció, összeférhetetlenség vagy egyéb súlyos jogsértés vagy szabálytalanság gyanúját észleli, elrendelheti az eljárás két hónapot meg nem haladó időtartamra történő felfüggesztését. A vizsgálat eredményeképp a Hatóság jogosult más hatáskörrel rendelkező hatóság vagy szerv előtt eljárást kezdeményezni (pl. közbeszerzési döntőbizottság, irányító hatóság). A Hatóság közigazgatási perben megtámadhat minden olyan közbeszerzési eljárásra vonatkozó közbeszerzési döntőbizottsági határozatot és más hatósági határozatot, amely európai uniós támogatást érint.

A Hatóság jogosult ajánlást kiadni egy-egy konkrét közbeszerzési eljárásban arra vonatkozóan, hogy az ajánlatkérő milyen közbeszerzési eljárásfajtát vagy sajátos beszerzési módszert (pl. keretmegállapodás, dinamikus beszerzési rendszer) alkalmazzon, vagy ezektől tartózkodjon, illetve hogy az ajánlatkérő egy vagy több fakultatív kizáró okot írjon elő az adott eljárásban. Továbbá az ajánlatkérő kérheti a Hatóság eljárását egyes kizáró okok alkalmazhatóságával kapcsolatban. Utóbbi esetben a Hatóság akkor tesz ajánlást, ha a csalással, korrupcióval vagy bünszervezethez kapcsolódó magatartással kapcsolatos kizáró okoktól eltérő kizáró okok helytelen alkalmazása

veszélyeztetheti az Európai Unió pénzügyi érdekeit. E mellett a Hatóság nyilvántartást vezet a meghatározott bűncselekmények elkövetése miatt a közbeszerzési eljárásból kizárt gazdasági szereplőkről.

Ha a Hatóság az európai uniós források felhasználásával összefüggésben visszásságot tár fel, illetve nem tartja megfelelőnek az intézkedési javaslatának végrehajtását, a tevékenységére irányadó törvény szerint fordulhat a hatáskörrel rendelkező hatósághoz vagy bírósághoz kezdeményezve annak eljárását. Ha a Hatóság a vizsgálata során szabálytalanság gyanúját tárja fel, jogosult az uniós forrásfelhasználásra irányadó jogszabályok rendelkezései alapján szabálytalansági eljárást kezdeményezni az illetékes irányító hatóságnál vagy – Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszközből finanszírozott projekt esetén – a nemzeti hatóságnál.

A Hatóság felügyeleti vagy ellenőrzési feladatai ellátása érdekében felhívhatja az európai uniós források felhasználásának ellenőrzése körében feladat- és hatáskörrel rendelkező szervezetet hatósági eljárás megindítására. A Hatóság felhívása alapján a feladat- és hatáskörrel rendelkező szervezet az eljárását hivatalból megindítja. Az Integritás Hatóság ajánlásokat ad ki az illetékes hatóságoknak arra vonatkozóan, hogy miként kell javítani az uniós költségvetésből (különösen közbeszerzés útján) nyújtott támogatás végrehajtásával kapcsolatos csalás, korrupció és összeférhetetlenség megelőzését, felderítését és kijavítását az uniós források védelme érdekében.

A Hatóság igazgatóságának kinevezése 2022. november 4. napjával megtörtént és a Hatóság 2022. november 19-én megkezdte tevékenységét. 2023. március 31-én a magyar közbeszerzési rendszer integritáskockázat-értékeléséről tett közzé jelentést, 2023. június 29-én pedig közzétette a 2022-re vonatkozó éves elemző integritásjelentését, majd 2023. december 7-én a vagyonyilatkozatokról szóló eseti jelentését hozta nyilvánosságra. A Kormány az 1423/2023. (X. 4.) Korm. határozattal fogadta el az Integritás Hatóság 2022. évre vonatkozó éves elemző integritásjelentésében megfogalmazott megállapításokkal kapcsolatos álláspontját.

A Hatóság a honlapján anonim, biztonságos bejelentés/panasz felületet tart fenn.²⁶

Belső Ellenőrzési és Integritási Igazgatóság

A kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény rendelkezése alapján a Belső Ellenőrzési és Integritási Igazgatóság (a továbbiakban: BEII) az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter tevékenységét segítő munkaszervezetén belül működő szervezeti egység. A BEII a tevékenysége során független. A BEII vezetését 2022. december 31-ig megbízott igazgató látta el a 81/2022. (IX. 30.) ME határozat alapján. A 112/2022. (XII. 22.) ME határozattal kinevezésre került a BEII igazgatója, 2023. január 1-jei hatállyal.

A BEII szervezetében foglalkoztatott kormánytisztviselők és munkavállalók kiválasztása az Integritás Hatóság által jóváhagyott objektív szempontrendszer alapján, pályázati eljárás keretében történik.

A BEII hatásköre az uniós költségvetés végrehajtásában résztvevő, a fejlesztéspolitikai intézményrendszer minden szereplőjére kiterjed. A BEII az európai uniós források felhasználásának ellenőrzéséhez kapcsolódó feladatok lát el, így többek között az érintett személyek összeférhetetlenségi nyilatkozatát ellenőrizni.

²⁶ <https://bejelentes.integritashatosag.hu/>

Az eseti összeférhetetlenségi nyilatkozatok alkalmazásának megkezdése óta – 2023. december 8-ig – a FAIR-ben összesen 1 017 353 darab nyilatkozatot tettek, amelyből 123-ban jeleztek összeférhetetlenséget.

Az általános és az egyes projektekhez kapcsolódó összeférhetetlenségi nyilatkozatok érvényességének hatékony ellenőrzése érdekében a BEII rendszeres érvényességi ellenőrzést végez. 2023-ban a BEII a fejlesztéspolitikai szabályrendszer szerint nyilatkozatételre kötelezett 7 599 személy több mint 5%-a, vagyis 382 fő tekintetében indított ellenőrzési eljárást.

A BEII kivizsgálja a www.palyazat.gov.hu oldalon tett anonim gyanúbejelentéseket. Az anonim gyanúbejelentések benyújtását 2022. november 15-től kellett elérhetővé tenni. 2023. december 8-ig 22 összeférhetlenségre vonatkozó bejelentés érkezett ezen a csatornán.

A BEII-t vezető igazgató a BEII tevékenységéről éves jelentésben tájékoztatja az Integritás Hatóságot. Az Integritás Hatóság jogosult a BEII auditálására. A BEII biztosítja, hogy a Hatóság kérésre haladéktalanul betekintést nyerjen az összeférhetlenségi nyilatkozatokba és az iratokba. A BEII működési rendjét eljárási szabályzat állapítja meg. Az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter 2022. október 1-jétől köteles gondoskodni a BEII működéséről. Az európai uniós költségvetési források felhasználásának ellenőrzésével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2022. évi XXVIII. törvény által megfogalmazott célkitűzésnek megfelelően a BEII elérte vállalt létszámát és teljes funkcionalitással működik.

A Közös Agrárpolitika és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások végrehajtásának szervezetéről és intézményeiről szóló 601/2022. (XII. 28.) Korm. rendelet módosításáról szóló 668/2023. (XII. 29.) Korm. rendelet 2023. december 30-tól egyértelművé tette, hogy a BEII hatásköre az agrártámogatások tekintetében is fennáll.

Korrupcióellenes Munkacsoport

A Korrupcióellenes Munkacsoport az Integritás Hatóság mellett működő, független elemző, javaslattevő, véleményező és döntéselőkészítő feladatokat ellátó testületi szerv, amely az európai uniós költségvetési források felhasználásának ellenőrzéséről szóló 2022. évi XXVII. törvény kihirdetésével jött létre. A Korrupcióellenes Munkacsoport az Integritás Hatóság tevékenységébe nem avatkozhat be.

A Korrupcióellenes Munkacsoport évente legalább kétszer ülésezik. Tevékenységébe a korrupció megelőzése és a korrupció elleni küzdelem terén tevékenykedő nem kormányzati szereplők a 2022. évi XXVII. törvényben meghatározott eljárásnak megfelelően és létszámban bevonásra kerülnek, biztosítva a teljes, szervezett és hatékony részvételüket.

A Munkacsoport feladata:

a) Meglévő korrupcióellenes intézkedések vizsgálata és az (EU) 2017/1371 irányelv 4. cikk (2) bekezdése szerinti korrupciós gyakorlatok, az ENSZ Korrupció elleni Egyezményének III. fejezetében foglalt bűncselekmények, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény XXVII. fejezetében foglalt bűncselekmények, valamint egyéb gyakorlatok (pl. nepotizmus, favoritizmus vagy az állami és magánszektor közötti "forgóajtó-jelenség") felderítésével, kivizsgálásával, üldözésével és szankcionálásával kapcsolatos javaslatok kidolgozása.

b) Javaslatok előterjesztése a korrupció megelőzésének és felderítésének javítását célzó intézkedésekre (ide értve azokat, amelyek az összes rendelkezésre álló korrupciómegelőzési és -felderítési eszköz hatékony használatára vonatkoznak) továbbá az állami közigazgatási és

ellenőrző hatóságok és a bünyügyi nyomozóhatóságok közötti információáramlás javítását célzó intézkedésekre,

c) Az a) és b) pont alapján éves jelentés készítése, amely elemzi a korrupció és a korrupciós gyakorlatok kockázatait és tendenciáit, hatékony ellenintézkedéseket és bevált gyakorlatokat javasol a korrupciós kockázatok és korrupciós típusok megelőzésére, felderítésére és szankcionálására, és felméri végrehajtásukat, valamint azt, hogy a korábbi javaslatait hogyan követték nyomon és hajtották végre a vonatkozó jogalkotási és nem jogalkotási kezdeményezések és kormányprogramok.

A munkacsoport figyelembe veszi az (EU), Euratom) 2018/1046 rendelet 61. cikk a) pontjában és a 2014/24/EU irányelv 24. cikkében meghatározott összeférhetlenségi helyzeteket is, kiegészítve az összeférhetlenségek költségvetési rendelet szerinti elkerüléséről és kezeléséről szóló bizottsági iránymutatással (C/2021/21 19), valamint a vonatkozó nemzeti rendelkezésekkel.

A Korrupcióellenes Munkacsoport éves jelentést készít, amely elemzi a korrupció és a korrupciós gyakorlatok kockázatait és tendenciáit, hatékony ellenintézkedéseket és bevált gyakorlatokat javasol a korrupciós kockázatok és korrupciós típusok megelőzésére, felderítésére és szankcionálására, és felméri a hatékony végrehajtásukat, valamint azt, hogy a korábbi javaslatait hogyan követték nyomon és hajtották végre a vonatkozó jogalkotási és nem jogalkotási kezdeményezések és kormányprogramok.

A Korrupcióellenes Munkacsoport az éves jelentését megküldi a Kormány részére, amelyet a Kormány a honlapján közzétesz. A Kormány a Korrupcióellenes Munkacsoport éves jelentését és az éves jelentésben foglalt javaslatokat soron kívül, a megküldéstől számított két hónapon belül megvitatja. Ha a Kormány valamely javaslatot nem fogadja el, a döntésének részletes indokolását a döntés meghozatalától számított egy hónapon belül megküldi a Munkacsoport elnöke részére. A Korrupcióellenes Munkacsoport elnöke tájékoztatja a Korrupcióellenes Munkacsoportot az éves jelentés alapján meghozott intézkedésekről és a meg nem tett intézkedésekkel kapcsolatos indokolásról. Ezt a tájékoztatást a Kormány honlapján, valamint a Hatóság honlapján közzé kell tenni.

A Korrupcióellenes Munkacsoport a 2022. évre vonatkozó első jelentését 2023. március 31-én, a Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia tervezetével kapcsolatban készített kiegészítő jelentését pedig 2023. június 13-án fogadta el és küldte meg a Kormánynak. A Kormány a jelentésekre 2023. június 6-án, illetve 2023. október 19-én válaszolt.

Nemzeti Adó- és Vámhivatal OLAF Koordinációs Iroda

Az OLAF Koordinációs Iroda (a továbbiakban: OLAF KI) operatív tevékenysége keretében együttműködést biztosít és segít elő a nemzeti közigazgatási és nyomozó hatóságok, illetve ügyészi szervezetek között, valamint e hatóságok és az OLAF között; továbbá információk kölcsönös cseréjének biztosításában és figyelemmel kísérésében működik közre a nemzeti közigazgatás és az OLAF között az uniós támogatásokat érintő csalás gyanúja vagy más szabálytalanság esetén.

Különböző támogatási területeken az uniós költségvetési források felhasználása során észlelt szabálytalanságok adatait tartalmazó jelentéseket továbbít az OLAF számára, valamint koordinálja hazánk jelentéstételi tevékenységét. Koordinációs feladatai körében elősegíti az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelmével kapcsolatban az OLAF által végzett vizsgálatok lebonyolítását, valamint elvégzi az OLAF által lefolytatott helyszíni ellenőrzések során felmerülő feladatok koordinálását.

Segítséget nyújt továbbá a vizsgált személyek és szervezetek, illetve a vizsgálattal nem érintett személyektől és szervezetektől érkező szabálytalansági kérdésekben történő megkeresések, bejelentések esetén, ha megítélésük szerint valamely szerv, szervezet vagy személy eljárása, illetve mulasztása az Európai Unió pénzügyi érdekeit sérti vagy veszélyezteti.

Képzési tevékenysége keretében rendszeresen szabálytalanságkezeléshez kapcsolódó képzéseket, szakmai rendezvényeket szervez a szakterület munkatársai számára. Emellett részt vesz a fejlesztéspolitikai intézményrendszerbe újonnan belépő munkatársak orientációs képzésében, valamint elméleti és gyakorlati csalásmegelőzési előadásokat tart a fejlesztéspolitikai intézményrendszer munkatársai számára.

Kormányzati Ellenőrzési Hivatal

A kormányzati ellenőrzési szerv ellenőrzési jogköre kiterjed az európai uniós forrásból, illetve az állam nevében kötött nemzetközi szerződés alapján finanszírozott egyéb programból nyújtott támogatások felhasználásának kormányzati ellenőrzésére.

Állami Számvevőszék

Az Állami Számvevőszék a nemzetgazdasági költségvetés végrehajtásának ellenőrzése keretében vizsgálhatja az egyes támogatásokat kezelő intézményi szereplők tevékenységét és gazdálkodását, továbbá a szabálytalanságok megelőzése érdekében kockázatkezelést, -elemzést, fókuszált ellenőrzéseket hajt végre.

Nemzeti Adó- és Vámhivatal

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal a Btk. 396. §-a által meghatározott költségvetési csalás bűncselekmény kivizsgálása tekintetében nyomozást folytat²⁷. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal emellett az OLAF helyszíni ellenőrzéseinek lefolytatása során a szükséges mértékben tagállami támogatást nyújt az OLAF vizsgálói számára annak érdekében, hogy ellenőrzési feladataikat hiánytalanul el tudják végezni.

Ügyészség

Fellép a jogszabályok betartása érdekében, üldözi a tudomására jutott bűncselekményeket és részt vesz a jogsértések, a bűnözés megelőzésében, bizonyítékokat gyűjt, speciális esetekben nyomoz, felügyeli a nyomozást.

Rendőrség

Fő feladataként általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését és felderítését.

Nemzeti Védelmi Szolgálat (NVSZ)

Az NVSZ a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) szerinti belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv. A Belügyminisztérium felügyelete alatt az NVSZ koordinálja a korrupcióellenes kormányzati tevékenységeket Magyarországon. A korrupciós bűncselekmények megelőzése érdekében az NVSZ megbízhatósági vizsgálatot végez, amely lefolytatható az Rtv. 7. § (1) bekezdésében meghatározott szervek foglalkoztatottjaival, köztük az európai uniós támogatások lebonyolításában részt vevőkel szemben.

Az ügyészi jóváhagyás mellett folytatható megbízhatósági vizsgálat célja azon személyek kiszűrése, akik hivatali helyzetükkel, szolgálati kötelezettségeikkel visszaélve, azt felhasználva

²⁷ A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 34. § (2) d) pontja szerint

követnek el bűncselekményeket. Ha a vizsgálat során bűncselekmény gyanúja merül fel, haladéktalanul megtörténik a büntetőeljárás megindítása.

Alkotmányvédelmi Hivatal (AH)

Az AH – a belső bűnmegelőzési és bünfelderítési feladatokat ellátó szerv hatáskörébe tartozó szervek, valamint a honvédelmi szervezetek kivételével – ellátja a Kormány vagy a Kormány tagjának irányítása vagy felügyelete alá tartozó költségvetési szerv belső biztonsági és bűnmegelőzési célú ellenőrzését. A korrupciós bűncselekmények megelőzése érdekében az AH megbízhatósági vizsgálatot végezhet, amely lefolytatható a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 5/C. § (1) bekezdésében meghatározott szervek foglalkoztatottjaival, köztük az európai uniós támogatások lebonyolításában részt vevőkel szemben.

Bíróság

Megállapítja a jogsértéseket, bűncselekményeket és azok jogkövetkezményeit, kiszabja a büntetéseket.

Eltérések a közös agrárpolitika tekintetében

A KAP tekintetében a fenti hazai intézményi környezet a következő kiegészítésekkel alkalmazandó

- 2022. december 31-ig:
 - o VP Irányító Hatóság a 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet 20. §
 - o Kifizető Ügynökség a 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet 26. §
 - o Illetékes hatóság a 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet 25. §
 - o Tanúsító szerv a 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet 28/B. § alapján.
- 2023. január 1-jétől a Közös Agrárpolitikából és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások eljárási rendjéről szóló 2022. évi LXV. törvény és végrehajtási rendeletei, különösen a Közös Agrárpolitika és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások végrehajtásának szervezeteiről és intézményeiről szóló 601/2022. (XII. 28.) Korm. rendelet alapján:
 - o Nemzeti Irányító Hatóság
 - o Nemzeti Kifizető Ügynökség
 - o Illetékes hatóság
 - o Tanúsító szerv.

A Közös Agrárpolitika és a nemzeti költségvetésből biztosított agrártámogatások végrehajtásának szervezetéről és intézményeiről szóló 601/2022. (XII. 28.) Korm. rendelet szerinti szereplők fontosabb feladatai a következők:

Az agrárpolitikáért felelős miniszter mint illetékes hatóság

1. felelős a Nemzeti Kifizető Ügynökség akkreditációjának megadásáért, felülvizsgálataért és visszavonásáért,
2. figyelemmel kíséri a Nemzeti Kifizető Ügynökségnél az akkreditációs feltételek teljesítését,
3. írásban jelentést tesz az Európai Bizottságnak a Nemzeti Kifizető Ügynökségnél általa végzett felügyeleti és monitoring tevékenységekről,
4. ellátja az európai uniós jogi aktusok által illetékes hatóságra ruházott további feladatokat, és
5. jogosult célzott vizsgálatok elrendelésére és lefolytatására, valamint értékelési elemzések, jelentések összeállítására.

3. § A Nemzeti Irányító Hatóság

1. felelős a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai terv (a továbbiakban: KAP Stratégiai Terv) kidolgozásáért, annak módosításáért, az Európai Bizottsággal való egyeztetéséért és végrehajtásáért,

2. előkészíti a KAP Stratégiai Tervben szereplő intézkedésekben való részvétel részletes feltételeit tartalmazó jogszabályt, vagy elkészíti a pályázati felhívást,
3. megállapítja az EMGA egyes piaci és a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és monitoringjáról, valamint az 1306/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2021. december 2-i (EU) 2021/2116 európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: KAP II rendelet) 5. cikk (2) bekezdés b) pontja szerinti ágazatokra vonatkozó egyes intézkedései tekintetében az intézkedésben való részvételre való jogosultságot, valamint támogatási döntést hoz,
4. gondoskodik – a Nemzeti KAP Monitoring Bizottsággal együttműködve – a KAP Stratégiai Terv végrehajtása során a horizontális és egyedi célkitűzések, mutatók és prioritások támogatási döntésekben való érvényesítéséről,
5. elkészíti a pályázati felhívás módosítását vagy visszavonását, ha a pályázati felhívás keretének forrásfelhasználása nem a meghatározott ütemben halad,
6. adatot gyűjt a jogszabályok és a pályázati felhívások végrehajtásáról, a KAP Stratégiai Terv szakmai előrehaladásáról, különös tekintettel a horizontális és egyedi célkitűzések és mutatók, prioritások és horizontális követelmények teljesülésére,
7. feladatkörében kapcsolatot tart az Európai Bizottság Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóságával,
8. kialakítja a KAP Stratégiai Terv irányítási és kontroll rendszerét, ezen belül elkészíti és aktualizálja a KAP Stratégiai Terv irányítási és kontrollrendszereinek leírását, amelyet a tanúsító szerv részére is megküld,
9. a Nemzeti Kifizető Ügynökség bevonásával működteti a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2021. december 2-i (EU) 2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: KAP I rendelet) 130. cikke szerinti elektronikus információs rendszert,
10. közreműködő szervezet kijelölése esetén nyomon követi a közreműködő szervezetre átruházott feladatok végrehajtását,
11. nyomon követi a KAP Stratégiai Terv pénzügyi és szakmai előrehaladását, különös tekintettel a mérföldkövek és célok teljesítésére,
12. nyomon követi a támogatott projektek előrehaladását, a határidőre nem teljesülő projektek körét,
13. elkészíti a KAP Stratégiai Terv értékelési tervét, lefolytatja az értékelési folyamatot,
14. működteti a Nemzeti KAP Monitoring Bizottságot,
15. kidolgozza és aktualizálja az egységes kommunikációs stratégiát, ellátja a kommunikációs és tájékoztatási feladatokat,
16. részt vesz a teljesítménykeret létrehozásában, elkészíti a KAP Stratégiai Terv éves és záró jelentését,
17. feladatkörét érintően a KAP Stratégiai Tervben szereplő intézkedésekkel kapcsolatban megteszi a szükséges büntetőeljáráshoz kapcsolódó feljelentéseket és bűnügyi jelzéseket, amelyekről, valamint a hozzá beérkező büntető eljárással kapcsolatos megkeresésekről tizenöt napon belül tájékoztatja a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Kit.) 29/B. §-a szerinti Belső Ellenőrzési és Integritási Igazgatóságot (a továbbiakban: Igazgatóság),
18. az EMGA és az EMVA (a továbbiakban együtt: KAP Alapok) tekintetében gyakorolja a 2. § (2) bekezdés b) pontjában és a 2. § (3) bekezdésében meghatározott irányítási jogköröket – a 4. § (1) bekezdés a) pontja szerinti feladat kivételével – a Nemzeti Kifizető Ügynökség tevékenységét érintően,

19. részt vesz az Európai Unió illetékes szervei által végzett, a KAP Alapokból származó támogatások felhasználását érintő ellenőrzéseken.

20. a Nemzeti Kifizető Ügynökséggel együttműködve kidolgozza és rendszeresen felülvizsgálja az ARACHNE kockázatértékelő eszköz alkalmazására és eredményeinek felhasználására vonatkozó módszertant,

21. feladatkörében használja a palyazat.gov.hu oldal összeférhetetlenség bejelentését (palyazat.gov.hu/osszeferhetetlenseg) és a közérdekű bejelentést (www.anti-lop.hu) biztosító elektronikus felületeit, valamint

22. az 1. § a) és b) pontja szerinti agrártámogatások jellegétől függően jogszabályban vagy pályázati felhívásban meghatározza az ARACHNE kockázatértékelő eszköz részére megküldendő adatok körét.

A Nemzeti Kifizető Ügynökség felelős

a) a KAP II rendelet 9. cikkében meghatározottak szerint a KAP Alapokból finanszírozott támogatásokkal kapcsolatos kifizető ügynökségi,

b) egyes, jogszabályban meghatározott nemzeti költségvetésből finanszírozott agrártámogatásokkal összefüggő végrehajtási, és

c) az a) és a b) pont szerinti feladatok végrehajtásával összefüggő nyilvántartási, monitoring-adatgyűjtési,

feladatok ellátásáért.

A KAP II rendelet 12. cikkében meghatározott feladatot ellátó tanúsító szervezet kiválasztásáról a miniszter gondoskodik a KAP II rendelet 12. cikk (1) bekezdése alapján.

3.2.2.1 Az újonnan létrehozott szervek egymáshoz való viszonya

A BEII az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter tevékenységét segítő munkaszervezeten belül felállított szervként jött létre, és jelenleg már az önálló Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztériumon belül működik. A BEII a kormányzat egy szerve, amely független, tevékenysége során vezetője nem utasítható. Fő feladata az anonim összeférhetlenségi bejelentések és a támogatások felhasználásának lebonyolítása során tett összeférhetlenségi nyilatkozatok valóságtartalmának mintavételes ellenőrzése, így a csalás és korrupció ellenes tevékenységet elsősorban az összeférhetlenség vizsgálata kapcsán fejti ki. Összeférhetlenség megállapítása esetén az a szerv, amelynek tevékenysége során az összeférhetlenségi nyilatkozatot tették, a BEII jelentésének kézhezvételét követően megteszi a szükséges lépéseket: az összeférhetlen személlyel szemben a szükséges lépések megtétele (pl. felelősségre vonás), illetve az összeférhetlen személy által végzett eljárási cselekmény korrigálása.

Az Integritás Hatóság törvény által létrehozott, az Országgyűlésnek alárendelt szerv. A Hatóság feladata tágabb, mint a Belső Ellenőrzési és Integritási Igazgatóság feladatköre, jogköre is szélesebb: minden olyan esetben fellép, ahol a Hatóság álláspontja szerint valamely, az európai uniós források felhasználása vagy annak ellenőrzése körében feladat- és hatáskörrel rendelkező szervezet, ideértve a szerződéskötőt is, nem tette meg a szükséges lépéseket olyan csalás, összeférhetlenség, korrupció és egyéb jogsértés vagy szabálytalanság megelőzésére, felderítésére és kijavítására, amely érinti az európai uniós költségvetéssel való hatékony és eredményes pénzgazdálkodását vagy az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelmét, vagy ennek komoly kockázata felmerül. Ennek érdekében vizsgálati eljárást folytathat. A Hatóságnak számos feladata van, többek között (de nem kizárólagosan) a közbeszerzési eljárások szabályosságának biztosítása, a közbeszerzésekkel kapcsolatos visszaélések megelőzése és reparálása érdekében.

A Korrupcióellenes Munkacsoport az Integritás Hatóságtól független elemző, javaslattevő, véleményező és döntéselőkészítő feladatokat ellátó testületi szerv. A Munkacsoport határozatlan ideig működik. A Munkacsoport nem avatkozhat be a Hatóság tevékenységébe. A Munkacsoport – szemben a BEII-vel és az Integritás Hatósággal – egyedi ügyekben nem jár el. A Munkacsoport állami szerveket és nem kormányzati szereplőket képviselő, paritás alapján kiválasztott tagokból áll:

Nem kormányzati szereplőket képviselő tag olyan személy lehet, aki bizonyíthatóan független a Kormánytól, a hatóságoktól, a politikai pártoktól és az üzleti érdekektől, továbbá bizonyított szakértelemmel és kellően hosszú és igazolható szakmai tevékenységgel rendelkezik az alábbiak közül egy vagy több területen:

- a) korrupció megelőzése és korrupció elleni küzdelem,
- b) átláthatóság, nyilvános információkhoz való hozzáférés,
- c) közbeszerzési eljárások,
- d) a Munkacsoport feladataihoz kapcsolódóan emberi jogok védelme, valamint bűnüldözés.

3.3 CSALÁSRA ÉS KORRUPCIÓRA VONATKOZÓ TÉNYEK ÉS TAPASZTALATOK MAGYARORSZÁGON

Magyarország alapvető érdeke, hogy az európai uniós források minél hatékonyabb hasznosuljanak. Ennek érdekében a forrásokat érintő bárminemű visszaélés elkerülése érdekében hatékony megelőző, feltáró és szankcionáló intézkedéseket alkalmaz. Ehhez szükséges elvégezni a 2014-2020 programozási időszakra vonatkozó, a csalással, illetve a csalás gyanújával érintett ügyek elemzését, annak érdekében, hogy azonosíthatóvá váljanak azok a hiányosságok, amelyek kezelésével foglalkoznia kell a fejlesztéspolitikai intézményrendszernek. Az alábbi pontok a 2014-2020 programozási időszakra vonatkozó, a Stratégia elkészítésekor rendelkezésre álló adatokat, elemzéseket részletezi.

3.3.1. A csalás, összeférhetlenség és korrupció fő kockázatai és tényezői

Az európai unióból származó forrásokat fenyegető fő kockázati tényezők – a kedvezményezettek kiválasztása, a végrehajtás és az ellenőrzés során²⁸ – az alábbiak, „A csaláskockázatok értékelése, valamint hatékony és arányos csalásellenes intézkedések” című, EGESIF_14-0021-00 számú módszertani útmutató alapján azonosítva:

- Összeférhetlenség az értékelő testületen belül
- A pályázók hamis nyilatkozatai
- Kettős finanszírozás
- Rejtett összeférhetlenség vagy csúszó- és kenőpénzek
- A kötelező versenyeljárás elkerülése
- A versenyeljárás menetének manipulációja
- Ajánlattétel összejátszással
- Hibás árképzés
- A költségigénylések manipulációja
- Termékek szállításának elmulasztása vagy helyettesítése
- Meglévő szerződés módosítása
- A személyzet képezésével vagy tevékenységi köreivel kapcsolatos túlzó állítás
- Hamis munkaerőköltségek
- Bizonyos projektekhez helytelenül rendelnek hozzá munkaerőköltségeket

²⁸ Az EGESIF_14-0021-00 útmutató szerinti csaláskockázat-értékelő eszközsablon alapján.

Valamennyi felsorolt tényező esetében az eredendő – tehát a kockázatokat csökkentő kontrolok figyelembevétele nélküli – kockázat általában magasnak tekinthető.

A következő táblázat mutatja be, hogy „A csaláskockázatok értékelése, valamint hatékony és arányos csalásellenes intézkedések” című, EGESIF_14-0021-00 számú módszertani útmutató szerint azonosított kockázatok kezeléséhez a stratégia cselekvési tervének mely intézkedései járulnak hozzá.

Kockázat	Kockázat leírása	Következmény	A cselekvési terv kapcsolódó célkitűzések
Pályázók hamis nyilatkozattétele	A pályázók olyan hamis nyilatkozatot csatolnak a pályázathoz, amely alapján megfelelnek az általános és a specifikus támogathatósági feltételeknek, szándékosan megtévesztve ezzel az értékelést és a projektkiválasztást, valamint a kifizetési kérelmek jóváhagyását és a projektkiválasztást végző személyzetet annak érdekében, hogy támogatásban részesüljenek.	<ul style="list-style-type: none"> - Pénzügyi érdeksérelem - A projektkiválasztási eljárással szembeni bizalom gyengülése - Az irányítási és ellenőrzési rendszerekkel szembeni bizalom gyengülése 	<p>4. Az uniós jogszabályokban meghatározott adatok kéthavonta történő feltöltése az ARACHNE rendszerbe</p> <p>5. Az ARACHNE kockázatértékelő eszköz alkalmazására és eredményeinek felhasználására vonatkozó módszertan felülvizsgálata</p> <p>8. Az (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendelet XVII. mellékletének a meghatározott alapok tekintetében az egyes műveletekre vonatkozóan rögzítendő és elektronikusan tárolandó adatokra vonatkozó rendelkezések folyamatos figyelemmel kísérése</p> <p>10. A támogatásokkal kapcsolatban tudomásra jutott visszaélések vagy törvénytelen séggek bejelentését bárki számára lehetővé tevő közérdekű bejelentőrendszer (www.anti-lop.hu) felhasználóbaráttá tétele</p> <p>13. A Fejlesztéspolitikai Adatbázis és Információs Rendszer Európai Unió Programok Rendszerének felülvizsgálata a csalás- és korrupciómegelőzéssel kapcsolatos lehetőségek feltérképezése és kiaknázása érdekében</p> <p>15. Integritás paktumok kísérleti projektként való megvalósításának támogatása, nyomon követése, a tapasztalatok értékelése</p> <p>16. Független szakértők helyszíni ellenőrzések során való alkalmazása jogszabályi feltételeinek megteremtése</p> <p>17. A többi tagállami gyakorlatának megismerését követően javaslat az előre be nem jelentett helyszíni ellenőrzések gyakoribbá tétele megvalósításának módjára</p>

<p>Vesztegetések, kenőpénzek</p>	<p>Vesztegetés és/vagy kenőpénz miatt az intézményrendszer munkatársai szándékosan úgy befolyásolják az érintett folyamatot, hogy egy adott pályázót/kedvezményezettet előnyben részesítsenek vagy nyomást gyakorolnak a személyzet többi tagjára ennek érdekében.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Pénzügyi érdeksérelem - Az intézményrendszerrel szembeni bizalom gyengülése - Az irányítási és ellenőrzési rendszerekkel szembeni bizalom gyengülése - A piaci verseny torzulása 	<ul style="list-style-type: none"> 2. A nyomozóhatóságok és ügyészségi szervek, illetve a fejlesztéspolitikai intézményrendszer szereplői közötti együttműködésnek a tapasztalatok alapján történő továbbfejlesztése, szükség esetén az együttműködési megállapodások pontosításával 7. Szervezeti integritást erősítő képzések 10. A támogatásokkal kapcsolatban tudomásra jutott visszaélések vagy törvénytelenségek bejelentését bárki számára lehetővé tevő közérdekű bejelentőrendszer (www.anti-lop.hu) felhasználóbarátabbá tétele 14. Az érzékeny pozícióban lévő munkatársak rendszeres rotációjához készült módszertani útmutató érvényesülésének támogatása, nyomon követése, és évenkénti értékelése 16. Független szakértők helyszíni ellenőrzések során való alkalmazása jogszabályi feltételeinek megteremtése 17. A többi tagállami gyakorlatának megismerését követően javaslat az előre be nem jelentett helyszíni ellenőrzések gyakoribbá tétele megvalósításának módjára 18. A szabálytalansági eljárásokra vonatkozóan kötelezően közzeendő adatok közzétételi módjának felülvizsgálata
<p>Összeférhetetlenség</p>	<p>Az összeférhetetlen helyzetben lévő személyzet családi vagy érzelmi okok, politikai szimpátiával vagy nemzeti kötődéssel kapcsolatos okok, továbbá gazdasági érdek vagy bármely más közvetlen vagy közvetett személyes érdek miatt egyes kedvezményezetteket (illetve azok beszállítóit, alvállalkozóit, tanácsadóit stb.) jogosulatlan előnyben vagy hátrányban részesíthet. Ez a kockázat a költségvetés végrehajtásának minden szakaszában felmerülhet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Az irányítási és ellenőrzési rendszerekkel szembeni bizalom gyengülése. - Az intézményrendszerrel szembeni bizalom gyengülése - Pénzügyi érdeksérelem - A piaci verseny torzulása 	<ul style="list-style-type: none"> 4. Az uniós jogszabályokban meghatározott adatok kéthavonta történő feltöltése az ARACHNE rendszerbe 5. Az ARACHNE kockázatértékelő eszköz alkalmazására és eredményeinek felhasználására vonatkozó módszertan felülvizsgálata 6. EGESIF 14-0021-00 számú útmutató alapján kockázatelemzés készítése 7. Szervezeti integritást erősítő képzések 10. A támogatásokkal kapcsolatban tudomásra jutott visszaélések vagy törvénytelenségek bejelentését bárki számára lehetővé tevő közérdekű bejelentőrendszer (www.anti-lop.hu) felhasználóbarátabbá tétele

			<p>14. Az érzékeny pozícióban lévő munkatársak rendszeres rotációjához készült módszertani útmutató érvényesülésének támogatása, nyomon követése, és évenkénti értékelése</p> <p>16. Független szakértők helyszíni ellenőrzések során való alkalmazása jogszabályi feltételeinek megteremtése</p> <p>18. A szabálytalansági eljárásokra vonatkozóan kötelezően közzeendő adatok közzétételi módjának felülvizsgálata</p>
Kettős finanszírozás	Egy szervezet több EU alaptól és/vagy tagállamtól pályázik támogatásra ugyanazzal a projekttel anélkül, hogy erről nyilatkozna.	<ul style="list-style-type: none"> - Pénzügyi érdeksérelem - A projektválasztási eljárással szembeni bizalom gyengülése - Az irányítási és ellenőrzési rendszerekkel szembeni bizalom gyengülése 	<p>4. Az uniós jogszabályokban meghatározott adatok kéthavonta történő feltöltése az ARACHNE rendszerbe</p> <p>5. Az ARACHNE kockázatértékelő eszköz alkalmazására és eredményeinek felhasználására vonatkozó módszertan felülvizsgálata</p> <p>6. EGESIF 14-0021-00 számú útmutató alapján kockázatelemzés készítése</p> <p>8. Az (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendelet XVII. mellékletének a meghatározott alapok tekintetében az egyes műveletekre vonatkozóan rögzítendő és elektronikusan tárolandó adatokra vonatkozó rendelkezések folyamatos figyelemmel kísérése</p> <p>10. A támogatásokkal kapcsolatban tudomásra jutott visszaélések vagy törvénytelen séggek bejelentését bárki számára lehetővé tevő közérdekű bejelentőrendszer (www.anti-lop.hu) felhasználóbaráttá tétele</p> <p>13. A Fejlesztéspolitikai Adatbázis és Információs Rendszer Európai Uniós Programok Rendszerének felülvizsgálata a csalás- és korrupció megelőzéssel kapcsolatos lehetőségek feltérképezése és kiaknázása érdekében</p>

<p>A szükséges versenyzetési eljárás megkerülése</p>	<p>Az ajánlatkérő megkerüli a szükséges versenyzetési eljárást, azért, hogy egy ajánlattevőt tudjon előnyben részesíteni egy szerződés megkötése vagy fenntartása tekintetében az alábbi módszerekkel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - beszerzések darabolása vagy - indokolatlanul egy forrásból történő beszerzés - versenyzetési eljárás meg nem tartása - a szerződés szabálytalan meghosszabbítása 	<ul style="list-style-type: none"> - A piaci verseny torzulása - Pénzügyi érdeksérelem - A közbeszerzési eljárással szembeni bizalom gyengülése - Az intézményrendszerrel szembeni bizalom gyengülése 	<ul style="list-style-type: none"> 4. Az uniós jogszabályokban meghatározott adatok kéthavonta történő feltöltése az ARACHNE rendszerbe 5. Az ARACHNE kockázatértékelő eszköz alkalmazására és eredményeinek felhasználására vonatkozó módszertan felülvizsgálata 6. EGESIF 14-0021-00 számú útmutató alapján kockázatelemzés készítése 7. Szervezeti integritást erősítő képzések 10. A támogatásokkal kapcsolatban tudomásra jutott visszaélések vagy törvénytelenések bejelentését bárki számára lehetővé tevő közérdekű bejelentőrendszer (www.anti-lop.hu) felhasználóbarátabbá tétele
<p>A teljes versenyzetési eljárás manipulációja</p>	<p>Az ajánlatkérő előnyben részesít egy ajánlattevőt a (köz)beszerzési eljárásban az alábbiak útján:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ajánlattevőre szabott, korlátozó műszaki leírás - információk ajánlattevőknek történő kiszivárogtatása - ajánlatok utólagos manipulációja. 	<ul style="list-style-type: none"> - A piaci verseny torzulása - Pénzügyi érdeksérelem - A (köz)beszerzési eljárással szembeni bizalom gyengülése - Az intézményrendszerrel szembeni bizalom gyengülése 	<ul style="list-style-type: none"> 4. Az uniós jogszabályokban meghatározott adatok kéthavonta történő feltöltése az ARACHNE rendszerbe 5. Az ARACHNE kockázatértékelő eszköz alkalmazására és eredményeinek felhasználására vonatkozó módszertan felülvizsgálata 6. EGESIF 14-0021-00 számú útmutató alapján kockázatelemzés készítése 7. Szervezeti integritást erősítő képzések 10. A támogatásokkal kapcsolatban tudomásra jutott visszaélések vagy törvénytelenések bejelentését bárki számára lehetővé tevő közérdekű bejelentőrendszer (www.anti-lop.hu) felhasználóbarátabbá tétele 13. A Fejlesztéspolitikai Adatbázis és Információs Rendszer Európai Uniós Programok Rendszerének felülvizsgálata a csalás- és korrupciómegelőzéssel kapcsolatos lehetőségek feltérképezése és kiaknázása érdekében 15. Integritás paktumok kísérleti projektként való megvalósításának támogatása, nyomon követése, a tapasztalatok értékelése 19. Módszertani útmutató kiadása az uniós források körében szerzett tapasztalatok alapján a részajánlat-tétel biztosításának kérdéséről

<p>Összejátszás az ajánlattétel során</p>	<p>Az ajánlattevők manipulálják a (köz)beszerzési eljárást annak érdekében, hogy elnyerjék a szerződést az alábbiak útján. Az ajánlattevők összejátszának más ajánlattevőkkel vagy hamis, kitalált ajánlattevőket kreálnak, valamint nem független, egymással összefonódott cégek adnak ajánlatokat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A piaci verseny torzulása - Pénzügyi érdeksérelem - A (köz)beszerzési eljárással szembeni bizalom gyengülése 	<ul style="list-style-type: none"> 4. Az uniós jogszabályokban meghatározott adatok kéthavonta történő feltöltése az ARACHNE rendszerbe 5. Az ARACHNE kockázatértékelő eszköz alkalmazására és eredményeinek felhasználására vonatkozó módszertan felülvizsgálata 7. Szervezeti integritást erősítő képzések 8. Az (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendelet XVII. mellékletének a meghatározott alapok tekintetében az egyes műveletekre vonatkozóan rögzítendő és elektronikusan tárolandó adatokra vonatkozó rendelkezések folyamatos figyelemmel kísérése 10. A támogatásokkal kapcsolatban tudomásra jutott visszaélések vagy törvénytelen séggek bejelentését bárki számára lehetővé tevő közérdekű bejelentőrendszer (www.anti-lop.hu) felhasználóbaráttá tétele 13. A Fejlesztéspolitikai Adatbázis és Információs Rendszer Európai Unió Programok Rendszerének felülvizsgálata a csalás- és korrupció megelőzésével kapcsolatos lehetőségek feltérképezése és kiaknázása érdekében 14. Az érzékeny pozícióban lévő munkatársak rendszeres rotációjához készült módszertani útmutató érvényesülésének támogatása, nyomon követése, és évenkénti értékelése 15. Integritás paktumok kísérleti projektként való megvalósításának támogatása, nyomon követése, a tapasztalatok értékelése 16. Független szakértők helyszíni ellenőrzések során való alkalmazása jogszabályi feltételeinek megteremtése 17. A többi tagállami gyakorlatának megismerését követően javaslat az előre be nem jelentett helyszíni ellenőrzések gyakoribbá tétele megvalósításának módjára
---	--	--	---

<p>Az érintett szervek közötti információáramlás hiányosságai</p>	<p>A szabálytalanságok és bűncselekmények felderítésével számos szervezet foglalkozik (az uniós támogatási intézményrendszeren belül és kívül egyaránt), így előfordulhat, hogy az egyik szervezet által felderített esetekről nem rendelkezik minden érintett szervezet megfelelő információkkal ahhoz, hogy a szükséges lépéseket megtegyék az elkövetett bűncselekmény korrekciója, valamint további hasonló esetek megelőzése és feltárása érdekében.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Pénzügyi érdeksérelem - Az irányítási és ellenőrzési rendszerekkel szembeni bizalom gyengülése. - Az intézményrendszerrel szembeni bizalom gyengülése 	<p>2. A nyomozóhatóságok és ügyészségi szervek, illetve a fejlesztéspolitikai intézményrendszer szereplői közötti együttműködésnek a tapasztalatok alapján történő továbbfejlesztése, szükség esetén az együttműködési megállapodások pontosításával</p> <p>11. Az érintettek tudásbázisának bővítése, a legjobb gyakorlatok megosztása. Az érintett szakértők számára rendszeres platform biztosítása érdekében az OLAF Koordinációs Iroda negyedévente megbeszéléseket szervez a már meglévő szabálytalanságjelentési munkacsoport számára a nemzeti jelentéstevő szervezetek (irányító hatóságok, igazoló hatóság, kifizető ügynökség és igazságügyi hatóságok) részvételével</p> <p>12. Gyakorlati IMS képzések a magyar felhasználóknak a jelentési kötelezettségekről és a tapasztalatakról</p> <p>13. A Fejlesztéspolitikai Adatbázis és Információs Rendszer Európai Uniós Programok Rendszerének felülvizsgálata a csalás- és korrupciómegelőzéssel kapcsolatos lehetőségek feltérképezése és kiaknázása érdekében</p>
<p>Közérdekű bejelentések elmaradása</p>	<p>Az állampolgárok a tudomásukra jutott összeférhetlenségi, csalási vagy korrupciós eseteket nem jelentik az illetékes hatóságok, kivizsgáló szervek felé a lehetőségek ismeretének hiányában vagy attól félve, hogy anonimitásuk nincsen biztosítva.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Pénzügyi érdeksérelem - Az intézményrendszerrel szembeni bizalom gyengülése - Az irányítási és ellenőrzési rendszerekkel szembeni bizalom gyengülése 	<p>7. Szervezeti integritást erősítő képzések</p> <p>9. A www.palyazat.gov.hu oldalon csalásmegelőzéssel kapcsolatos tájékoztató felülvizsgálata és aktualizálása</p> <p>10. A támogatásokkal kapcsolatban tudomásra jutott visszaélések vagy törvénytelenségek bejelentését bárki számára lehetővé tevő közérdekű bejelentőrendszer (www.anti-lop.hu) felhasználóbaráttá tétele</p> <p>14. Az érzékeny pozícióban lévő munkatársak rendszeres rotációjához készült módszertani útmutató érvényesülésének támogatása, nyomon követése, és évenkénti értékelése</p>

<p>A személyzet szükséges ismereteinek hiánya</p>	<p>Az Unió költségvetésének végrehajtásában részt vevő szerveknél a szükséges készségek vagy erőforrások hiányozhatnak – mely a nem megfelelő emberi erőforrás-tervezésből vagy a megfelelő képzési programok hiányából fakadhat –, ami miatt a csaláskockázat nem kerül felismerésre, a csalás megelőzésre, felderítésre.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Pénzügyi érdeksérelem - Az irányítási és ellenőrzési rendszerekkel szembeni bizalom gyengülése. - Az intézményrendszerrel szembeni bizalom gyengülése 	<p>7. Szervezeti integritást erősítő képzések</p> <p>11. Az érintettek tudásbázisának bővítése, a legjobb gyakorlatok megosztása. Az érintett szakértők számára rendszeres platform biztosítása érdekében az OLAF Koordinációs Iroda negyedévente megbeszéléseket szervez a már meglévő szabálytalanságjelentési munkacsoport számára a nemzeti jelentéstevő szervezetek (irányító hatóságok, igazoló hatóság, kifizető ügynökség és igazságügyi hatóságok) részvételével</p> <p>12. Gyakorlati IMS képzések a magyar felhasználóknak a jelentési kötelezettségekről és a tapasztaltokról</p>
---	--	---	---

3.3.2. A csalás és korrupció gyakorlatai

A csalás és korrupció gyakorlatai – a nyomozó hatóságok tapasztalatai alapján – az alábbiak szerint értékelhetők.

Az Európai Unió pénzügyi érdekeinek a magyarországi anyagi jogi büntetőjogi védelmét alapvetően a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.) 396.§-ában foglalt költségvetési csalás hordozza magában, ahonnan tipikusan az uniós költségvetésből származó pénzeszközöket a jóváhagyott céltól eltérően szándékosan és bűnösen felhasználók számíthatnak büntetőjogi jogkövetkezményekre. A büntetőeljárás keretében történő bizonyítás során megállapított tipológiák segítségül szolgálhatnak a fejlesztéspolitikai intézményrendszer szereplőinek a csalás elleni küzdelmet és összeférhetetlenségi gyakorlatok feltárását célzó munkafolyamatok finomhangolásánál, megerősítésénél.

A nyomozások kapcsán beazonosított gyakorlatok között szerepelnek olyanok, ahol már a pályázat elbírálásában, ellenőrzésében, auditjában részt vevő szereplők is beiktathatnak prevenciós, vagy szűrő szempontokat.

A NAV Bűnügyi Főigazgatósága, mint az uniós költségvetésből származó források kapcsán elkövetett költségvetési csalás bűncselekmények nyomozására hatáskörrel rendelkező nyomozó hatóság által folytatott büntetőeljárások tapasztalatai szerint, a 2014-2020-as programozási időszakot érintő ügyekben a GINOP, IKOP, KEHOP, TOP és EFOP programokban érhető tetten leginkább büntetőjogilag is értékelhető magatartások. A büntetőeljárások leginkább beruházásokat (pl. kerékpárút építés, energiahatékonysági fejlesztés, vízi közmű szolgáltatás javítása, stb.), illetve eszköz- és gépbeszerzéseket (csomagológép, rakodógép, rendezvény kellékek, gyártóberendezések, stb.) érintettek. Az érintett ügyekben a legjellemzőbb elkövetési magatartás, hogy a pályázó a támogatott tevékenységet – részben, esetleg egészben – meg sem valósítja, és/vagy valótlan tartalmú számlával igazolja azt. Meghatározó még, hogy a támogatás összegét eltérő célra használják fel, illetve magát a támogatott tevékenységet túlárazzák.

Hangsúlyozni szükséges, hogy a Fejlesztéspolitikai intézményrendszer természetesen minden esetben, amikor észleli az uniós források felhasználásához kapcsolódóan a bűncselekmény elkövetésének a gyanúját, akkor megteszi a szükséges lépéseket a nyomozóhatóságok felé.

A 2022 áprilisában realizált ügyészégi nyomozás alapján a következő gyakorlatok azonosíthatóak:

- a szabálytalanság másodfok és kifogáskezelés folyamatába való beavatkozás,²⁹
- helyszíni ellenőrök nem objektív eljárása, összejátszás a kedvezményezettekkel,³⁰
- befolyással üzérkedés a nyertes pályázatok kiválasztásának folyamatában, amely a pályázat végrehajtásának folyamatait érdemlegesen nem érintette,

²⁹ E feltárt gyakorlat lehetőségének megszüntetése érdekében a szabálytalanság másodfok és kifogáskezelési tevékenységet 2023. április 15-től a BEII látja el.

³⁰ E feltárt gyakorlat kiküszöbölése érdekében jelenleg a következők szerint zajlik a gazdaságfejlesztési programok helyszíni ellenőrzése:

- a feladatok kiosztása az irodavezető és az osztályvezető között történik,
- egy ellenőrzést alapvetően 2 fő ellenőr végez,
- a helyszíni ellenőr munkatársak feladat kiosztása véletlenszerű,
- a helyszíni ellenőr a projekt tekintetében további érdemi döntést nem hoz, továbbá
- az osztályvezető gondoskodik arról is, hogy egy ellenőr egy kedvezményezettnél újabb ellenőrzést egy projekt esetében vizsgálatvezető ellenőrként ne végezhesen.

- szóbeli adatszivárogtatás.³¹

3.3.3. Az összeférhetlenség gyakorlatai

Az összeférhetlenség gyakorlatát mutatja be a BEII működése során feltárt alábbi eset.

A BEII mintavételes ellenőrzés keretében összeférhetlenségi vizsgálatot folytatott le, amelynek során feltárásra került, hogy az ellenőrzött személy által kezelt, összesen három pályázatban tett érdemi eljárási cselekményeivel kapcsolatosan a pártatlan és objektív közreműködése nem volt biztosított. Két pályázat esetében az ellenőrzött hozzátartozói érdekeltségében álló gazdasági társaságok szállítóként vettek részt, míg egy alkalommal a kedvezményezett munkavállalójaként szerepelt közeli hozzátartozója. Az érdemi eljárási cselekmények tekintetében az összeférhetlenség megállapítást nyert, figyelemmel arra, hogy a családi és érzelmi összeférhetlenségi okok fennállása miatt az érintett pártatlan és objektív közreműködése nem valósult meg. A kapcsolódó eseti összeférhetlenségi nyilatkozatok megtételénél a vizsgált személy egy alkalommal sem jelzett összeférhetlenséget. A feltárt körülményekről és az összeférhetlenségi gyanúról tájékoztatásra került a vizsgált személyt foglalkoztató költségvetési szerv vezetője, aki – a munkáltatói jogkörénél fogva – megszüntette az érintett munkavállaló jogviszonyát, és intézkedett az általa hozott döntések felülvizsgálatáról.

A fenti esetben az érintett projektek végrehajtása felülvizsgálatra került, melyet követően megállapítást nyert, hogy az összeférhetlenség gyanújának megállapítása a projektek szabályszerű megvalósítását nem befolyásolta.

3.3.4 A 2014-2020 programozási időszak csalás (vagy csalás gyanújával érintett) esetei

Kohéziós politika

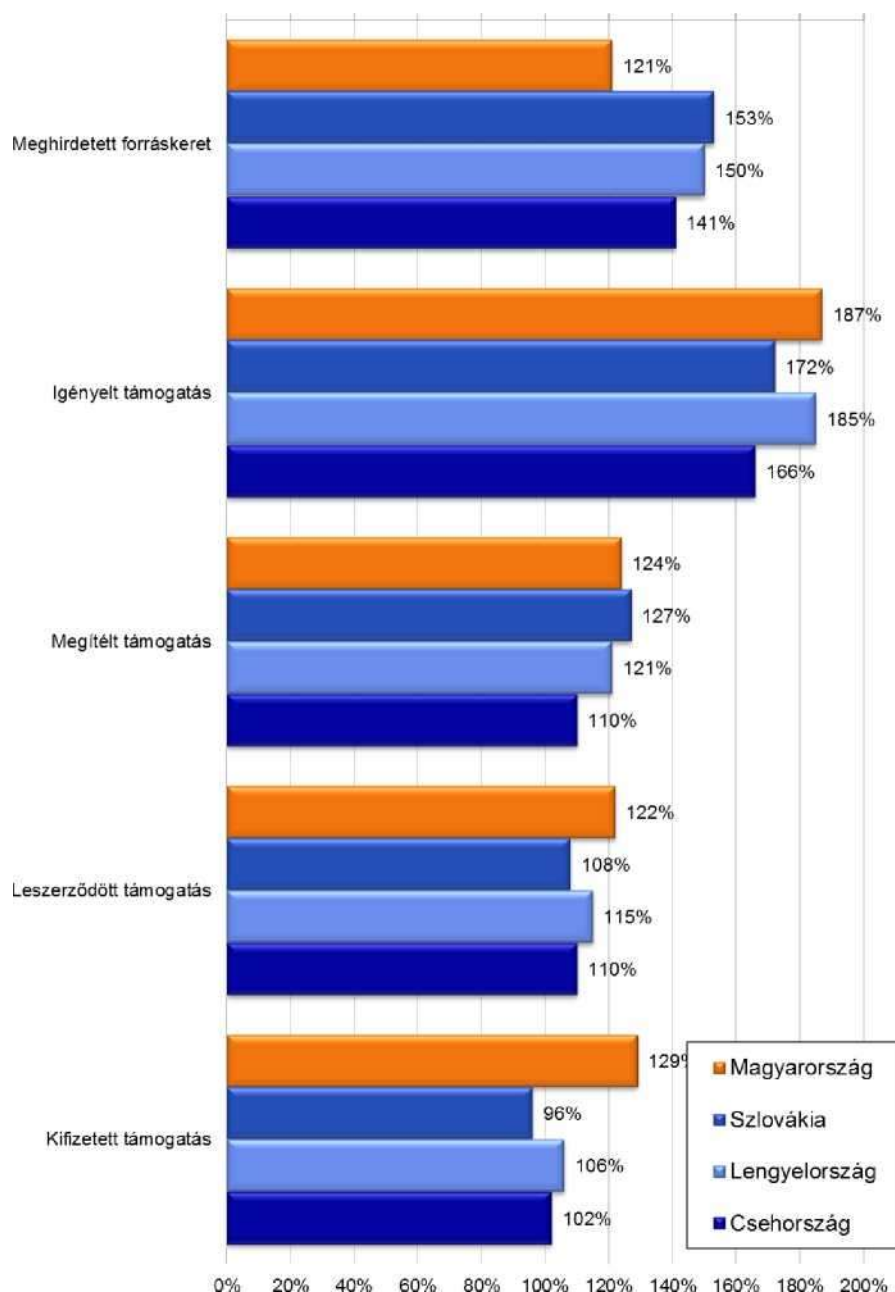
Magyarország uniós támogatási kerete a 2014-2020 programozási időszakban megközelítőleg 12 624 milliárd forint (a Vidékfejlesztési Program nélkül 10 753 milliárd forint).

A 2014-2020 programozási időszakban (a Vidékfejlesztési Program adatai nélkül):

- 87 687 darab támogatási kérelem érkezett be,
- 51 664 darab projekt részesült támogatásban,
- 11 664 milliárd forint támogatást ítéltek meg a támogatást igénylőknek, és 12 286 milliárd forint került kifizetésre a kedvezményezetteknek.

Forrásfelhasználás a 2014-2020 keret arányában:

³¹ A fentiekben azonosított gyakorlatok bizonyítása bírói engedélyhez kötött titkos információgyűjtést/leplezett eszközt igényel, amelyet Magyarországon csak az arra törvényben felhatalmazott bűnüldöző szervek alkalmazhatnak.

Forrás: Heti jelentés 2024. május 27. (készítette: Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium)

Uniós adatok (kohéziós politika)

A Bizottság szabálytalanságok statisztikai értékeléséről szóló 2023. júliusi jelentése³² alapján Magyarország összesen 150 csalásyanús esetet jelentett 41,3 millió euró értékben. A csalásyanús esetekben szabályozott eljárásrendben lefolytatott vizsgálat folyik. A tényleges csalások számát kizárólag a részletes vizsgálatok eredményei alapján lehet meghatározni.

³² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52023SC0275>

IMS (Irregularity Management System; szabálytalanságkezelő rendszer) rendszerben jelentett esetek

A 2014-2020 programozási időszakra vonatkozóan Magyarország az alábbi eseteket jelentette az IMS rendszerben a szabálytalanságot és csalást minősítő kódok (IRQ) besorolásával (2023. december 18-i állapot szerint):

- 5 db IRQ5 (megállapított csalás)
- 160 db IRQ3 (csalás gyanúja)
- 876 db IRQ2 (szabálytalanság)
- 82 db IRQ0 (törlés)

A csalás minősítésű (IRQ3, IRQ5) ügyek elemzése

A jelentett ügyek minősítése szempontjából elmondható, hogy a feltételezett csalásként (IRQ3) beazonosított ügyek számához mérten alacsony a jogerősen megállapított csalások száma (IRQ5) a vonatkozó időszakban. Mindez fejlesztendő területként jeleníti meg – az IRQ3 ügyek megfelelő nyomon-követéséhez szükséges – jól működő információáramlást a támogató és a büntetőeljárás lefolytatásában érintett szervezetek között (adminisztratív és büntetőjogi terület közötti együttműködés).

A releváns időszakban az OLAF számára jelentett csalárd jellegű szabálytalanságok 3 fő csoportba sorolhatóak a szabálytalanság típusa alapján (a dokumentációval, az érintett gazdasági szereplőkkel/személyekkel, valamint a projektmegvalósítással kapcsolatos problémák.) A lejelentett ügyekben láthatóan a legnagyobb arányban az alátámasztó dokumentumokkal, a támogató részére benyújtott dokumentációval kapcsolatos problémákat rögzítették a szabálytalanság típusánál a nemzeti szervezetek. Mindez feltehetően többek között arra is visszavezethető, hogy az uniós támogatások felhasználása során a dokumentum alapú elszámolás eredményeként, ha visszaélés történik, annak a nyoma valamilyen módon a benyújtott alátámasztó dokumentumokban is megjelenik (hiányos, helytelen, fiktív adatokat tartalmazó dokumentációt, vagy hamis, illetve hamisított dokumentumokat használhatnak fel a visszaélés elfedése érdekében).

Fentiek mellett megjelennek a kedvezményezettel, egyéb érintett gazdasági szereplőkkel/személyekkel kapcsolatos szabálytalansági típusok is az OLAF számára továbbított jelentésekben (összeférhetetlenség, feltételeknek nem megfelelő gazdasági szereplő, stb.). A harmadik gyakoribb csoport pedig a nem megfelelő projektmegvalósításhoz kapcsolódó szabálytalansági típusokat tartalmazza.

Az uniós források ellenőrzési rendszeréhez illeszkedő módon az egyes visszaélések kapcsán a helyszíni ellenőrzések (kedvezményezett/nél/a projektmegvalósítás helyszínén) és a dokumentumalapú ellenőrzések egyértelműen a leggyakoribb észlelési módok.

A 2014-2020 programozási időszak csalás gyanús ügyeiben leggyakrabban megjelenő szabálytalansági típusok (db):

- Hamis és/vagy meghamisított dokumentumok (47)
- Összeférhetetlenség (34)
- Végre nem hajtott intézkedés (32)
- Gazdasági szereplő/kedvezményezett nem rendelkezik a szükséges tulajdonsággal (22)
- Hiányzó vagy be nem mutatott dokumentumok (18)

- Kedvezményezett – Egyéb (11)
- Hibás/helytelen dokumentumok (8)
- Támogatások meg nem engedett halmozódása (6)
- Könyvelés és nyilvántartások – Egyéb (6)
- Be nem fejezett intézkedés (6)
- Egyéb szabálytalanságok (8)
- Hiányos dokumentumok (5)
- Határidő be nem tartása (11)

A 2014-2020 programozási időszak csalással érintett ügyeiben leggyakrabban kiválasztott ellenőrzés típusok (db):

- Dokumentumok vizsgálata/Dokumentumellenőrzés (73)
- Projekt vagy intézkedés megvalósulásának helyszíni ellenőrzése (51)
- Ellenőrzés a vállalat telephelyén (42)
- Utólagos ellenőrzés (16)
- Megelőző ellenőrzés (7)
- Egyéb (6)
- Egyéb vámellenőrzések, ellenőrzések, auditok, vizsgálatok stb. (3)
- Kérvény vizsgálata (3)
- Könyvelés ellenőrzése (2)
- Távérzékelés (1)

Az érintett kedvezményezettek jogi státusza: 5 esetben természetes személy, 168 esetben jogi személy.

A csalással érintett ügyek 4 esetben kapcsolódtak az agrár területhez, 161 esetben a kohéziós politikához.

A család ügyek programok szerinti megoszlása (db):

- Vidékfejlesztési Program (3)
- EU belpiaci intézkedés EMGA finanszírozással (1)
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (146)
- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (2)
- Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (10)
- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (3)

A Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program esetében – a többi operatív programhoz képest, a program sajátosságaiból adódóan – nagyobb számú a támogatás kérelem állomány, így a kedvezményezettek száma és a projektek száma is sokkal magasabb. Ezekkel összefüggésben valósulhat meg, hogy a csalással érintett ügyek száma is ebben az operatív programban a legmagasabb.

Belügyi Alapok

A 2014-2020 programozási időszakra a Belügyi Alapok kapcsán önálló Csalás Elleni Eljárásrend készült, ennek alapját a Belügyi Alapok Felelős Hatósága által készített helyzetelemzés képezte, felhasználva a 2007-2013 programozási időszakban az Európai Menekültügyi Alap, Európai

Visszatérési Alap, Európai Integrációs Alap, Külső Határok Alap támogatásai kapcsán szerzett tapasztalatokat. A Felelős Hatóság adatbázisaiban a felmerült két csalás gyanús esetről minden adat rendelkezésre állt, így az elkövetések módja és a feljelentések eredményei teljes körűen értékelhetőek voltak. A helyzetelemzés szerint a csalás gyanús esetek alapját hamis, illetve hamisított igazoló dokumentumok képezték. A büntető feljelentések eredménytelenek voltak: a nyomozó hatóság a nyomozást mindkét esetben bűncselekmény hiányára hivatkozva megszüntette.

A 2014-2020 programozási időszakban a Belügyi Alapokra vonatkozó adatok

A 2014-2020 programozási időszakban a Belügyi Alapok keretében rendelkezésre álló támogatási források az egyes Alapok között a következők szerint oszlanak meg:

- Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap: 14 259,66 millió forint,
- Belső Biztonsági Alap: 35 928,4 millió forint.

A 2014-2020 programozási időszakban a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap keretében 2022. szeptember 19-ig:

- 164 darab támogatási kérelem érkezett a Felelős Hatósághoz,
- az igényelt támogatások összege 27 483 millió forint volt,
- a támogatott projektek száma 70 darab,
- összesen 14 962,86 millió forint támogatást ítéltek meg a pályázóknak, amelyből összesen 9 621,11 millió forint került folyósításra.

A 2014-2020 programozási időszakban a Belső Biztonsági Alap keretében 2022. szeptember 19-ig:

- 236 darab támogatási kérelem érkezett a Felelős Hatósághoz,
- az igényelt támogatások összege 57 629 millió forint volt,
- a támogatott projektek száma 173 darab,
- összesen 44 757,09 millió forint támogatást ítéltek meg a pályázóknak, amelyből összesen 29 489,33 millió forint került folyósításra.

A Belügyi Alapok vonatkozásában a 2014-2020 programozási időszak támogatásaival összefüggésben felmerült szabálytalanságok jelentése az 514/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapot, valamint a rendőrségi együttműködés, a bűnmegelőzés és a bűnözés elleni küzdelem, valamint a válságkezelés pénzügyi támogatására szolgáló eszközt érintő szabálytalanságokra vonatkozó jelentéstételre vonatkozó különös rendelkezésekkel történő kiegészítéséről szóló, 2015. július 8-i (EU) 2015/1973 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet szerint történik. Jelentéstételre eddig két alkalommal került sor (IRQ2 minősítéssel), a szabálytalanságok a Belső Biztonsági Alap terhére finanszírozott projekteket érintettek. Mindkét szabálytalansági eset beszerzéshez kapcsolódó szabálysértésként valósult meg. Az egyik esetben a szabálytalanság miatt a felelős hatóság 67 846 786 Ft pénzügyi korrekciót alkalmazott, a kedvezményezett a visszafizetési kötelezettségét teljesítette. A másik esetben a felelős hatóság – a finanszírozás módjára tekintettel – elutasította a szabálytalansággal érintett beszerzés eredményeként felmerült és a felelős hatóság részére jelentett költségnek megfelelő összegű támogatás kifizetését. Csalás gyanúja egyik esetben sem merült fel.

Az INTERREG programokra vonatkozó adatok

A 2014-2020 programozási időszakban a **Magyarország által irányított programokban (SK-HU, HU-HR, HU-SRB, HUSKROUA)** a 2022. szeptember 15-i állapot szerinti adatai:

- támogatott projektek száma: 671 db,
- támogatott projektek költségvetése: 364,75 millió euro,
- IMS rendszerben jelentett szabálytalanságok száma: 7 db IRQ2 (szabálytalanság), melyek közül hat eset a beszerzés alapelveinek megsértéséhez, illetve közbeszerzéshez kapcsolódó szabálysértéshez kötődik, egy eset pedig a személyi költségek nem megfelelő elszámolásához,
- megállapított csalások száma: 0, csalás gyanújával érintett ügy nincs folyamatban.

Közös Agrárpolitika II. pillér Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap Vidékfejlesztési Program 2014-2022 adatai

A KAP Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapjának társfinanszírozásával indított Vidékfejlesztési Program forrása 2014 -2020 között 1 413,8 Mrd Ft volt, amely a 2021. és 2022. két átmeneti évben további, mintegy 1 529 Mrd Ft-tal egészült ki, így a teljes programozási időszakban 2014-2022 között 2 942,8 Mrd Ft keret felhasználásával számolunk a VP esetén.

A 2014-2022 programozási időszakban 2022. október 31-ig a Vidékfejlesztési Programban 106 db felhívás került meghirdetésre, amelyre:

- 412 471 db támogatási kérelem érkezett be;
- 305 564 db projekt részesült támogatásban;
- 3 126,66 Mrd Ft támogatást ítétek meg a támogatást igénylőknek, amelyből
- 1 384,84 Mrd Ft került kifizetésre a kedvezményezetteknek.

3.3.5. A 2022. évre vonatkozó OLAF jelentés

Az OLAF vezeti az Európai Unió csalás és korrupció elleni küzdelmét azáltal, hogy független vizsgálatokat folytat az uniós pénzeszközökkel kapcsolatos ügyekben, és kidolgozza az Európai Unió csalás elleni politikáját. Az OLAF 2022. évre vonatkozó jelentése szerint 2022-ben 15, az uniós források magyarországi felhasználásával kapcsolatos ügy zárult le, ebből 10 ügyben fogalmaztak meg ajánlást.

A 2018-2022 közötti időszakra vonatkozóan a Strukturális és Beruházási Alapokkal, valamint a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alapokkal kapcsolatban Magyarország összesen 1998 szabálytalanságot tárt fel. Ebben az időszakban 28 OLAF-vizsgálat zárult le ajánlással és az OLAF által javasolt pénzügyi korrekció a kifizetések 0,53%-át tette ki.

Az igazságügy területén megvalósuló nyomkövetés lehetővé teszi az OLAF számára, hogy rálasson az ügyek végkimenetelére – vádemelés, elutasítás vagy egyéb bírósági intézkedések. A jelentésből kiderül, hogy 2018 és 2022 között az OLAF által a nemzeti igazságügyi hatóságokhoz továbbított ügyek mintegy 34%-a vezetett vádemeléshez, és az említett hatóságok már határozatot is hoztak az érintett ügyekben. Ez az arány jelentősen magasabb volt Magyarországon, ahol a magyar ügyészség az OLAF-ügyek 75%-ában emelt vádat. Bár jogi kötelezettség nem áll fenn a magyar ügyészséggel szemben, azonban a magyar ügyészség minden egyes ügyben az OLAF ajánlásai alapján, büntetőeljárás megindításáról adott ki végzést, és amennyiben már folyamatban volt a vizsgálat, az OLAF ajánlásait a vizsgálati iratokhoz csatolták, és azok részeként értékelték.

3.3.6. A Bizottság és az Európai Számvevőszék ellenőrzései

A 2014-2020 programozási időszakban a Bizottság magyarországi auditjai során 3 esetben tárt fel csalás gyanús esetet, 3 esetben kettős finanszírozást, 1 esetben megállapította, hogy a

tevékenységek kiszervezése összeférhetlenséghez vezethet. Továbbá megállapította, hogy az érintett irányító hatóság nem azonosítja, nem vizsgálja a lehetséges csalási eseteket, illetve javasolta, hogy az irányító hatóság vegye figyelembe a felmerülő szabálytalanságokat/csalásokat a jövőbeli irányítási ellenőrzéseiben, és végezzen több részletes elemzést az OLAF jelentésében említett szállítókat alkalmazó projektekre vonatkozóan. Ennek kapcsán a Bizottság felszólította az érintett irányító hatóságot, hogy módosítsa a helyszíni ellenőrzésekkel és szabálytalanságokkal kapcsolatos eljárási szabályzatát annak érdekében, hogy előre látható legyen, hogy az ajánlattevők összejárásával vagy a csalás gyanújával kapcsolatos szabálytalanságok fennállnak-e. A megállapítások kapcsán a magyar hatóságok intézkedéseket hoztak a feltárt hiányosságok megszüntetésére és megelőzésére, melyet az ellenőrző szervek elfogadtak. Az Európai Bizottság Gazdasági és Pénzügyi Főigazgatósága 2023-ban auditálta Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervével kapcsolatban végrehajtott intézkedéseket, az elfogadott mérőkövetekben rögzítettek teljesítését. Az audit jelentésben megfogalmazott bizottsági megállapítások végrehajtása, illetve azok tartalmáról szóló egyeztetések a tagállam és a Bizottság között folyamatosak.

A 2014-2020-as programozási időszakban az Európai Számvevőszék magyarországi ellenőrzései során 1 esetben összeférhetlenséget tárt fel, ezen kívül megállapította, hogy a magyar hatóságok egy csalásgyanús esetet nem jelentettek be a Bizottságnak, továbbá a csaláskockázat-értékelés nem volt eléggé átfogó (nem vette figyelembe a korábbi ellenőrzések eredményeit) és nem azonosította a kifejezetten az operatív programok által érintett művelet típusokhoz és kedvezményezettekhez kapcsolódó kockázatokat.

Az Európai Számvevőszék "Az uniós kiadásokkal kapcsolatos csalás elleni küzdelem: fellépés szükséges" című különjelentésében megállapította, hogy nem talált az irányító hatóságok, az AFCOS szolgálatok (Anti-fraud coordination service; csalás elleni koordinációs szolgálat) és a nyomozó és büntető hatóságok közötti módszeres együttműködést célzó hivatalos mechanizmust, továbbá az irányító hatóságok nem jelentik azokat a csalásgyanús eseteket, amelyeket azelőtt rendeztek, hogy a kapcsolódó kiadásokat igazolták a Bizottság felé.

Szintén a különjelentésben szerepel, hogy a Bizottság szolgálatai audit ajánlásokat fogalmaztak meg Magyarországra, a csalásellenes intézkedések további javítása érdekében. Például a magyar irányító hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy a kiválasztási és irányítási ellenőrzési szakaszokban az ellenőrzési eljárások arányos csalásellenes intézkedéseket tartalmazzanak, beleértve az informatikai alrendszer tesztelését is.

Továbbá a Bizottság úgy véli, hogy az Európai Számvevőszék azon megállapítása, amely szerint Magyarországon az irányító hatóságok nem jelentik megfelelően azokat a csalásgyanús eseteket, amelyeket azelőtt rendeztek, hogy a kapcsolódó kiadásokat igazolták a Bizottság felé, alapvetően a beszámolásra vonatkozó rendelkezéseik tagállami általi félreértelmezéséből ered. A már bejelentett „csalásgyanús” eseteket nem lehet visszavonni az IMS-ből, még akkor sem, ha már nincs a Bizottság elé terjesztett kiadás, mint Magyarország esetében.

3.3.7. Integritás átfogó vizsgálata

Az Állami Számvevőszék Integritás Projektjének keretében 2011 óta évente elvégezte a közzsféra intézményeinek korrupciós veszélyeztetettségét, valamint a korrupciós kockázatok kezelésére szolgáló kontrollok kiépítettségét értékelő integritás felmérést. A 2020 áprilisában lezárt kérdőíves kutatáshoz minden korábbinál több, 4002 közpénzből működő, közvagyon kezelő szervezet csatlakozott. Mindez azt bizonyítja, hogy a magyar közzsféra szervezetei elkötelezettek a

megelőzésen alapuló korrupció elleni fellépés eszközeinek szervezeti szintű alkalmazásában. A felmérés eredményei alapján az Állami Számvevőszék arra a következtetésre jutott, hogy tovább javult a korrupció ellen védeltséget biztosító integritáskontrollok kiépítettsége a magyar közszférában. A 2020-ban lezárt elemzés³³ arra is rávilágított, hogy az összeférhetlenség, az ajándékok elfogadása, a kockázatelemzés és az automatizált rendszerek bevezetése területén még van tere a fejlődésnek.

3.3.8. Közérdekű bejelentő rendszer

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer 2007-ben indította el az internetes közérdekű bejelentő rendszerét (www.anti-lop.hu), amelyet a 2014-2020 programozási időszakban a Miniszterelnökség, 2018 májusától 2020. december 31-ig az Innovációs és Technológiai Minisztérium³⁴ üzemeltetett. 2021. január 1-jétől, azaz a 2021–2027 programozási időszak kezdetétől a bejelentő rendszer működtetését ismételten a Miniszterelnökség végzi³⁵, 2023. január 1-től a BEII, 2024. január elsejétől már a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium keretében.

A közérdekű bejelentő rendszer célja, hogy hozzájáruljon az Európai Unióból származó források szabályos és átlátható felhasználásához. A bejelentő rendszer által lehetőség nyílik arra, hogy a támogatásokkal kapcsolatban tudomásra jutott visszaélések vagy törvénytelenések bejelentésre és kivizsgálásra kerüljenek, továbbá a bejelentés nyomán tett intézkedésekről a bejelentő tájékozódjon.

A közérdekű bejelentő rendszerrel kapcsolatos statisztikai adatok:

A honlap indulásától, 2007-től 2023 novemberéig összesen 1463 közérdekű bejelentés megtételére került sor a portálon. Az anti-lop.hu oldalon feltüntetésre kerül a bejelentés azonosítója, a bejelentés státusza, a státusz változásának dátuma, valamint a vizsgálat eredménye [pl. kivizsgálás folyamatban, megalapozatlanság miatt elutasítva, intézkedés megtéve (*érintett szervezet*) hatáskörében, kivizsgálás után elutasítva], valamint a bejelentés rövid összefoglalója.

Közérdekű bejelentések tipizálása:

A bejelentések elemzése során az alábbi szándékos visszaélési magatartásformákra utaló bejelentések tipizálhatóak:

- támogatások jogosulatlan igénybevételének gyanúja,
- hamis saját tőke igazolás gyanúja,
- támogatások szerződéstől eltérő célokra fordításának gyanúja,
- beruházások hiányos tartalommal történő végrehajtásának gyanúja,
- foglalkoztatásra irányuló vállalások nem szerződészerű teljesítésének gyanúja,
- illegális foglalkoztatás gyanúja,
- a támogatott beruházások során beszerzett eszközök bérbeadásának gyanúja,

³³https://www.aszhirportal.hu/storage/files/files/elemzesek/2020/a_kozszfera_integritasanak_elemzese20200429.pdf?download=true

³⁴ A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet [a továbbiakban: Statútum rendelet] 2018. május 22-től 2020. december 31-ig hatályos 116. § 7. pontja értelmében az innovációért és technológiáért felelős miniszter a Kormány európai uniós források felhasználásáért felelős tagja.

³⁵ Statútum rendelet 14. § (1) bekezdés 4. pontja értelmében 2021. január 1. napjától a Miniszterelnökséget vezető miniszter a Kormány európai uniós források felhasználásáért felelős tagja. Ezt erősítette meg a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet is.

- tanfolyami részvétel hamis igazolásának gyanúja,
- közbeszerzési visszaélések gyanúja,
- túlszámlázás gyanúja,
- fiktív számlázás gyanúja,
- befolyással üzérkedés gyanúja,
- hivatali visszaélés gyanúja,
- összeférhetlenség gyanúja,
- vesztegetés gyanúja.

3.3.9. Verseny a közbeszerzési eljárásokban

Az egyajánlatos eljárások aránya az elmúlt években a verseny szintjének meghatározó jelentőségű indikátorává vált. Az indikátor szerepe azért is kiemelkedő, mert az uniós költségvetés védelmét szolgáló általános feltételrendszerrel szóló ún. kondicionalitási rendelet (2020. december 16-i (EU) 2020/2092 európai parlamenti és tanácsi rendelet) szerinti eljárásban és a Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervében Magyarország az egyajánlatos eljárások arányának csökkentésére vonatkozó vállalásokat tett. Az egyajánlatos eljárások csökkentésének célja a kormányzati közbeszerzési politikában is meghatározóvá vált, számos intézkedés született ennek érdekében, amelyek közül kiemelhetők különösen az egyajánlatos közbeszerzések számának csökkentését szolgáló intézkedésekről szóló 63/2022. (II. 28.) Korm. rendelet és az 1118/2023. (III. 31.) Korm. határozattal elfogadott, a közbeszerzésekben a verseny szintjének növelését célzó intézkedésekről (2023-2026) szóló cselekvési terv intézkedései.

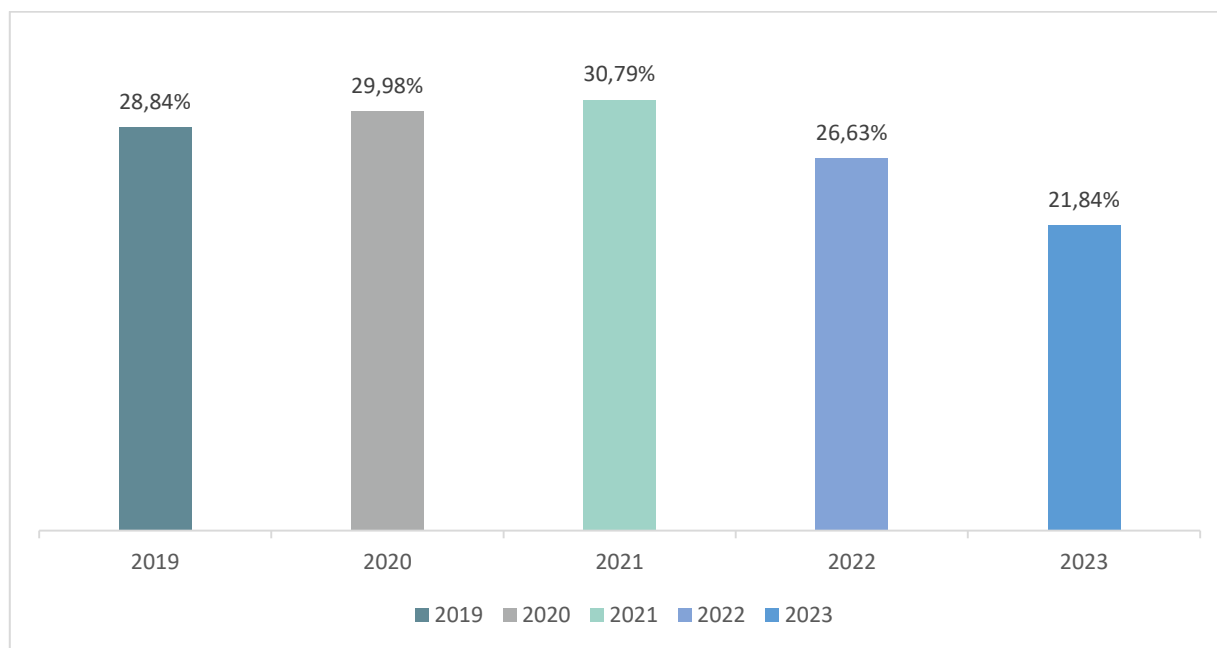
Az említett intézkedések hatását tükrözi, hogy az egyajánlatos eljárások darabszám szerinti aránya a 2021. évet követően egyértelmű csökkenést mutat: a 2021. évi 30,79 %-ról 2023-ra 21,84 %-ra csökkent ez az arány.

Az uniós forrásfelhasználás körében az egyajánlatos eljárások aránya az elmúlt években végig jelentősen alacsonyabb volt, mint a kizárólag hazai finanszírozású beszerzéseknél. Az egyajánlatos eljárások visszaszorulásának mértéke is jóval erőteljesebb volt az uniós forrásból finanszírozott beszerzések körében, mint a nemzeti finanszírozás esetén. A finanszírozási formák közötti különbségben álláspontunk szerint egyrészt megmutatkozik az uniós forrásfelhasználás körében végzett szigorú ellenőrzések hatása, másrészt a különbség okai között lényeges lehet, hogy egyes olyan tárgykörök, ahol tartósan magas az egyajánlatos eljárások aránya (pl. kőolajtermékek, tüzelőanyagok, villamos energia és egyéb energiaforrások, javítási és karbantartási szolgáltatások) tipikusan nem tartoznak az uniós finanszírozású beszerzések közé.

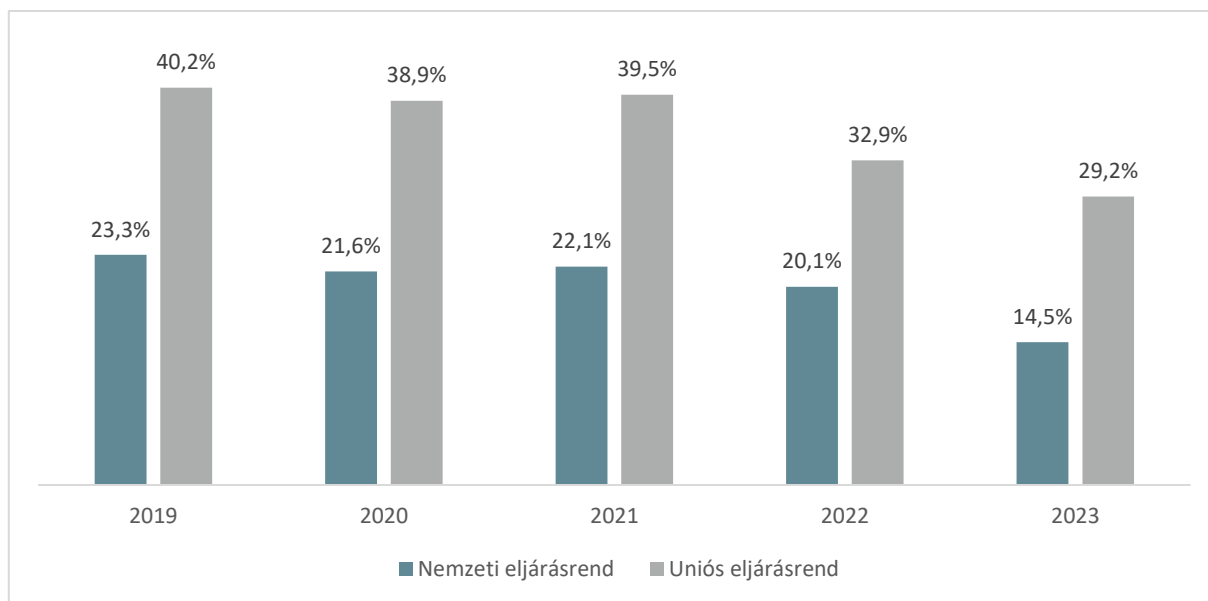
Az egyajánlatos eljárások darabszám szerinti arányának csökkenése mellett érték tekintetében az arányok mégis növekedést mutatnak. Az értékbeni összesített arány növekedése mögött a legmeghatározóbb tényező az lehet, hogy a közbeszerzések értékének egészében jellemzően nagyrészt kitevő építési beruházások értéke a 2023. évben nagyon erőteljesen visszaesett. Az építési beruházások körében más beszerzési tárgyaknál jóval alacsonyabb az egyajánlatos eljárások aránya, így a nagyértékű építési beruházások elmaradása ahhoz vezetett, hogy érték tekintetében a magasabb egyajánlatos arányú áruk és szolgáltatások megemelték az indikátor értékét.

A következő grafikonok a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium adatai alapján mutatják be az egyajánlatos beszerzések számszerű alakulását.

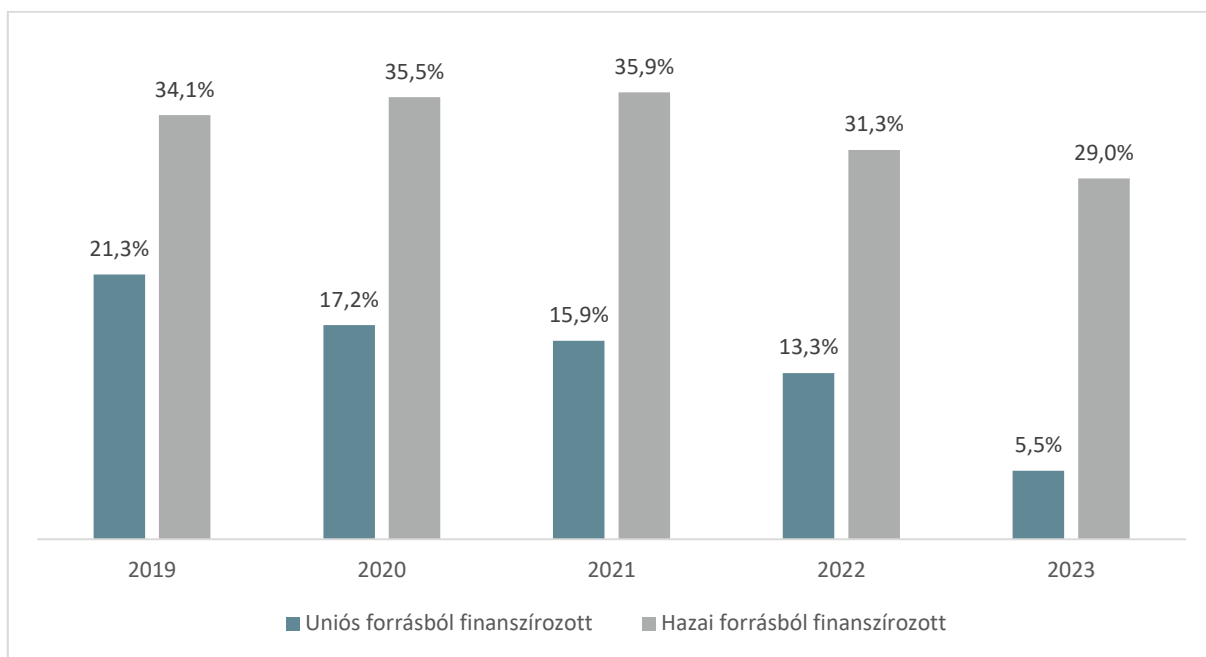
A közbeszerzési eljárások egy ajánlattal zárult eljárásrészeinek darabszám szerinti aránya az eredményes eljárásrészek körében

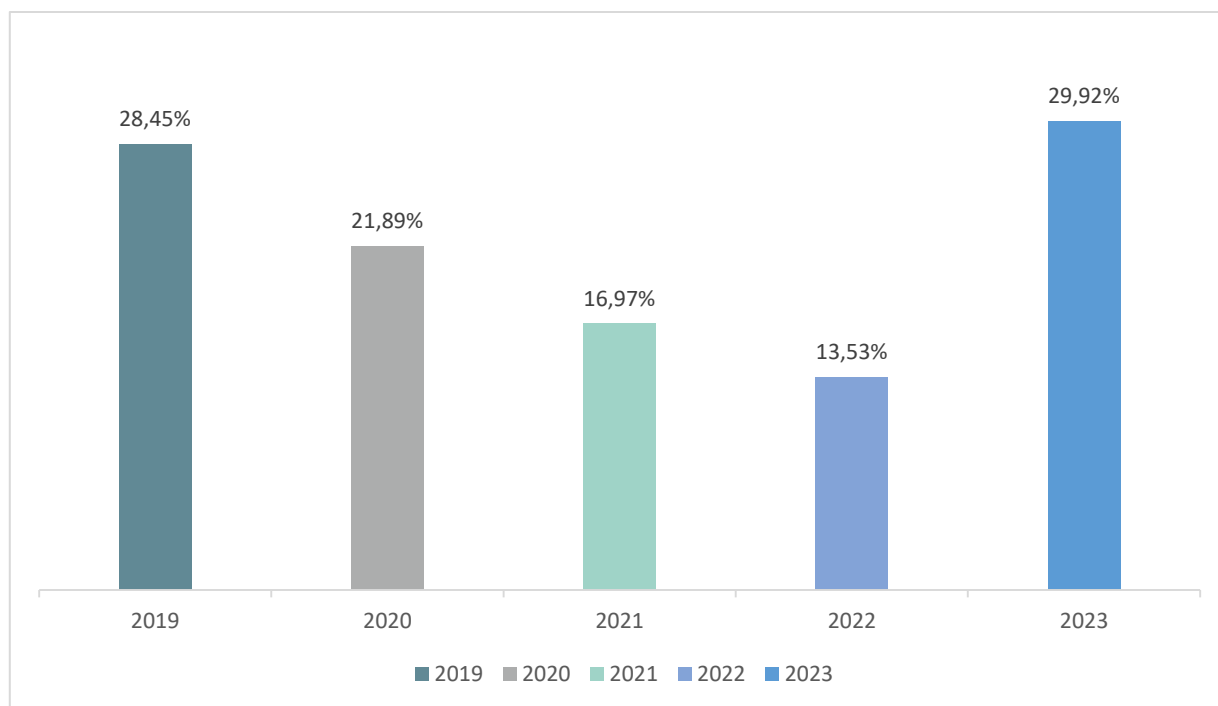
A közbeszerzési eljárások egy ajánlattal zárult eljárásrészeinek darabszám szerinti aránya az eredményes eljárásrészek körében, uniós és nemzeti eljárásrendben

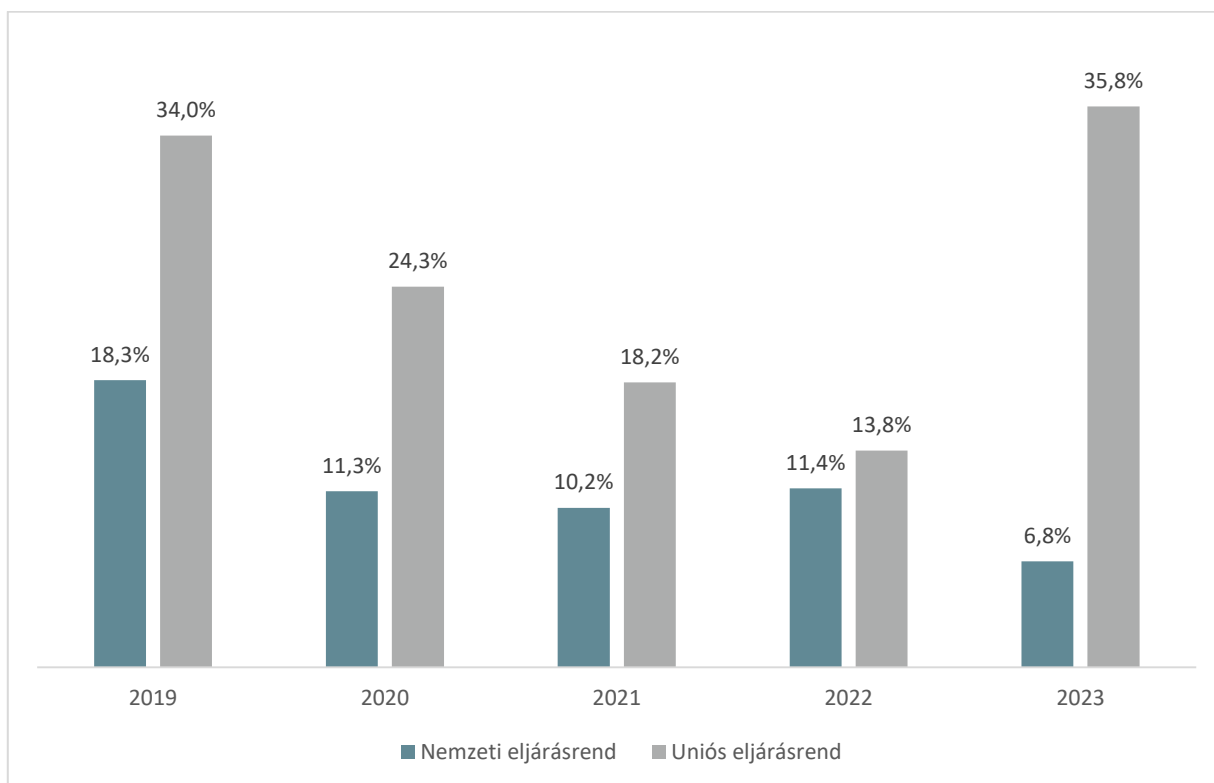
A közbeszerzési eljárások egy ajánlattal zárult eljárásrészeinek darabszám szerinti aránya az eredményes eljárásrészek körében, uniós és hazai forrás szerinti bontásban

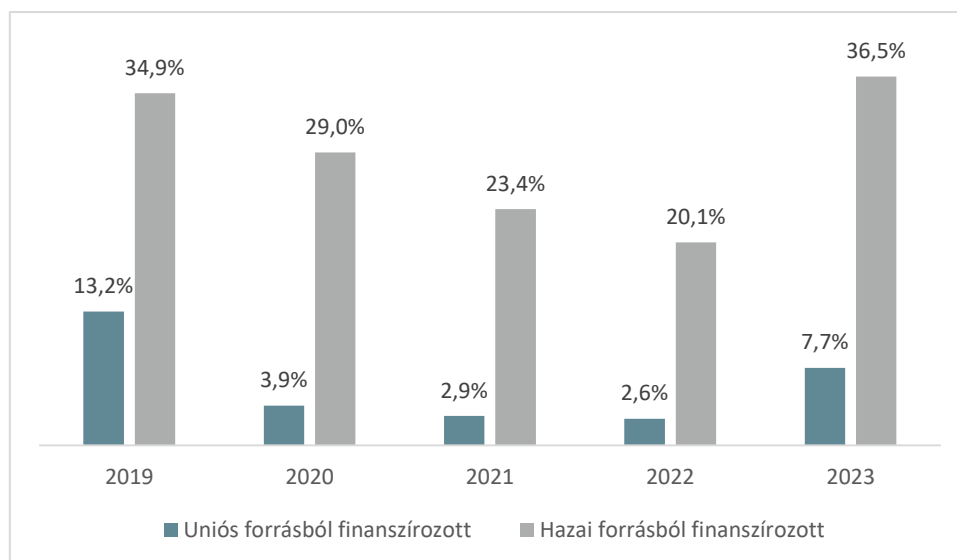
A közbeszerzési eljárások egy ajánlattal zárult eljárásrészeinek érték szerinti aránya az eredményes eljárásrészek körében

A közbeszerzési eljárások egy ajánlattal zárult eljárásrészeinek érték szerinti aránya az eredményes eljárásrészek körében, uniós és nemzeti eljárásrendben

A közbeszerzési eljárások egy ajánlattal zárult eljárásrészeinek érték szerinti aránya az eredményes eljárásrészek körében, uniós és hazai forrás szerinti bontásba

3.4. Integritásirányítási rendszer a korrupció megelőzése érdekében

Az integritásirányítási rendszernek fontos szerepe van az államigazgatási szerveken – ideértve a fejlesztéspolitikai intézményrendszert is – belüli integritási és korrupció kockázatok kezelésében.

Az 50/2013. (II. 25.) Korm. rendelet, valamint a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet szerint valamennyi államigazgatási szervnél a szervezeten belüli kockázatkezelésnek integráltan, egyetlen komplex folyamatban kell megvalósulnia.

Ennek érdekében az államigazgatási szervek hivatali szervezetének vezetője az integritási és korrupciós kockázatok kezelésében való támogatásra, az integritásirányítási rendszer és belső kontrollrendszer egyes elemei működtetésének koordinálására – a Stratégia 5.1.8. pontjában meghatározott feladat-és hatáskörrel rendelkező – integritás tanácsadót jelöl ki.

Az 50/2013. Korm. rendelet előírja az államigazgatási szervek részére, hogy évente december 31-éig fel kell mérniük az államigazgatási szerv működésével kapcsolatos integritási és korrupciós kockázatokat, és a felmérés alapján egyéves intézkedési tervet kell megfogalmazni a kockázatok kezelésére.

Az intézkedési terv végrehajtását és annak eredményeit a hivatali szervezet vezetőjének integritásjelentésben kell összefoglalnia, amelyet megküld a közigazgatás-fejlesztésért, valamint a rendészetért felelős miniszterek számára. Az 50/2013. (II. 25.) Korm. rendelettel összhangban a szervezet működésével kapcsolatos integritási és korrupciós kezelésére szolgáló intézkedési terv, valamint az annak végrehajtásáról szóló integritásjelentés elkészítésében az integritás tanácsadó működik közre.

Az NVSZ, illetve annak Korrupciómegelőzési Főosztálya működik közre a korrupcióellenes tevékenységgel összefüggő kormányzati feladatok megtervezésében, valamint a kormányzaton belüli egységes integritásirányítási rendszer létrehozásában.

A korrupció megelőzési tevékenységéről szóló integritásjelentés formailag az NVSZ által kidolgozott és a Belügyminisztérium által közreadott módszertani útmutató alapján, tartalmilag pedig a 2020-2022 közötti időszakra szóló Nemzeti Korrupcióellenes Stratégiában foglalt célkitűzésekkel, intézkedésekkel összhangban készül el.

Valamennyi államigazgatási szerv által elkészített integritásjelentés évekre lebontva az NVSZ-nél rendelkezésre áll és a korrupciomegelozes.kormany.hu oldalon megtekinthető.

A hivatali szervezet vezetője továbbá köteles gondoskodni a szervezet működésével összefüggő integritási és korrupciós kockázatokra vonatkozó bejelentések fogadásáról és kivizsgálásáról, amelynek keretében belső szabályzatot készít.

Az integritás tanácsadó gondoskodik a belső kontrollrendszer vonatkozásában a kontrollkörnyezet kialakításának és az integrált kockázatkezelésnek a koordinációjáról, valamint a hivatali szervezet vezetője általi meghatalmazása esetén ellátja a szervezet működésével összefüggő integritási és korrupciós kockázatokra vonatkozó bejelentések fogadásával és kivizsgálásával kapcsolatos feladatokat.

A BAR Tartalék keretében nyújtott vissza nem térítendő támogatással járó irányítási feladatoknak a külgazdasági és külügyminiszter felelősségi körébe történő helyezéséről és az ezzel kapcsolatos intézkedésekről szóló 2050/2021. Korm. határozat a Tartalék irányítását a külgazdasági és külügyminiszter felelősségi körébe helyezte, hasonlóan a határon átnyúló INTERREG programokhoz.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 11/2022. (IX. 6.) KKM utasítás 10. § (3) bekezdésében foglaltak alapján a közigazgatási államtitkár kialakítja, működteti és fejleszti a minisztérium integritásirányítási rendszerét, kijelöli az integritás tanácsadót, és közvetlenül irányítja tevékenységét.

A KKM utasítás 14. §-a alapján az államtitkár felel a hozzá tartozó területeken, a közvetlenül alá tartozó szervezeti egységeknél az integritás tanácsadó által koordinált, integrált kockázatkezelési rendszerrel összefüggő adatszolgáltatások elkészítéséért és összesítéséért, feladatok végrehajtásáért.

Az államigazgatási szervek vezetői és tisztviselői kötelesek részt venni az integritás, korrupciómegelőzés és etika témájú, központi és szervezeti szinten megtartandó képzéseken, továbbá kötelesek ezeken beosztott munkatársaik részvételét is biztosítani.

IV. A STRATÉGIA CÉLKITŰZÉSEI

4.1 STRATÉGIAI CÉL

A Stratégiával a fejlesztéspolitikai intézményrendszer célja az uniós és a hazai közpénzek védelme a szándékos visszaélésekkel, a csalással és korrupcióval szemben, továbbá a fejlesztéspolitikai intézményrendszerbe vetett bizalom erősítése.

A Stratégia ezáltal hozzájárul a csalás és korrupció elleni küzdelem társadalmi feladatához, amely az adófizetők pénzének megóvását szolgálja, a gazdasági növekedés és az életminőség javításának szem előtt tartásával.

4.2 CÉLKITŰZÉSEK

- A Stratégiában megfogalmazott irányok és intézkedések célja az Európai Unió, valamint Magyarország pénzügyi érdekeinek hatékony védelme, így különösen:
 - az uniós és hazai források felhasználása szabályosságának, hatékonyságának, eredményességének és átláthatóságának növelése;
 - a csalás és korrupció elleni küzdelem tekintetében a fejlesztéspolitikai intézményrendszer feladatainak és felelősségi köreinek meghatározása, a hatályban lévő csalásellenes intézkedések összehangolása, egységesítése, rendszerbe foglalása, a csalások feltárásának eredményesebbé tétele és pénzügyi következményeinek csökkentése;
 - a fejlesztéspolitikai intézményrendszer munkatársainak és a társadalomnak a csalás és korrupció elleni tudatosságának, a csalásra irányuló figyelmének növelése;
 - a fejlesztéspolitikai intézményrendszer jó hírnevének megőrzése, a közbizalom erősítése az uniós és hazai források ellenőrzött, átlátható és szabályszerű felhasználásának biztosításával;
 - a csalás és korrupció elleni küzdelem tekintetében az intézményi és együttműködés növelése és a társadalmi együttműködéshez való hozzájárulás.

V. BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK ÉS INTÉZKEDÉSEK

A Stratégiában megfogalmazott csalás és korrupció elleni küzdelem során elérni kívánt célok megvalósításához a beavatkozási területek és intézkedések három pillér alapján kerültek meghatározásra:

1. megelőzés
2. felderítés, jelentés
3. korrekció és szankció

5.1 CSALÁS- ÉS KORRUPCIÓ MEGELŐZÉSI TEVÉKENYSÉG

A csalás és korrupció elleni eredményes fellépés a csalás megelőzésére, a felderítésére, jelentésére és a szankcionálására szolgáló intézkedések egyensúlyán alapul.

A csalás és korrupció megelőzési tevékenység célja az uniós és a hazai források felhasználása során azon helyzetek elkerülése, amelyben az uniós és a hazai pénzügyi érdekek sérülhetnek. Ennek érdekében a fejlesztéspolitikai intézményrendszer szereplőinek kétirányú megelőző intézkedéseket szükséges foganatosítaniuk. Megelőző intézkedéseket szükséges tenni a munkatársak mulasztásának kivédésére, valamint meg kell tenni minden további intézkedést annak érdekében, hogy az uniós és a hazai források a kedvezményezettek által szabályosan kerüljenek felhasználásra. A gyakorlatban ezek megvalósulása érdekében a fejlesztéspolitikai intézményrendszernek olyan irányítási és belső kontrollrendszert kell működtetnie, amely megelőző és elrettentő hatású a csalások elkövetése tekintetében.

Az uniós és a hazai pénzügyi érdekek hatékony védelme céljából különös figyelmet szükséges fordítani a lehetséges veszélyek, kockázatok azonosítására és elemzésére.

A csalás és korrupció megelőzési tevékenység a fejlesztéspolitikai intézményrendszer csalás és korrupció elleni politikájának meghatározására, a csalás és korrupció kockázatainak azonosítására, értékelésére, kezelésére, a képzési, a kommunikációs tevékenységekre, valamint az együttműködés javítására fókuszál.

5.1.1 Belső kontrollrendszer

A csalás és korrupció elleni küzdelem, mint a közpénz-felhasználás szabályosságát és hatékonyságát veszélyeztető szándékos visszaélések kezelése az államháztartási belső kontrollrendszer keretébe illeszkedik, mivel a belső kontrollrendszer feladata, hogy megvédje az erőforrásokat a veszteségektől, károktól és a nem rendeltetésszerű használattól.

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer belső kontrollrendszerének működtetése során kiemelten kell érvényesíteni az uniós és a hazai pénzügyi érdekvédelem szempontjait a kontrollkörnyezet kialakítása, a kockázatkezelés, a kontrolltevékenységek, a kommunikáció és a monitoring során az információk, illetve a legjobb gyakorlat rendszeres megosztásával.

A Határon Átnyúló Interreg Programok esetében csalásellenes stratégia, valamint az irányító hatóság nyilatkozatán (Mission statement) kívül további rendszerszintű eljárások kerültek kiépítésre, melyeknek egységes célja a programok végrehajtása során felmerülő potenciális csalások azonosítása, azok kivizsgálása és a felmerülés kockázatának csökkentése.

A hitelesítési tevékenységre kijelölt szervezetek a hitelesítési tevékenység során kiemelt figyelemmel ellenőrzik a kettős finanszírozás elkerülését is, ennek egyik eszköze az elszámolásra benyújtott számlák záradékolása. Gyanú felmerülése esetén további kivizsgálás valósul meg nemzeti szinten, amennyiben pedig megalapozott a gyanú, a kivizsgálás a szabálytalanságok kezelése mentén történik.

A Határon Átnyúló Interreg Programok esetében további beépített kontrollmechanizmusként, a programok irányítási és ellenőrzési rendszerének hatékony működtetése érdekében az irányító hatóság gondoskodik arról, hogy minden partnerország az első szintű hitelesítésért felelős szervezet hitelesítési tevékenységének minőségbiztosítás céljából történő felülvizsgálatát elvégezze, mely a dokumentum alapú ellenőrzésekre és helyszíni ellenőrzésekre is kiterjed. A felülvizsgálat eredményéről az irányító hatóság tájékoztatást kap, mely alapján a vezetői nyilatkozatban a megfelelően működő kontrollrendszerekről és a program irányítási rendszeréről nyilatkozik. A vezetői nyilatkozat megalapozottsága érdekében további, éves kockázatelemzési rendszer is felállításra került, mely során a hazai és partnerországi küldenek tájékoztatást a releváns, azonosított kockázatokról és szükség szerint a megelőző és korrektív intézkedésekről beszámolót készítenek az irányító hatóság részére.

5.1.2 Eljárási szabályok, módszertanok

A csalás és korrupció elleni küzdelemben a fejlesztéspolitikai intézményrendszer valamennyi szereplőjének fejlesztéspolitikai tevékenységük keretén belül a jogszabályok, eljárásrendek egységes értelmezése szerint szükséges fellépniük, eljárásaikban következetesnek, hitelesnek és hatékonyak kell lenniük.

A csalás és korrupció megelőzési tevékenység során a fejlesztéspolitikai intézményrendszernek rendszeresen figyelemmel kell kísérnie a jogszabályi változásokat, valamint a legjobb gyakorlatból származó új ismereteknek megfelelően az eljárásokat, a módszertanokat és az intézkedéseket felül kell vizsgálni, továbbá a szükséges változtatásokat végre kell hajtani.

Az uniós forrásokkal való szándékos visszaélések megjelenési formái folyamatosan változnak. A csalás és korrupció elleni hatékony fellépés érdekében rendszeresen szükséges a forrásokkal való szándékos elkövetési magatartásformákat elemezni, értékelni. Az elemzések eredményei, megállapításai alapján szükséges felülvizsgálni, módosítani a vonatkozó jogszabályokat, szabályzatokat, eljárásrendeket, módszertanokat.

5.1.3 Csalások elkerülése érdekében végzett kockázatelemzés és kockázatkezelés

A csalások elkerülése érdekében végzett kockázatelemzés és kockázatkezelés elősegíti a csalás elleni hatékony küzdelmet azáltal, hogy hozzájárul a szervezet kockázati tűréshatárán kívül elhelyezkedő veszélyeztető tényezők tűréshatáron belüli értékre csökkentéséhez, továbbá alkalmas a hiányosságok azonosítására és a fejlesztési irányok meghatározására.

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer a csalás elleni küzdelmét a kockázatelemzési és -kezelési tevékenység eredményeinek felhasználásával folytatja.

Az irányító hatóságok, a nemzeti hatóság, az igazoló hatóság és a közbeszerzési felügyeletért felelős helyettes államtitkár rendszeres időközönként elvégzi a csalás kockázatelemzést különös tekintettel a támogatást igénylők kiválasztása, a projektek végrehajtása, hitelesítése, továbbá a

költségek igazolása, kifizetése és a saját beszerzések eljárási szakaszai tekintetében. Ennek koordinációját 2023. január 1-től a BEII látja el.

A csalás kockázatelemzés az érintett szervezeti egységek általi elvégzését megelőzi egy csalás kockázatelemzési koordinációs munkacsoporti ülés, amelyen minden érintett képviselteti magát, az audit hatóság, az OLAF KI, a közbeszerzési terület, az igazoló hatóság, valamint az államigazgatási szervek belül a szabályozásért és koordinációért felelős szakterületek képviselői. A résztvevők egyeztetik az adott évi csalás kockázatkezelés végrehajtására vonatkozó feladatokat és határidőket. Az egyeztetésen meghatározott feladatok:

1. előző évben megtett intézkedésekről beszámoló készítése valamennyi érintett szervezeti egység részéről,
2. a csalás kockázatkezelés elkészítéséről munkaterv összeállítása,
3. az excel alapú kockázatkezelési eszköz minden évben ellenőrizhető és dokumentálható módon történő elkészítése.

Az EGESIF 14-0021-00 számú útmutató részét képező excel alapú kockázatkezelési eszköz felülvizsgálatát és a jogszabályi változásokhoz történő illeszkedését a fejlesztéspolitikai intézményrendszer szereplői éves rendszerességgel elvégzik. A koordinációs tevékenységért felelős főosztály munkatársa szervezi meg a munkacsoportülést és koordinálja a meghatározott feladatok elvégzését.

A Stratégia Cselekvési tervének és csalás és korrupció elleni intézkedéseinek megvalósulásáról a BEII minden évben beszámolót készít, melynek részét képezi az elkészített excel alapú eszközzel történő számadás is.

A csalás és korrupció elleni küzdelem eredményességének javítása céljából a fejlesztéspolitikai intézményrendszer szereplőinek és az érintett szervezeteknek az együttműködésén alapuló adatszolgáltatással és információcserével szükséges a csalásra utaló jeleket beépíteni a kockázatkezelési és elemzési módszertanba, rendszeresen szükséges értékelniük a hatályban lévő kockázatkezelési intézkedéseket, valamint együtt döntenek az elfogadható célkockázat szintjéről. Mindemellett a fejlesztéspolitikai intézményrendszer érintett szereplőinek a csalás kockázatelemzést támogató informatikai rendszert szükséges alkalmazniuk.

A csalás és korrupció megelőzésre, kezelésére vonatkozó szabályok kötelező érvényűek a HET végrehajtását biztosító intézményrendszerre is, így a lebonyolító szervek és a továbbadott támogatást kihelyező szervek működésére is irányadók, amelyek betartását a nemzeti hatóság ellenőrzi.

Mivel a közbeszerzések ellenőrzési rendszere ugyanúgy alkalmazható a HET-re is, az elemzés eddig általánosságban készült, a programozási időszakok és a HET külön említése nélkül.

A csalás kockázatelemzés által feltárt kockázatok alapján külön, operatív szintű intézkedési terv készül, amely nem azonos a stratégia intézkedési tervével. A BEII nyomon követi a két intézkedési terv összhangját, és gondoskodik arról, hogy mindkettő eredményei egységes beszámolóban kerüljenek megjelenítésre.

5.1.4 ARACHNE és EDES

ARACHNE

A 2014-2020 programozási időszakban a csalás elleni intézkedések az azonosított kockázatokat figyelembe véve kerültek meghatározásra. A fejlesztéspolitikai intézményrendszer az irányítás és ellenőrzés folyamatainak, valamint a csalás kockázatelemzés támogatására a Bizottság által fejlesztett informatikai eszközt, az ARACHNE-t alkalmazza a kiemelt kockázatok, a kockázatos projektek és kedvezményezettek azonosításához a csalások és korrupció hatékony megelőzése és felderítése céljából.

Az ARACHNE rendszer adatbányászati eszközként segíti a csalás kockázatelemzést a csalásra és korrupcióra utaló figyelmeztető jelek azonosításával. A rendszer az európai uniós fejlesztési források tekintetében a fejlesztéspolitikai intézményrendszer által a Bizottság számára megküldött, a programokra, projektekre vonatkozó adatokat, továbbá világviszonylatban web-alapú adatbázisokból nyert pályázókhoz/kedvezményezettekhez, szállítókhoz kapcsolódó; tulajdonosi háttérrel, kapcsolatrendszerrel, szerződéses jogviszonyokról, valamint a cég- és számviteli nyilvántartásokból származó információkat kezel, elemez, megjelölve a kockázatos projekteket.

A csalás kockázatelemzés támogatása érdekében az ARACHNE rendszer alkalmazásához a szervezeti, szabályozási és személyi erőforrásokat biztosítani szükséges.

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer érintett szereplői kéthavonta feltöltik az ARACHNE rendszerbe a vonatkozó uniós rendeletekben meghatározott adatmezőkbe valamennyi programozási időszakra vonatkozóan az uniós támogatások felhasználása során az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelméhez kapcsolódó adatokat.

A 2014–2020 programozási időszak és a 2021-2027 programozási időszak európai strukturális és befektetési alapjait illetően minden, a vonatkozó időszakban gyűjtött adatállomány (ideértve a végső kedvezményezettek, a vállalkozók/alvállalkozók részleteire és a kiadásokra vonatkozó szerződéses adatokat is), valamint a HET vonatkozásában gyűjtött adatállomány feltöltésre kerül az ARACHNE rendszerbe. Az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter gondoskodik az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelméhez kapcsolódó összes, a vonatkozó uniós jogszabályokban meghatározott adat megküldéséről.

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer érintett szereplői biztosítják az ARACHNE rendszer által generált kockázatértékelés szisztematikus, rendszeres és hatékony nyomon követését az összeférhetetlenség, a csalás, a korrupció, a kettős finanszírozás és egyéb szabálytalanságok hatékony megelőzése és felderítése érdekében.

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer érintett szereplői a fent hivatkozott források és erőforrások észszerű felhasználásának ellenőrzése érdekében teljeskörűen hozzáférnek az ARACHNE rendszerbe feltöltött adatállományokhoz. Módszertani útmutató³⁶ szabályozza és erősíti a rendszer használatát.

Az ARACHNE rendszer használatát az audit hatóság ellenőrzi, különösen azzal kapcsolatban, hogy

³⁶ Módszertani útmutató a 2014-2020 és 2021-2027 programozási időszak, valamint Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terve végrehajtásához kapcsolódó csalás kockázatok értékelését biztosító ARACHNE kockázater-tékelő eszköz alkalmazásához (2023. június 23.)

- a) az eljárások biztosítják-e, hogy az ARACHNE-ba kéthavonta teljes adatállomány kerüljön feltöltésre,
- b) a fejlesztéspolitikai intézményrendszer érintett szereplői megtették-e a megfelelő intézkedéseket az ARACHNE rendszer által generált kockázatértékelés szisztematikus, rendszeres és hatékony nyomon követése és az eredmények eljárásaikba történő beépítése érdekében.

Az audit hatóság a 2022. évi XLIV. törvény 11. § b) és c) pontjában foglaltak szerint a csalás és korrupció elleni fellépés megfelelő biztosítása érdekében az uniós támogatásokra vonatkozó rendeletek keretében véleményezi az ARACHNE kockázatértékelő eszköz alkalmazására és eredményeinek felhasználására vonatkozó módszertant, továbbá ellenőrzi az ARACHNE kockázatértékelő eszköz használatát, valamint az annak részére történő adatküldést. Az audit hatóság tehát rendszerellenőrzés keretében vizsgálja az ARACHNE kockázatértékelő eszköz szisztematikus és hatékony használatát, valamint a feltöltött adatok teljességét, melynek keretében értékeli a működés javítása érdekében megtett intézkedéseket is. Az audit hatóság az ARACHNE használatára vonatkozó első ellenőrzése 2023 februárjában megkezdődött, még folyamatban van.

EDES

A Bizottság Költségvetési Főigazgatósága által létrehozott és működtetett EDES biztosítja azon gazdasági szereplők (személyek és szervezetek) korai felismerését, amelyek kockázatot jelentenek az Európai Unió pénzügyi érdekeire, illetve biztosítja, hogy az érintettek kizárásra kerüljenek az uniós források megszerzéséből, illetve szankcióban részesüljenek.

A Bizottság a legsúlyosabb szankcióval érintettek adatait a honlapján publikálja: (http://ec.europa.eu/budget/edes/index_en.cfm). Az IMS-ből származó adatok elérhetőek az EDES adatbázis számára is.

A megosztott irányítás keretében végrehajtott programok, valamint a HET esetén a tagállami hatóságok ügyintézői is hozzáférhetnek az EDES adatbázisában a megbízhatatlan személyekre és szervezetekre vonatkozó kizárási határozatok információihoz. Az (EU, Euratom) 2018/1046 európai parlamenti és tanácsi rendelet 142. cikk (5) bekezdése szerint a költségvetés végrehajtásában érintett személyek/szervezetek számára lehetővé kell tenni a kizárási helyzet fennállásának az ellenőrzését annak érdekében, hogy ezt az információt figyelembe tudják venni akkor, amikor a költségvetés végrehajtása keretében szerződéseket ítélnék oda.

Az EDES-ben levő magyar vonatkozású adatok megjelenítésre kerülnek az EUPR-ben.

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer jogosultsági ellenőrzést végző szervezeti egységei a döntéselőkészítés során, szerződéskötés előtt, kifizetési igénylések feldolgozása során, továbbá szabálytalanságkezelés során is használja az EDES-t annak megállapítására, hogy az adott kedvezményezett kizárási hatálya alatt áll-e. Erre az EUPR „Projekt kiválasztás és döntés/Egyéb műveletek/Csalás megelőzés” funkciója nyújt lehetőséget.

5.1.5 Nyilvántartási rendszer fejlesztése

Az uniós és a hazai pénzügyi érdekek védelmére a jogszabályokkal összhangban olyan adatbázist kell kialakítani és működtetni, amelynek célja a csalás gyanújával érintett, illetve csalás eseteinek nyilvántartása, és amely lehetővé teszi ezen esetek teljes körű nyomkövetését.

Az adatbázisnak alkalmasnak kell lennie a csalás gyanújával érintett, illetve csalással érintett esetek közötti összefüggések, gyakoriságok felismerésére, jelzésére.

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer csalás gyanús eseteinek nyilvántartására szolgáló adatbázis működtetése, felhasználói jogosultságainak kiosztása az adatok intézményközi cseréjére vonatkozó együttműködést és eljárást is támogatja.

5.1.6 Csalás és korrupció elleni küzdelem melletti elköteleződés

A csalás és korrupció elleni küzdelemnek a fejlesztéspolitikai intézményrendszer valamennyi szintjén meg kell valósulnia és valamennyi vezetőnek és munkatársnak részt kell benne vennie.

5.1.7 Csalás és korrupció elleni tudatosság növelése

Az uniós források felhasználásában, kezelésében érintett valamennyi résztvevőnek döntő felelőssége és szerepe van a csalással érintett esetek megelőzésében és kezelésében, ennek érdekében szükséges az érintettek csalás és korrupció elleni tudatosságának növelése.

A) A fejlesztéspolitikai intézményrendszer munkatársainak csalás és korrupció elleni tudatosságának növelése érdekében tett intézkedések:

A csalás és korrupció elleni hatékony fellépés érdekében a fejlesztéspolitikai intézményrendszer munkatársai számára egységesen magas szintű felkészültséget kell biztosítani csalás- és korrupcióellenes témakörben. Ennek érdekében meg kell teremteni az összehangolt képzési, továbbképzési rendszert, amelynek elemei:

1. az újonnan belépő munkatársak orientációs képzése a csalás- és korrupció megelőzés, felderítés, a jelentési kötelezettség és a jogosulatlanul kifizetett összegek visszafizettetése és szankcionálása tekintetében,
2. az összeférhetetlenségi helyzetek elkerülésével kapcsolatos tudatosságának növelése, a személyes és kollektív készségek, kompetenciák fejlesztése kombinált módszertannal, multidiszciplináris megközelítéssel,
3. a fejlesztéspolitikai intézményrendszer rendszerfejlesztési, vezetői-képességfejlesztési és szervezetfejlesztési folyamatainak innovatív tréningekkel való előmozdítása,³⁷
4. a csalásmegelőzésre, -kezelésre vonatkozó képzési anyagot, útmutatót, példa- és esettárakat tart szükséges kidolgozása és közzététele, és ezek felhasználása a fejlesztéspolitikai intézményrendszer munkatársainak képzésében,
5. a hazai intézményi környezetben részt vevő szervezetekkel kölcsönös együttműködése a tudás és jó gyakorlatok megosztása érdekében, képzések keretében és azokon kívül.

B) A támogatást igénylők/kedvezményezettek csalás és korrupció elleni tudatosságának növelése érdekében tett intézkedések

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer a csalás és korrupció elleni küzdelem részeként fejleszti a kapcsolattartást a társadalommal, amellyel hozzájárul a csalás és korrupció elleni kultúra kialakításához, valamint a nyilvánosság szemléletmódjának formálásához.

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer az eredményes és aktív kommunikáció érdekében a támogatást igénylőknek/kedvezményezetteknek szóló eseményeken felhívja a figyelmet a vonatkozó szabályozásra, a csalás és korrupció elkövetésének következményeire, különös

³⁷ 2024 nyarán már második alkalommal került lefolytatásra a BEII által szervezett 150 órás integritási rendszerfejlesztő tréner vezetői képzés, melyen a fejlesztéspolitika területéről vettek részt vezetők és vezető-jelöltek, jelentős részben a szabálytalanság-kezelési területről.

tekintettel az okozott pénzügyi érdeksérelemre, a szankciók körére, a visszaélésre utaló jelekre és a bejelentési lehetőségekre.

Az irányító hatóságok jellemzően a pályázati felhívások meghirdetésekor, illetve aktuálisan érzékeny témakörökben (pl. kifizetési kérelmek összeállítása) rendszeresen tartanak nagy érdeklődésre számot tartó információs napokat. Céljuk a pályázat benyújtásával kapcsolatos információk átadása a potenciális pályázók részére, rövid tájékoztatás nyújtása a teljes pályázattal kapcsolatos folyamatokról, valamint a pénzügyi feltételekről és költségvetésről. Egyben lehetőséget biztosítanak a pályázók számára, hogy a felmerülő kérdéseiket személyesen feltegyék.

A projektindító nap célja, hogy segítséget nyújtsanak a kedvezményezetteknek a projektek megvalósításához kapcsolódó szakmai, pénzügyi, és adminisztratív feltételek értelmezésében. A projektindító napon jellemzően az alábbi témákat érintik:

- Lebonyolítás, eljárásrend, jelentéstételi és kommunikációs kötelezettségek, arculati elemek;
- Támogatás folyósítása, kifizetési formák, támogatás elszámolása;
- Pályázati E-ügyintézés felület használata (kifizetési igénylés és időszakos beszámoló benyújtása);
- Helyszíni ellenőrzések.

A monitoring információs nap célja pedig, hogy segítséget nyújtson az egyes pályázati kiírások kedvezményezettjeinek a projektek megvalósításához kapcsolódó szakmai, pénzügyi, és adminisztratív feltételek értelmezésében. Összefoglalja számukra azon leggyakoribb hibákat, amelyek miatt hiánypótlásokra került sor, és amelyek kiküszöbölésével lehetővé válna a kifizetések gyorsítása, a változások mielőbbi átvezetése.

5.1.8 Integritásirányítási rendszer működtetése, integritás kultúra fejlesztése

A csalás és korrupció elleni fellépés hatékonyságát, a szándékos visszaélésekkel szembeni és a korrupció elleni védekezést az államigazgatási szervekben – és így a fejlesztéspolitikai intézményrendszerben is – az integritás erősítése és az integritásirányítási rendszer kiépítése, az integritás kultúra megteremtése, fejlesztése növeli. Annak érdekében, hogy a fejlesztéspolitikai intézményrendszer munkatársai elkötelezetten lépjenek fel a szándékos visszaélésekkel szemben, valamint hogy azonosulni tudjanak az uniós és hazai pénzügyi érdekvédelemre vonatkozó értékrenddel, elvárásokkal, szükséges a fejlesztéspolitikai intézményrendszer céljainak megfelelő működésre vonatkozó szabályok, értékek, a szervezeti kultúra és az alapelvek tudatosítása, amelynek eszköze a hivatásetikai, csalás és korrupció-megelőzés, valamint integritás témájú képzések megvalósítása.

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer integritásának megteremtéséhez, javításához, a csalással és a korrupcióval szembeni ellenállóképesség erősítéséhez szükséges a fejlesztéspolitikai intézményrendszer működésével összefüggő integritás és korrupciós kockázatok rendszeres felmérése, kezelésükre intézkedések megfogalmazása, továbbá a visszaélések, szabálytalanságok bejelentésére alkalmas belső rendszer kialakítása, működtetése.

Legfőbb tennivalók a kívánt eredmények eléréséhez:

1. Az integrált kockázatkezelés előfeltételeinek megteremtése, a rendszer bevezetése, amelynek során fel kell mérni az érintett szervezeti egységek munkafolyamatait, el kell készíteni a folyamatleírásokat, valamint az ellenőrzési nyomvonalakat. Erre az átfogó vizsgálatra egy alkalommal, az integrált kockázatkezelés bevezetésekor van szükség. Ennek elvégzése úgy valósítható meg, hogy az érintett szervezeti egységek számára ne jelentsen túlzott adminisztratív tehernövekedést a felmerülő feladatokkal kapcsolatos tevékenység elsajátítása és végrehajtása.

2. Az integrált kockázatkezelési rendszer működtetéséhez meg kell állapítani az érintett szervezeti egységek tevékenységében, gazdálkodásában rejlő, a szervezeti célok megvalósítását veszélyeztető kockázati tényezőket, azonosítani szükséges a kockázatok által kiváltott hatásokat. Ki kell alakítani a kockázatok értékeléséhez a kritériumokat, el kell végezni a kockázatok értékelését, továbbá meg kell határozni a kockázati tűréshatárt. El kell végezni a már meglévő kontrollok működésének értékelését, és össze kell állítani a kockázati tűréshatárt meghaladó kockázatok kezelésére az integrált kockázatkezelési intézkedési tervet, amelynek teljesítését folyamatosan nyomon kell követni. Az integrált kockázatkezelést ismétlődően, éves ciklusban kell megvalósítani, amelynek működtetéséhez szükség van az érintett szervezeti egységek bevonására.

A feladatok végrehajtása vezetői szinten jóváhagyott ütemterv szerint történik.

Az 50/2013. (II. 25.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében az államigazgatási szerv integritás tanácsadója

- közreműködik az államigazgatási szerv működésével kapcsolatos integritási és korrupciós kockázatok felmérésében, az azok kezelésére szolgáló intézkedési terv, valamint az annak végrehajtásáról szóló integritás jelentés elkészítésében,
- az intézkedési terv alapján javaslatot tesz az államigazgatási szerv hivatásetikai és antikorrupciós témájú képzései megtartására, valamint közreműködik ezek végrehajtásában,
- a hatályos jogszabályok és hivatásetikai szabályok alapján tájékoztatást és tanácsot ad a hivatali szervezet vezetői és munkatársai részére a felmerült hivatásetikai kérdésekben,
- gondoskodik a belső kontrollrendszer vonatkozásában a kontrollkörnyezet kialakításának és az integrált kockázatkezelésnek a koordinációjáról, valamint a hivatali szervezet vezetője általi meghatalmazása esetén ellátja a szervezet működésével összefüggő integritási és korrupciós kockázatokra vonatkozó bejelentések fogadásával és kivizsgálásával kapcsolatos feladatokat.

5.1.9 Csalás- és korrupció ellenes tevékenységet végző szervezetek közötti együttműködés

A csalás és korrupció ellenes küzdelem hatékonysága, eredményessége, hitelessége a fejlesztéspolitikai intézményrendszer szereplőinek együttes fellépésével, továbbá a csalás elleni tevékenységet végző szervezeteknek a közreműködésével, az információk közvetítésével és a hatékony koordinációval érhető el.

Az együttműködés során a csalásellenes tevékenységet végző szervezetek a jogszabályoknak megfelelően egymás között biztosítják az információáramlást, továbbá megosztják a szakmai és az ellenőrzési tapasztalataikat, a tudást, valamint a legjobb gyakorlatokat. Az érintett intézményi szereplők együttműködésük részletes szabályait megállapodások formájában rögzíthetik.

A csalás, a korrupció és az Európai Unió pénzügyi érdekeit sértő bármely más jogellenes tevékenység elleni küzdelem megerősítése érdekében létrehozott OLAF-fal való együttműködés kiemelt prioritásnak tekintendő. Ennek egyik kulcsfontosságú eleme az OLAF helyszíni ellenőrzései során nyújtandó hatósági segítségnyújtás szabályozásának újragondolása, amelynek célja, hogy az OLAF a vizsgálatait még hatékonyabban és eredményesebben végezhesse Magyarországon. A szabályozás fókuszában az OLAF által ellenőrzött gazdasági szereplő együttműködésének hatósági eszközökkel történő biztosítása, valamint az együttműködési kötelezettség megszegése esetén a kapcsolódó, elrettentő erejű jogkövetkezmények alkalmazása áll.

5.1.10 Közbeszerzés

A közbeszerzés területével kiemelten szükséges foglalkozni az uniós és a hazai pénzügyi érdekek védelme során.

2015-ben Magyarország elvégezte az Európai Unió hatályos közbeszerzési keretrendszerének a tagállami jogba történő átültetését. Az ennek során kialakított hazai közbeszerzési szabályozás fontos jellemzője, hogy az eljárások egyszerűsítésével, az adminisztratív terhek csökkentésével, a lehető legszélesebb körű verseny, valamint az átláthatóság, a diszkriminációmentesség biztosításával hozzájárul a közbeszerzési csalások megelőzéséhez. Különösen a következő szabályozási elemek érdemelnek figyelmet ebből a szempontból:

- az ajánlatkérőknek több információt kell közzétenniük, mint a korábbi Kbt. alapján, például az egyedi jelentés (összegezés) az értékelés kritériumairól, folyamatáról és eredményéről a megkötött szerződésekre vonatkozó információ, a közzététel elmaradása esetén jogorvoslati eljárás indítható;
- a tisztességes verseny fokozása érdekében kiegészítésre kerültek a törvényi kizáró okok, így pl. nem vehet részt az eljárásban olyan szereplő, akit elítéltek költségvetési csalás, korrupció, pénzmosás vagy más súlyos bűncselekmények miatt; aki megkísérelte jogtalanul befolyásolni az ajánlatkérő döntéshozatali folyamatát, vagy olyan bizalmas információt kísérelt megszerezni, amely jogtalan előnyt biztosítana számára a közbeszerzési eljárásban; aki esetén az összeférhetlenségből eredő versenytorzulást a gazdasági szereplő kizárásán kívül nem lehet más módon orvosolni; vagy aki versenytorzító magatartással (kartellel) valósított meg jogszabálysértést; továbbá a gazdasági szereplők tulajdonosi hátterét valamennyi közbeszerzési eljárás során vizsgálni kell, mivel az átláthatatlan tulajdonosi struktúra kizáró oknak minősül a Kbt. alapján;
- versenykorlátozó magatartásra utaló jelek észlelését az ajánlatkérő köteles bejelenteni a Gazdasági Versenyhivatalnál (a továbbiakban: GVH);
- bevezetésre került, hogy a közbeszerzési szerződések tényleges teljesítését a Közbeszerzési Hatóság is ellenőrizheti, szükség esetén jogorvoslati eljárást indíthat, vagy büntetőjogi feljelentést tehet;
- 2017-től még szigorúbb előírások vonatkoznak a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárásokra, amelyekről az ajánlatkérő köteles részletes adatokat közzétenni, és a tagállami szervek minden esetben ellenőrzik a konkrét szerződéskötés jogi alapját;
- 2018. év folyamán általánosan bevezetésre került az elektronikus kommunikáció az eljárásokba, amely szintén hatékony eszköznek tekinthető a transzparencia növelése és a csalások és szabálytalanságok csökkentésére;
- 2021 eleje óta az uniós értékhatár alatti legalacsonyabb értékű közbeszerzési eljárások esetén hirdetmény közzététele nélkül tárgyalásos eljárás, ahol legalább öt gazdasági szereplőnek ajánlattételi felhívást kell küldeni, nem alkalmazható az olyan közbeszerzés esetén, amelyet legalább részben európai uniós forrásból támogatnak.

A csalás és korrupció ellenes intézkedések között kiemelt jelentősége van a minél alaposabb ellenőrzésnek, így a fejlesztéspolitikai intézményrendszer szereplői is megerősítették az ellenőrzéseiket a közbeszerzések területén:³⁸

- A Miniszterelnökség és a GVH közötti együttműködési megállapodás értelmében az ellenőrzött közbeszerzési eljárások vonatkozásában adatokat szolgáltat a Közbeszerzési Felügyeleti Főosztály a GVH-nak azzal, hogy piaci jelzéseket küld a kartellgyanús esetekről. 2020-ban elkezdődött a Miniszterelnökség és a GVH közötti együttműködés megerősítése, amelynek eredményeképp egy új, szélesebb hatályú együttműködési megállapodás került aláírásra 2021-ben.
- A Miniszterelnökség 2019-ben útmutatót tett közzé a közbeszerzések során a verseny tisztaságának sérelmét eredményező egyes helyzetek elkerülésével kapcsolatos ellenőrzési gyakorlatról.³⁹

A fejlesztéspolitikai intézményrendszeren kívüli szereplők további fontos feladatokat látnak el a közbeszerzésekkel kapcsolatos csalás elleni intézkedések között:

³⁸ Figyelembe véve a Bizottság 2019.05.14-i C(2019)3452 számú, az Unió által finanszírozott kiadásokra vonatkozóan a közbeszerzési szabályok megsértése esetén végrehajtandó pénzügyi korrekciók megállapításáról szóló iránymutatások meghatározásáról szóló határozatában foglaltakat.

³⁹https://www.kozbeszerzes.hu/media/documents/Minisztereln%C3%B6ks%C3%A9g_k%C3%B6zlem%C3%A9nye__a_verseny_tisztas%C3%A1g%C3%A1nak_s%C3%A9relm%C3%A9t_eredm%C3%A9nyez%C5%91_2022.08.16..pdf

- a Közbeszerzési Hatóság – a szerződés teljesítés ellenőrzési hatáskörén felül – rendszeresen szervez a közbeszerzési korrupció megelőzését célzó és figyelemfelhívó konferenciákat a témában. 2018-ban a közbeszerzési szerződések kérdéseivel foglalkozó konferenciára került sor, 2019-ben a közbeszerzések ellenőrzése, 2020-ban pedig három konferencián, így a nemzetközi konferencián is napirendre került a közbeszerzések átláthatóságának kérdése. A korrupció elleni harc jegyében a Közbeszerzési Hatóság 2016-ban csatlakozott több⁴⁰ magyarországi állami szerv korrupcióellenes együttműködéséhez.

A csalás és korrupció elleni küzdelemhez és a közbeszerzéshez kapcsolódó egyéb vállalások a Bizottság felé

Egyajánlatos beszerzések

Magyarország elkötelezett az európai uniós és hazai forrásból megvalósuló közbeszerzések hatékonyságának, átláthatóságának, gazdaságosságának növelése, az egyajánlatos közbeszerzési eljárások számának csökkentése és a verseny szintjének növelése, valamint a mikro-, kis- és középvállalkozások közbeszerzésekben való részvételének elősegítése iránt, ezért az e célokat szolgáló intézkedések megalapozásának segítése és a közbeszerzésekre vonatkozó, az érdekeltek bevonásán alapuló értékelések nyilvános rendelkezésre állása érdekében.

Az EKR adatain alapuló ellenőrző és jelentéstételi eszköz az egyetlen ajánlatot eredményező, nemzeti forrásokból, uniós támogatásból vagy mindkettőből finanszírozott közbeszerzési eljárások arányának elkülönült mérésére szolgál.

Az egyajánlatos eljárásokra vonatkozó jelentéstételi eszköz jelentései valamennyi közbeszerzési eljárást lefedik (azaz vonatkoznak az uniós közbeszerzési értékhatárok feletti és alatti közbeszerzési eljárásokra is). Az egyajánlatos eljárások mérési módszertana összhangban van az egységes piaci eredménytábla módszertanával.

A jelentéstételi eszköz felállításának határideje 2022. szeptember 30-a volt. Az eszköz fejlesztését követően az egyajánlatos közbeszerzések földrajzi mutatói is mérhetővé váltak 2022. december 31-ig. A közbeszerzésért felelős miniszter az egyajánlatos eljárásokra vonatkozó jelentéstételi eszközzel összegyűjtött információk alapján írásos jelentést készít, amelyet minden év február 15-ig – az első jelentést 2023. február 15-ig – az EKR honlapján közzétesz. A legutóbbi jelentés közzétételére 2024. február 15-én került sor (<https://ekr.gov.hu/portal/hirek/8798812861784>).

A fentiek mellett Magyarország vállalta, hogy az európai uniós forrásból finanszírozott közbeszerzések esetén 2022-ig, a hazai forrásból finanszírozott közbeszerzések esetén pedig 2024-ig 15%-osnál alacsonyabb szintűre csökkenti az egyajánlatos közbeszerzések arányát.

A magyar kormány a rendelkezésére álló eszközökkel számos olyan intézkedést vezetett be a közbeszerzések területén, amelyek a közbeszerzésekben a verseny élénkítését célozzák.

2022. március 15-én lépett hatályba a 63/2022. (II. 28.) Korm. rendelet, amely több ajánlatkérői kötelezettséget is bevezetett:

⁴⁰ 2011. november 18-án az Állami Számvevőszék kezdeményezésére – a közigazgatási és igazságügyi miniszter, a legfőbb ügyész, Legfelsőbb Bíróság elnöke és az Állami Számvevőszék elnöke közös nyilatkozatot írtak alá, amelyben erkölcsi kötelezettséget vállaltak az általuk vezetett állami szervek korrupcióval szembeni ellenálló képességének erősítésére, a korrupcióellenes eszköztár fejlesztésére. Az összefogáshoz 2012-ben csatlakozott az Országos Bírósági Hivatal, majd 2014-ben a Belügyminisztérium, 2016-ban – az együttműködés ötödik évfordulóján – a Közbeszerzési Hatóság és a Magyar Nemzeti Bank, **2020-ban pedig a Gazdasági Versenyhivatal is.**

- előzetes piaci konzultáció kötelező alkalmazása vagy a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 75. § (2) bekezdés e) pontja szerinti eredménytelenségi ok előírása (amelynek alapján a közbeszerzési eljárás eredménytelen, ha nem érkezik legalább két ajánlat) olyan uniós értékhatárt elérő becsült értékű, nyílt vagy meghívásos közbeszerzési eljárások megindítása előtt, amelyek esetében a közbeszerzések tárgya a verseny alacsony szintjével legerősebben érintett, a közbeszerzésekért felelős miniszter által előzetesen közzétett beszerzési tárgyak körébe esik,
- előzetes piaci konzultáció kötelező alkalmazása vagy a Kbt. 75. § (2) bekezdés e) pontja szerinti eredménytelenségi ok előírása minden, az uniós közbeszerzési értékhatárt meghaladó becsült értékű közbeszerzési eljárásnál a Kormány ellenőrzése alatt álló olyan ajánlatkérők esetében, amelyeknél éves szinten 20%-ot meghaladó arányban csak egyetlen ajánlat érkezik,
- intézkedési terv kötelező közzététele az egyajánlatos közbeszerzések számának csökkentésére vonatkozóan olyan ajánlatkérők részére, amelyeknél éves szinten 20%-ot meghaladó mértékben csak egyetlen ajánlat érkezik.

A közbeszerzésekben a verseny szintjének növelését célzó intézkedésekről (2023-2026) szóló cselekvési tervről szóló 1118/2023. (III. 31.) Korm. határozattal a Kormány 2023. március 31-én elfogadta a közbeszerzésekben a verseny szintjének növelését célzó intézkedésekről (2023-2026) szóló Cselekvési tervet (a továbbiakban e fejezetben: Cselekvési terv). A Cselekvési terv 14 különböző intézkedést tartalmaz, amelyek célja a közbeszerzési eljárásokban a verseny szintjének növelése, illetve ezáltal az egyajánlatos közbeszerzések arányának jelentős mértékű csökkentése.

A Cselekvési terv intézkedései a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezettel (OECD) való együttműködésre irányuló horizontális intézkedés mellett, a közbeszerzési eljárások adminisztratív terheinek csökkentésére, a közbeszerzési eljárásokhoz történő hozzáférés, illetve a részvétel támogatására, a közbeszerzések szereplői körében a közbeszerzésekhez kapcsolódó képességek fejlesztésére irányulnak.

A Cselekvési terv számos intézkedése már a 2023. év során teljesült, amelyet az alábbi táblázatban foglalkunk össze:

2023-ban teljesült intézkedés	Határidő	Teljesülés módja és ideje
Az előzetes piaci konzultáció kötelező adattartalmának bővítése a tervezett alkalmassági követelményekkel és értékelési szempontokkal	2023.12.31.	A 63/2022 (II. 28.) Korm. rendelet módosítása 2023.09.01-jén hatályba lépett. A 63/2022 (II. 28.) Korm. rendelet 2023. szeptember 1-jén hatályba lépett módosítása a kötelező előzetes piaci konzultációk hatékonyabbá tétele érdekében a korábbiakhoz képest meghosszabbította a konzultáció minimális időtartamát, előírta a konzultáció kiterjesztését a tervezett értékelési szempontokra és alkalmassági feltételekre, valamint az ajánlatkérőt szakmai indokolás közzétételére kötelezte, amennyiben a konzultáción beérkezett véleményt figyelmen kívül hagyja.
A jogorvoslati díjakra vonatkozó szabályozás felülvizsgálata	2023.11.30. (törvényjavaslat benyújtása az Országgyűlés részére)	A jogorvoslati díjakra vonatkozó szabályozás felülvizsgálatra került, a Kormány a vonatkozó törvényjavaslatot 2023.11.14-én benyújtotta az Országgyűlésnek. Az Országgyűlés a javaslatot elfogadta és a szabályozás 2024.02.01-én lépett hatályba [2023. évi CXVII. törvény az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény és a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény módosításáról].
Az egyajánlatos közbeszerzések elkerülését segítő módszerekről	2023.10.31.	Az aktualizált útmutató 2023.10.31-én közzétételre került a palyazat.gov.hu oldalon.

és gyakorlatokról szóló útmutató frissítése és kiegészítése újabb jó gyakorlatokkal		https://www.palyazat.gov.hu/informacio/kozbeszerzes
Az összeférhetetlenségről szóló új útmutató kiadása	2023.12.31.	Az útmutatót a Közbeszerzések Tanácsa elfogadta és az 2023.05.25-én közzétételre került a Közbeszerzési Hatóság honlapján. https://www.kozbeszerzes.hu/kozbeszerzesek-az/magyar-jogi-hatter/a-kozbeszerzesi-hatosag-utmutatoi/
A közbeszerzési verseny tisztaságát érintő korrupciós kockázatokkal kapcsolatos szakmai iránymutatás kiadása	2023.12.31.	Az iránymutatást a Közbeszerzési Hatóság a Gazdasági Versenyhivatal bevonásával elkészítette és 2023.11.15-én közzétette a Közbeszerzési Hatóság a honlapján. https://www.kozbeszerzes.hu/tevekenysegek/jogalkalmazok-tamogatasa/kozbeszerzesi-hatosag-elnokenek-kozlemenyei/
Iránymutatások kidolgozása a kiszámíthatatlan piaci körülmények hatékony kezelése, valamint a nyertes ajánlattevőt terhelő üzleti kockázatok arányosabbá tétele körében a közbeszerzési szerződések előkészítéséhez kapcsolódóan	2023.12.31.	Az iránymutatásokat a Közbeszerzési Hatóság elkészítette és 2023.11.27-én közzétette a honlapján. https://www.kozbeszerzes.hu/tevekenysegek/jogalkalmazok-tamogatasa/kozbeszerzesi-hatosag-elnokenek-kozlemenyei/
A közszférában foglalkoztatottak, valamint a közbeszerzés más szereplői számára a szervezeti integritás elősegítését támogató konferenciák, tájékoztató rendezvények szakmai programjának összeállítása és a rendezvények megszervezése	2023.12.31. (a rendezvények szakmai programjának összeállítására)	A szakmai programot a Nemzeti Közszoigalati Egyetem elkészítette és 2023.12.22-én közzétette a honlapján. https://www.uni-nke.hu/egyetem/palyazatok/kondicionalitasi-eljaras-cselekvési-terv
Közbeszerzési képzés KKV-k számára	2023.06.30. (a képzések elindítására)	A képzések 2023.06.30-án elindultak
Támogatási program KKV-k számára	2023.03.31. (a támogatási program elindítására)	A támogatási program 2023.03.31-én elindult
A verseny szintjének értékelését, valamint a verseny intenzitásának növelését támogató elemzések és kutatások elvégzése (Keretrendszer továbbfejlesztése) a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) bevonásával	2023.03.31 (az együttműködés felállítására)	2023.03.31-én megkezdődött az együttműködés. A keretrendszer továbbfejlesztése megtörtént az OECD bevonásával. A versenyhelyzet elemzését és a verseny intenzitásának növelését támogató elemzés elkészítése folyamatban van az OECD részéről, annak első tervezete elkészült.

A fentiekén túl említést érdemel, hogy az egyajánlatos közbeszerzésekkel különösen érintett egészségügyi beszerzések terén az Országos Kórházi Főigazgatóság egy szakmai útmutatót készített az egészségügy területén előforduló egyajánlatos közbeszerzési eljárások visszaszorítása érdekében.

2024. március 4-én kihirdetésre került a Kormány 53/2024. (III. 4.) Korm. rendelete egyes közbeszerzési tárgyú kormányrendeletek módosításáról, melynek 6. §-a jelentősen kiterjeszti a 63/2022 (II. 28.) Korm. rendelet előzetes piaci konzultációra vonatkozó szabályainak alkalmazását. A módosítás nyomán az Elektronikus Közbeszerzési Rendszerben folytatott nyilvános előzetes piaci konzultáció alkalmazása vagy a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény 75. § (2) bekezdés e) pontjában szereplő eredménytelenségi indok előírása kötelezővé válik valamennyi

nyílt, meghívásos és tárgyalásos közbeszerzési eljárásban, a versenypárbeszéd esetében, valamint a saját beszerzési szabályok kialakításával megvalósított nemzeti hirdetményes közbeszerzési eljárásokban, függetlenül a közbeszerzés tárgyától, az ajánlatkérő személyétől, illetve az alkalmazott eljárásrendtől.

A verseny szintjének növelését célzó intézkedésekről (2023-2026) szóló Cselekvési terv 2024. évi felülvizsgálata keretében a Kormány további intézkedéseket is fog javasolni, amelyekről tájékoztatja a Bizottságot.

Az egyajánlatos közbeszerzések számának csökkentését szolgáló intézkedésekről a 63/2022. (II. 28.) Korm. rendelet 2023. február 28. napján módosult 5. § (4) bekezdése értelmében az intézkedési terv közzétételére kötelezett ajánlatkérők listáját – megjelölve az egyajánlatos közbeszerzések arányát és a lefolytatott közbeszerzések darabszámát – a közbeszerzésekért felelős miniszter az EKR honlapján közzéteszi. A Korm. rendelet alapján intézkedési terv közzétételére kötelezett ajánlatkérők listája a 2023. évre vonatkozóan itt elérhető: <https://ekr.gov.hu/portal/hirek/8798124733784>

Az egyajánlatos közbeszerzésekkel különösen érintett beszerzési tárgyak alakulásával kapcsolatos, 2023. évre vonatkozó adatok a 63/2022. (II. 28.) Korm. rendelet 8. §-ában foglaltaknak megfelelően 2024. február 15. napján közzétételre kerültek az EKR felületén: <https://ekr.gov.hu/portal/hirek/8798812861784>.

A teljesítménymérési keretrendszer

A miniszter gondoskodik a közbeszerzések hatékonyságát és költséghatékonyságát értékelő teljesítménymérési keretrendszer létrehozásáról és működtetéséről, valamint vizsgálja az egyajánlatos közbeszerzési eljárások lehetséges okait és hatásait, beleértve azokat a helyzeteket, amikor az egyajánlatos eljárások aránya meghaladja a 15%-os küszöbértéket.⁴¹

A teljesítménymérési keretrendszer különösen a következőkre terjed ki:

- a) az eredménytelen közbeszerzési eljárások szintje és okai,
- b) a szerződés teljesítése során teljeskörűen megszüntetett szerződések aránya (szám és érték),
- c) a késedelmes szerződésteljesítés előfordulásának aránya,
- d) a költségtúllépés előfordulásának aránya (ideértve a túllépés százalékos arányát és volumenét),
- e) az olyan odaítélt közbeszerzési szerződések aránya, amelyekben kifejezetten figyelembe vették a teljesélelciklus- vagy az élelciklusköltségeket,
- f) a mikro- és kisvállalkozások sikeres közbeszerzési részvételének aránya, ágazatokon átívelően és ágazatonként [a közös közbeszerzési szójegyzék (Common Procurement Vocabulary, CPV) szerinti főcsoportok (division) és csoportok (group) alapján],
- g) az egyajánlatos közbeszerzési eljárások értéke nemzeti és uniós finanszírozású eljárások szerinti bontásban és együttesen, azoknak az összes közbeszerzési eljárás értékéhez viszonyított aránya együttesen, valamint nemzeti és uniós finanszírozású eljárások szerinti bontásban.

A teljesítménymérési keretrendszer felállításának határideje: 2022. november 30-a. A teljesítménymérési keretrendszer eredményeit minden évben február 28-ig nyilvánosan közzé kell tenni az EKR weboldalán. A Kormány 1230/2023. (VI. 16.) Korm. határozatával elrendelte, hogy a Korm. határozatban foglaltak szerint kiválasztott, független, nem kormányzati szervezetek és közbeszerzési szakértők, valamint a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) bevonásával a közbeszerzésekért felelős miniszter gondoskodik a keretrendszer

⁴¹ A közbeszerzések hatékonyságát és költséghatékonyságát értékelő teljesítménymérési keretrendszer kidolgozásáról szóló 1425/2022. (IX. 5.) Korm. határozat

dokumentációjának továbbfejlesztéséről. A keretrendszer soron következő éves elemzésének közzétételére 2024. február 28-án került sor (<https://ekr.gov.hu/portal/hirek/8798812927320>).

Az EKR fejlesztése

Az EKR funkciói 2022. szeptember 30-tól lehetővé teszik a strukturált kereshetőséget, valamint a gépi eszközökkel feldolgozható formátumba történő tömeges exportálást a szerződés odaítéléséről szóló hirdetményi adatok esetén, cégjegyzékszámokkal (ideértve minden egyes konzorciumi tag nevét), gépi eszközökkel feldolgozható formátumban a jövőbeni közbeszerzésekre vonatkozóan, illetve szabad szöveges formában a történeti adatok vonatkozásában. 2022. november 30-tól az említett funkció kiegészül az alvállalkozókra vonatkozó adatokkal. 2023. március 30-tól az EKR bevezetését megelőzően keletkezett adatok is elérhetővé válnak e funkción keresztül, 2014 januárjától kezdődően.

A kereső és export funkciók lehetővé teszik az adatok gyűjtését, szűrését és összevetését az odaítélésről szóló hirdetmények között és különböző beszerzési tárgykörökre vonatkozóan, a szerződés odaítéléséről szóló hirdetmény különböző típusaiból származó információkra kiterjedően.

A fejlesztések eredményeképpen az EKR honlapján kialakításra kerül egy rendszeresen (legalább negyedévente) frissített, gépi eszközökkel történő feldolgozásra alkalmas adatbázis, amely rendezett formában tartalmazza az összes, közbeszerzési eljárásból származó, szerződés odaítéléséről szóló hirdetményre vonatkozó információt. Az adatbázisban található valamennyi gazdálkodó szervezet – ide értve a konzorciumi tagokat és az alvállalkozókat is – egyedi azonosító (adószám) alapján azonosítható.

A Korruptióellenes Munkacsoport javaslatai

A Korruptióellenes Munkacsoport 2023-ban elfogadott, a 2022. évre vonatkozó éves jelentésében megfogalmazott javaslatainak végrehajtására vonatkozóan összefoglaló jelleggel megállapítható, hogy

- a közbeszerzési területre vonatkozóan a KEMCS 10 db konszenzusos, és 3 db nem konszenzusos javaslatot tett;
- az összes konszenzusos javaslatra vonatkozóan, továbbá egy nem konszenzusos javaslatra vonatkozóan kormányzati intézkedés történt 2023. december 31-ig, illetve részben 2024. február 29-ig;
- a konszenzusos javaslatok közül a 8. (igazgatási szolgáltatási díjak mértéke) és a nem konszenzusos javaslatok közül az 1. (előzetes piaci konzultáció szabályai) tekintetében az intézkedés lezárult, a jogszabály módosítások hatásai a későbbiekben fognak jelentkezni;
- a konszenzusos javaslatok közül az 1-3., 6., 7., 9. és 10. esetén a már megtett intézkedések mellett későbbi tevékenységek kerültek határidővel beütemezésre;
- a konszenzusos javaslatok közül a 4. és 5. esetén a végrehajtás folyamatos jellegű;
- a KEMCS javaslatok figyelembe vételével különösen az alábbi jogalkotási és egyéb eredmények készültek el:
 - az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény és a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény módosításáról szóló 2023. évi CXVII. törvény;
 - közbeszerzési tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 411/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet;
 - egyes közbeszerzési tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 53/2024. (III. 4.) Korm. rendelet;

- Az egyajánlatos közbeszerzések számának csökkentését szolgáló intézkedésekről szóló 63/2022. (II. 28.) Korm. rendelet módosítása
- a közbeszerzésekben a verseny szintjének növelését célzó intézkedésekről (2023-2026) szóló cselekvési tervről szóló 1118/2023. (III. 31.) Korm. határozat;
- 2024–2025 közötti időszakra szóló középtávú Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia, valamint az annak végrehajtására vonatkozó intézkedési terv elfogadásáról szóló 1025/2024. (II. 14.) Korm. határozat;
- Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács útmutatója az összeférhetetlenségről;
- Közbeszerzési Hatóság és Gazdasági Versenyhivatal közös szakmai iránymutatása a közbeszerzési verseny tisztaságát érintő korrupciós kockázatokkal és kartellmegállapodásokkal kapcsolatban;
- mikro-, kis- és középvállalkozások számára ingyenesen elérhető közbeszerzési képzési rendszer;
- Közbeszerzési Hatóság közleménye az ellenőrzési tevékenység fokozásáról, a Közbeszerzési Hatóság módosított Elnöki tájékoztatója az öntisztázásról, az európai uniós fejlesztésekért felelős államtitkár által kiadmányozott felkérő levél az ellenőrzés fokozott figyelemmel történő elvégzéséről;
- Nemzeti Közsolgálati Egyetem által közzétett, a szervezeti integritás elősegítését célzó, valamint a korrupciós kockázatokkal és az összeférhetetlenséggel kapcsolatos konferenciák, tájékoztató rendezvények szakmai programja.

A javaslatok végrehajtását a következő táblázat foglalja össze:

	Javaslat	Előrehaladás 2023. dec. 31-ig	Várható további lépések	Egyéb (pl. az intézkedést bemutató honlap, az intézkedés eredményeként módosított jogszabály stb.)
1	<p>Összeférhetetlenségről, korrupció és kartell megelőzéséről szóló új önálló re KH útmutatók, ügyintézői tudatosság növelése. Javasolt önálló útmutatókkal segíteni a közbeszerzési ajánlatkérők és gazdasági szereplők munkáját. Javasolt, hogy az összeférhetetlenség jelensége elleni fellépés elősegítésére a Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács részéről új útmutató kidolgozására kerüljön sor. Javasolt, hogy a korrupciós kockázatok és kartellmagatartások felismerése és megelőzése tárgyában a Közbeszerzési Hatóság a Gazdasági Versenyhivatallal együttműködve dolgozzon ki új útmutatót. Javasolt — a vonatkozó útmutatók kidolgozásán felül — a közszféra munkatársai számára a szervezeti integritás elősegítése érdekében az esetleges korrupciós helyzetek felismerését, és annak jelentését segítő konferenciák, tájékoztató rendezvények megtartása a Nemzeti Közszoigálati Egyetem közreműködésével. Szükségesnek tartjuk a</p>	<p>A közbeszerzésekben a verseny szintjének növelését célzó intézkedésekről (2023-2026) szóló cselekvési tervről szóló 1118/2023. (III. 31.) Korm. határozat (a továbbiakban: Korm. határozat) 15. pontjában a Kormány felkérte a Közbeszerzési Hatóság elnökét, hogy a Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács útján 2023. december 31-ig gondoskodjon az összeférhetetlenségről szóló új útmutató elkészítéséről és közzétételéről;</p> <p>A Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács összeférhetetlenséggel kapcsolatban útmutatója 2023. május 25. napján került közzétételre. Az útmutató a Közbeszerzési Hatóság honlapján elérhető.</p> <p>A Korm. határozat 16. pontjában a Kormány felkérte a Közbeszerzési Hatóság elnökét, valamint a Gazdasági Versenyhivatal elnökét, hogy 2023. december 31-ig gondoskodjanak a közbeszerzési verseny tisztaságát érintő korrupciós kockázatokkal és kartellmegállapodásokkal kapcsolatos</p>	<p>A Közbeszerzések Tanácsának összeférhetlenséggel kapcsolatos útmutatójának kiegészítése az Integritás Hatóság ajánlása alapján folyamatban van.</p> <p>A közszférában foglalkoztatottak, valamint a közbeszerzés más szereplői számára a szervezeti integritás elősegítését célzó, valamint a korrupciós kockázatokkal és az összeférhetlenséggel kapcsolatos konferenciák, tájékoztató rendezvények megszervezése a Nemzeti Közszoigálati Egyetem útján, a belügyminiszterrel együttműködésben történik.</p>	<p>https://kozbeszerzes.hu/kozbeszerzesek-az/magyar-jogi-hatter/a-kozbeszerzesi-hatosag-utmutatoi/a-kozbeszerzesi-hatosag-kereteben-mukodo-tanacs-utmutatoja-az-osszeferhetetlenseggel-kapcsolatban/</p> <p>https://kozbeszerzes.hu/media/documents/A_GVH_%C3%A9s_KH_szak-mai_ir%C3%A1nymutat%C3%A1sa_2023.11.15..pdf</p> <p>https://gvh.hu/aktualis_hirek/szak-mai-iranymutatas-jelent-meg-a-kozbeszerzesi-verseny-tisztasagat-erinto-korrupcios-kockazatokkal-es-kartellmegallapodasokkal-kapcsolatban</p> <p>https://www.uni-nke.hu/egyetem/palyazatok/kondicionalitasi-eljaras-cselekvesi-terv</p>

	<p>közérdekű bejelentés megtételének promotálását.</p>	<p>szakmai iránymutatás elkészítéséről és közzétételéről;</p> <p>A szakmai iránymutatás a Közbeszerzési Hatóság és a Gazdasági Versenyhivatal honlapján 2023. november 15-én közzétételre kerül, és folyamatosan elérhető.</p> <p>A Korm. határozat 14. pontjában a Kormány felhívta a miniszterelnök politikai igazgatóját, hogy a Nemzeti Közszerzési Egyetem útján, a belügyminiszterrel együttműködésben az a) alpont szerinti feladat tekintetében 2023. december 31-ig, a b) alpont szerinti feladat tekintetében a felmerülés ütemében a) gondoskodjon a közszerzésben foglalkoztatottak, valamint a közbeszerzés más szereplői számára a szervezeti integritás elősegítését célzó, valamint a korrupciós kockázatokkal és az összeférhetlenséggel kapcsolatos konferenciák, tájékoztató rendezvények szakmai programjának összeállításáról, és b) gondoskodjon az a) alpont szerinti szakmai programban szereplő konferenciák és rendezvények megszervezéséről. A szakmai program a Nemzeti Közszerzési Egyetem honlapján publikálásra került.</p>		
--	--	--	--	--

2	<p>Szakmai kamarák általi tájékoztatás az előzetes piaci konzultációról. A Munkacsoport javasolja, hogy az előzetes piaci konzultáció indításának tényéről a beszerzés tárgya szerinti piac gazdasági szereplői érdekeit képviselő szakmai kamara (ahol van) folyamatosan (az előzetes piaci konzultációba való érdemi bekapcsolódás határidején belül) értesítse a tagjait, és a kamara vizsgálja meg annak lehetőségeit, hogy ezt az információt széles körben köztudomásúvá tegye például a saját honlapján elhelyezett figyelemfelhívó adatközléssel, az EKR előzetes piaci konzultációkat tartalmazó felületére mutató hivatkozásokkal, hírlevélben történő figyelemfelhívással (amennyiben alkalmaz hírlevelet).</p>	<p>A közbeszerzési tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 411/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet – egyebek mellett – módosította az egyánlatos közbeszerzések számának csökkentését szolgáló intézkedésekről szóló 63/2022. (II. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) szabályait. A Korm. rendelet 1. § (10) bekezdése tartalmazza, hogy a közbeszerzés tárgyával összefüggő tevékenységű kamara vagy érdekképviselői szervezet értesítheti a tagjait a tevékenységükkel összefüggő előzetes piaci konzultáció indításának tényéről.</p>	<p>A 2024–2025 közötti időszakra szóló középtávú Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia, valamint az annak végrehajtására vonatkozó intézkedési terv elfogadásáról szóló 1025/2024. (II. 14.) Korm. határozat 1. mellékletét képező a 2024–2025 közötti időszakra szóló középtávú Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia végrehajtására vonatkozó intézkedési terv (a továbbiakban: Intézkedési Terv) 5.3. pontjában a Kormány felkérte az érintett szakmai kamarákat, hogy vizsgálják meg annak lehetőségeit, hogy milyen módon, illetve eszközök igénybevételével tudják tagjaikat széles körben arra ösztönözni, hogy az előzetes piaci konzultációkon részt vegyenek, és az ajánlatkérő által konzultációra bocsátott dokumentumok vonatkozásában olyan érdemi, szakmai észrevételt tegyenek, amely az adott közbeszerzési eljárás eredményességét, a közbeszerzési szerződés teljesíthetőségét, a verseny növelését, valamint a megfelelő ajánlattételt segíti elő. Határidő: 2025. november 30.</p>	<p>63/2022. (II. 28.) Korm. rendelet 1. § (10) bekezdés</p>
---	--	--	---	---

3	<p>KKV-k számára közbeszerzési kompetencia megszerzésének elősegítése. A Munkacsoport javasolja, hogy a mikro-, kis- és középvállalkozások számára közbeszerzési kompetencia megszerzése, fejlesztése céljából tartsanak rendszeres képzéseket. Erre a célra javasolt megvalósítani különösen Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervében vállalt legalább 2200 KKV — elsősorban e-learning — eszközökkel történő képzését a közbeszerzésekben való részvétel, EKR használata, jogorvoslati lehetőségek témakörében. A Munkacsoport célszerűnek látja, hogy az említett képzések terjedjenek ki az integritással és a korrupció elkerülésével kapcsolatos témákra is.</p>	<p>A Korm. határozat 12. pontjában a Kormány felhívta a területfejlesztési minisztert, hogy az Új Világ Nonprofit Kft. bevonásával 2023. június 30. napjáig alakítson ki a mikro-, kis- és középvállalkozások számára ingyenesen elérhető közbeszerzési képzési rendszert. A https://kkvkepzes.gov.hu/ oldalon biztosított a regisztráció a mikro-, kis- és középvállalkozások számára ingyenes közbeszerzési szakmai képzést biztosító E-learning felületre. A regisztrációt követően, a felületre történő belépéssel elérhetővé válik a közbeszerzési eljárások szakmai-, valamint az elektronikus közbeszerzési rendszer technikai ismereteit tartalmazó E-learning tananyag. A modulárisan felépített közbeszerzési szakmai tananyag kifejezetten a KKV-k számára került kialakításra, a közbeszerzési eljárásokban történő részvételük elősegítése érdekében. A modulok teljes körű elméleti ismeretanyagot biztosítanak - különösen az ajánlattételhez, a szerződés teljesítéséhez és jogorvoslatához-, valamint az EKR használatához kapcsolódóan.</p>	<p>A felületen lehetőség nyílik ingyenes közbeszerzési képzésekre való jelentkezésre is, mely képzések online-, illetve személyes formában kerülnek megrendezésre.</p>	<p>https://kkvkepzes.gov.hu/</p>
---	--	---	--	--

4	<p>Az egyajánlattevős eljárások csökkenése, illetve a verseny hatékonyságának növelése érdekében a részajánlattétel lehetőségének átfogóbb ellenőrzése. Tekintettel a Jelentés azon megállapítására, miszerint az eredményes részek tekintetében az egyajánlatos szerződések számának aránya az uniós eljárásrendben a 2022. évben 32,9296-volt, nemzeti eljárásrendben az egyajánlatos szerződések számaránya 20,196-ot tett ki", a Munkacsoport felkéri az ellenőrzési hatáskörrel rendelkező szervezet, hogy a részajánlattétel lehetőségének ellenőrzése különös körültekintéssel történjen meg.</p>	<p>Az ellenőrzési hatáskörrel rendelkező szervezet a vonatkozó ellenőrzéseket 2023-ban is folyamatosan végezték.</p>	<p>A Kormány az Intézkedési Terv 5.1. a) pontjában felkérte a Közbeszerzési Hatóságot, hogy fokozza az ellenőrzési tevékenységét az ajánlatkérő részajánlattétel biztosításával összefüggő indokolási kötelezettségének vizsgálatát érintően, valamint a konkrét gyártmányjelzések, túlspecifikált alkalmassági követelmények és értékelési szempontok előírása tekintetében. Határidő: 2025. november 30. A Közbeszerzési Hatóság 2024. február 22-én Közleményt tett közzé a honlapján az ellenőrzési tevékenység fokozásáról, az ellenőrzés fő szempontjairól, valamint a releváns, a közbeszerzések előkészítését érintő lényeges szempontokról.</p> <p>Az európai uniós fejlesztésekért felelős államtitkár 2024. február 29-én levélben felkérte az irányító hatóságok, nemzeti hatóság vezetőjét, hogy a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet, valamint a 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet, továbbá a 373/2022. (IX. 30.) Korm. rendelet szerinti ellenőrzési feladatkörük ellátása során – az eddigi szigorú ellenőrzési gyakorlat fenntartása mellett – mind a részajánlattétel lehetőségének ellenőrzése során, mind a konkrét gyártmányjelzések, túlspecifikált alkalmassági követelmények és értékelési szempontok ellenőrzése körében fokozott figyelemmel, különös körültekintéssel járjanak el.</p>	<p>https://kozbeszerzes.hu/hirek/a-kozbeszerzesi-hatosag-elnokenek-kozlemenye-a-hirdetmeny-ellenorzesi-tevekenyseg-fokozasarol-a-nemzeti-korrupcioellenes-strategia-vegrehajtasaval-osszefuggesben/</p>
---	--	--	--	--

6	A piac éves tájékoztatása a Közbeszerzési Hatóság együttműködési megállapodásaival kapcsolatban. Annak érdekében, hogy a Munkacsoport nyomon kövesse, hogy hogyan segítik ezek a megállapodások a korrupciós kockázatok visszaszorítását, a Munkacsoport felkéri a Közbeszerzési Hatóságot, hogy az Éves Beszámolók keretében a jelenlegihez képest részletesebben adjon tájékoztatást az együttműködési megállapodásainak az eredményeiről.		A Kormány az Intézkedési Terv 5.1. b) pontjában felkérte a Közbeszerzési Hatóságot, hogy adjon tájékoztatást a gazdasági verseny tisztasága érdekében kötött együttműködési megállapodásainak eredményességéről az éves beszámolójában. Határidő: 2025. november 30.	
7	A megindított eljárások vonatkozásában a közbeszerzési dokumentumok anonimizált elérésének biztosítása. Transzparenciát erősítő javaslat, amely olyan jogszabály módosításra irányul, hogy a közbeszerzési dokumentumok az EKR felületén legyenek a rendszerben regisztrációval rendelkezők számára minden esetben anonim módon elérhetőek.	A Korm. határozat 8. pontjában a Kormány 2024. december 31. határidővel felhívta a területfejlesztési minisztert, hogy gondoskodjon az EKR olyan irányú fejlesztéséről, amely biztosítja az EKR-ben a közbeszerzési dokumentumok anonim módon történő elérhetőségét.	2024. március 4-én kihirdetésre került a Kormány 53/2024. (III. 4.) Korm. rendelete egyes közbeszerzési tárgyú kormányrendeletek módosításáról, melynek 4. § szerint lehetővé válik az Elektronikus Közbeszerzési Rendszerben a közbeszerzési dokumentumok anonim módon történő elérése az érdeklődő gazdasági szereplők számára 2024 decemberétől.	53/2024. (III. 4.) Korm. rendelet
8	Közbeszerzési díjak csökkentése. Készüljön javaslat az ajánlattevői oldalt terhelő, a közbeszerzési eljáráshoz kapcsolódó díjak (pl. jogorvoslat) olyan mértékű csökkentése érdekében, hogy piaci szereplők a jogorvoslati jogukkal hatékonyan élni tudjanak, figyelemmel a mikro-, kis- és középvállalkozások lehetőségeire, ugyanakkor a díjcsökkentés ne legyen	A Korm. határozat 9. pontjában a Kormány felhívta a területfejlesztési minisztert, hogy a közbeszerzési eljárásokban való szélesebb körű részvétel ösztönzése érdekében 2023. október 31. határidővel vizsgálja felül a jogorvoslati díjak mértékét, és dolgozzon ki javaslatot a Közbeszerzési Döntőbizottság eljárásáért fizetendő díjakat szabályozó jogszabályok módosítására.	A módosított igazgatási szolgáltatási díj mérték 2024. február 1-jén lépett hatályba.	A közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény 150. §

	<p>olyan mértékű, amely lehetőséget teremt a jogorvoslati kérelmek benyújtási jogának visszaélészerű (alaptalan, kizárólag a közbeszerzési folyamat alaptalan megakasztását célzó) gyakorlására.</p>	<p>Az Országgyűlés 2023. december 13-i ülésnapján elfogadta az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény és a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLIII. törvény módosításáról szóló 2023. évi CXVII. törvényt, amelynek 14. §-a állapítja meg a módosult jogorvoslati díjakat.</p>		
9	<p>A sikertelen öntisztázással kapcsolatos döntés nyilvánosságának biztosítása, melynek értelmében ezek a határozatok is közzétételre kerüljenek. Javasoljuk, hogy a Közbeszerzési Hatóság és az Integritás Hatóság tegye közzé a sikertelen öntisztázással kapcsolatos döntéseket is.</p>	<p>Az Országgyűlés 2023. december 13-i ülésnapján elfogadta az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény és a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLIII. törvény módosításáról szóló 2023. évi CXVII. törvényt, amelynek 22. § 13. pontja előírta az öntisztázási kérelmet tárgyában a Közbeszerzési Hatóság által hozott minden határozat nyilvánosságra hozatalát (I. a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLIII. törvény 187. § (2) bekezdés a) pont ad) alpont).</p>	<p>A Kormány az Intézkedési Terv 5.1. c) pontjában felkérte a Közbeszerzési Hatóságot, hogy a nyilvánosság biztosítása érdekében tegye közzé az öntisztázással felmerülő feladataival összefüggésben, a megbízhatóság megállapítása iránti kérelmet elutasító döntéseit és a közérdekű bejelentések kivizsgálásának lezárását követően, a bejelentő anonimitásának szükség szerinti biztosításával, a bejelentésekkel kapcsolatos főbb információkat. Határidő: 2025. november 30.</p> <p>A Közbeszerzési Hatóság módosította a Kbt. 64. és 188. §-a szerinti öntisztázás gyakorlati tapasztalatairól szóló Elnöki tájékoztatót, amely 2024. február 1-jétől folyamatosan elérhető a Közbeszerzési Hatóság honlapján. A megbízhatóság megállapítása iránti kérelmet elutasító döntéseknek az EKR felületén történő – Közbeszerzési Hatóság általi – közzétételéhez szükséges informatikai fejlesztés is megvalósult.</p>	<p>https://kozbeszerzes.hu/kozbeszerzesek-az/magyar-jogihatter/elnoki-tajekoztatok/a-kozbeszerzesi-hatosag-elnokenek-tajekoztatoja-a-kbt-64-es-188-a-szerinti-ontisztazas-gyakorlati-tapasztalatairol-2024-02-01-/</p>

			<p>A Kormány az Intézkedési Terv 5.2. pontjában felkérte az Integritás Hatóságot, hogy a nyilvánosság biztosítása érdekében tegye közzé az öntisztázással felmerülő feladataival összefüggésben, a megbízhatóság megállapítása iránti kérelmet elutasító döntéseit és a közérdekű bejelentések kivizsgálásának lezárását követően, a bejelentő anonimitásának szükség szerinti biztosításával, a bejelentésekkel kapcsolatos főbb információkat. Határidő: 2025. november 30.</p>	
10	<p>A közérdekű bejelentésekkel kapcsolatos adatok rendszeres nyilvánosságra hozatala oly módon, hogy annak teljesítése a bejelentés alapján indult eljárás lezárását követően legyen kötelező a Közbeszerzési Hatóság számára úgy, hogy az ne veszélyeztesse a bejelentő jogos érdekeit.</p>		<p>A Kormány az Intézkedési Terv 5.1. c) pontjában felkérte a Közbeszerzési Hatóságot, hogy a nyilvánosság biztosítása érdekében tegye közzé az öntisztázással felmerülő feladataival összefüggésben, a megbízhatóság megállapítása iránti kérelmet elutasító döntéseit és a közérdekű bejelentések kivizsgálásának lezárását követően, a bejelentő anonimitásának szükség szerinti biztosításával, a bejelentésekkel kapcsolatos főbb információkat. Határidő: 2025. november 30.</p> <p>A Kormány az Intézkedési Terv 5.2. pontjában felkérte az Integritás Hatóságot, hogy a nyilvánosság biztosítása érdekében tegye közzé az öntisztázással felmerülő feladataival összefüggésben, a megbízhatóság megállapítása iránti kérelmet elutasító döntéseit és a közérdekű bejelentések kivizsgálásának lezárását követően, a bejelentő anonimitásának szükség szerinti biztosításával, a bejelentésekkel</p>	

			kapcsolatos főbb információkat. Határidő: 2025. november 30.	
11	<p>Az előzetes piaci konzultáció hatékonyságának növelése A Kormány tegyen intézkedéseket arra vonatkozóan, hogy az előzetes piaci konzultáció lezárásaként az ajánlatkérő által készített összefoglaló tartalma és az abban a gazdasági szereplőkkel közösen kialakított műszaki tartalom valóban tükröződjön az azt követő közbeszerzési eljárás műszaki dokumentációjában annak érdekében, hogy von-</p>	<p>A Korm. határozat 10. pontjában a Kormány felhívta a területfejlesztési minisztert, hogy az előzetes piaci konzultáció kötelező adattartalmának alkalmassági követelményekkel és értékelési szempontokkal való bővítése érdekében dolgozzon ki javaslatot az egyajánlatos közbeszerzések számának csökkentését szolgáló intézkedésekről szóló 63/2022. (II. 28.) Korm. rendelet előzetes piaci konzultációra vonatkozó szabályainak módosítására, határidő: 2023. október</p>		63/2022. (II. 28.) Korm. rendelet

	<p>zóbbá tegye a nagyobb arányú részvételt a gazdasági szereplők körében és az ajánlatkérők se tekintsek ezt pusztán adminisztratív tehernek. A javaslat nem átfogóan érinti a műszaki leírás meghatározását. Az előzetes piaci konzultáció hatékonyságának növelése ez ellen hathatna.</p>	<p>31.</p> <p>A közbeszerzési tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 411/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet – egyebek mellett – módosította az egyajánlatos közbeszerzések számának csökkentését szolgáló intézkedésekről szóló 63/2022. (II. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) szabályait.</p> <p>A Korm. rendelet 1. § (5) bekezdése szerint az előzetes piaci konzultáció során az ajánlatkérő köteles legalább</p> <p>a) a közbeszerzés tárgyát, a műszaki leírás, az alkalmassági követelmények és az értékelési szempontok tervezetét, valamint a szerződéstervezetet vagy a főbb szerződéses feltételeket a konzultáció meghirdetésekor közzétenni,</p> <p>b) a közzétett dokumentumok véleményezésének lehetőségét bármely érdekelt gazdasági szereplő vagy a közbeszerzés tárgyával összefüggő tevékenységű kamara vagy érdekképviselői szervezet részére biztosítani, továbbá</p> <p>c) a beérkezett véleményekről, a véleményekkel kapcsolatos álláspontjáról - amennyiben az ajánlatkérő a beérkezett véleményt figyelmen kívül hagyja, akkor ennek szakmai indokáról - és a vélemények alapján a dokumentumokban végrehajtott érdemi jelentőségű módosításokról összefoglalót készíteni.</p>		
--	---	--	--	--

Az Integritás Hatóság ajánlásai

Az Országgyűlés által 2023. december 13-án elfogadott, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény és a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény módosításáról szóló 2023. évi CXVII. törvény a jogszabályi alkalmazás során szerzett újabb tapasztalatok, valamint az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/2092 Rendelete szerinti kondicionalitási eljárásban az Európai Bizottság felé tett vállalások részét képező akcióterv egyes intézkedéseinek végrehajtása mellett az Integritás Hatóság 2023. évi Éves Elemző Integritásjelentésében foglaltakra és az európai uniós költségvetési források felhasználásának ellenőrzéséről szóló 2022. évi XXVII. törvény által létrehozott Korrupcióellenes Munkacsoport javaslataira is reflektál. A módosítások egy része az elektronikus hirdetnyminták bevezetésével összefüggésben az eljárások hatékonyabb lefolytatását teszi lehetővé.

Az Integritás Hatóság 2023. évi Éves Elemző Integritásjelentésében 38 db, közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatos javaslatot fogalmazott meg, amelyek közül a Kormány 15 db-bal teljes egészében, 7 db-bal pedig részben egyetértett, és 16 esetben fogalmazott meg végrehajtandó intézkedést.

A kormányzati válaszban jelzett intézkedések végrehajtása terén rögzíthető, hogy

- **40., 42. ajánlás:** a Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács összeférhetlenséggel kapcsolatos útmutatója 2023. május 25. napján került közzétételre, kiegészítése az Integritás Hatóság ajánlása alapján folyamatban van;
- **40. ajánlás:** a szervezeti integritás elősegítését célzó, valamint a korrupciós kockázatokkal és az összeférhetlenséggel kapcsolatos konferenciák, tájékoztató rendezvények szakmai programja a Nemzeti Közszolgálati Egyetem honlapján publikálásra került;
- **12., 15., 16., 17., 18., 19., 49. ajánlás:** a közbeszerzésekért felelős miniszter megkereste a központi beszerző szerveket felügyelő minisztereket annak érdekében, hogy – a központi beszerző szervek bevonásával –
 - alakítsanak ki egységes sablont a központi beszerző szervek által teljesítendő adat-szolgáltatásokhoz, és időszak szerinti bontásban tegyék közzé az Eufetv. 11. § c) pontjára figyelemmel a keretmegállapodásokon alapuló egyedi szerződések odaítélésének egyes gazdasági szereplők közötti megoszlását tartalmazó adatokat;
 - készítsenek jelentést a Kormány számára a jogszabályi rendelkezések felülvizsgálatának lehetőségeiről az ún. saját hatáskörben történő beszerzés esetei terén;
 - végezzék el az értékhatárra tekintet nélkül kötelező központi beszerzés fenntartása indokoltságának vizsgálatát;
 - végezzék el a központi közbeszerzési rendszerekben alkalmazott keretmegállapodásos keretszámok, rész-ajánlattételi körök alkalmazási gyakorlatának vizsgálatát;
 - a központosított közbeszerzési rendszerbe bevonásra kerülő termékkörök vonatkozásában a jogszabály módosításhoz szükséges hatásvizsgálatot különös gondossággal és részletességgel készítsék el kitérve a központosított körben történő beszerzés várható előnyeire;
- **20. ajánlás:** a közbeszerzésekért felelős miniszter felülvizsgálta az előzetes piaci konzultációk lefolytatására vonatkozó szabályozást, a módosításokat 411/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet 7. §, továbbá az 53/2024. (III. 4.) Korm. rendelet 6-8. §-ai tartalmazzák;
- **36. ajánlás:** a közbeszerzésekért felelős miniszter előkészítette a törvényjavaslatot, amely alapján a 2023. évi CXVII. törvény csökkentette a közbeszerzési jogorvoslati igazgatási szolgáltatási díj mértékét, egységesítette a fizetendő bírósági illetéket;

- **27. ajánlás:** a közbeszerzésekért felelős miniszter javaslatot tett a Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanácsban arra, hogy a 2024. évben sorra kerülő munkabizottsági és tanácsülések napirendi javaslatai közé az aránytalanul alacsony ár vizsgálatára vonatkozó útmutató elkészítéséhez szükséges elemzési és szöveg-kidolgozási feladatok ütemezésre kerüljenek;
- **36. ajánlás:** a közbeszerzésekért felelős miniszter felkérte a Közbeszerzési Hatóság Közbeszerzési Döntőbizottságát, hogy
 - a közbeszerzési jogorvoslati ügyekben az ügyfélképeségre vonatkozó felmérést és tájékoztató anyagot készítse el;
 - a közbeszerzési jogorvoslati ügyekben bírság kiszabásra vonatkozó joggyakorlata elemzését készítse el;
- **36. ajánlás:** a közbeszerzési bírósági felülvizsgálati szakaszhoz kapcsolódó témakörökben a közbeszerzésekért felelős miniszter egyeztetést kezdeményezett az OBH elnökénél;
- **33. ajánlás:** a Gazdasági Versenyhivatal
 - elkészítette a 2013-2023 időszakban meghozott, közbeszerzési kartellt érintő versenytanácsai döntések rövid összefoglalóját, és az azokból levonható elvi jellegű megállapításokat, tapasztalatokat, mely itt elérhető: [https://gvh.hu/szakmai-felhasznaloknak/kizaras a kozbeszerzesi eljarasbol](https://gvh.hu/szakmai-felhasznaloknak/kizaras-a-kozbeszerzesi-eljarasbol) ;
 - a Közbeszerzési Hatósággal közös szakmai iránymutatást bocsátott ki a közbeszerzési verseny tisztaságát érintő korrupciós kockázatok és kartellmagatartások tárgyában, mely mindkét hatóság honlapján elérhető: [https://gvh.hu/szakmai-felhasznaloknak/kizaras a kozbeszerzesi eljarasbol](https://gvh.hu/szakmai-felhasznaloknak/kizaras-a-kozbeszerzesi-eljarasbol); <https://kozbeszerzes.hu/tevekenysegek/jogalkalmazok-tamogatasa/kozbeszerzesi-hatosag-elnokenek-kozlemenyei/>;
 - a versenyjogi megfelelési törekvések támogatását célzó tudásmegosztáson és képzésen alapuló szakmai koncepciója alapján 2024. évben öt konferencia, szakmai tudásmegosztó rendezvény szervezését tervezi az érintett célcsoportok jogkövető működésének erősítése érdekében.

Az Integritás Hatóság ajánlásaival kapcsolatos jogszabály-módosítások:

20. ajánlás: előzetes piaci konzultáció szabályozásának áttekintése

411/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet 7. §, továbbá az 53/2024. (III. 4.) Korm. rendelet 6-8. §-ai

22. ajánlás: részajánlattétel szabályozása (összegezés részenként)

2023. évi CXVII. törvény 9. §, valamint a 22. § 10. pontja

30. ajánlás: bírálat hosszának csökkentése (180 napos szabály helyett 150 napos szabály)

2023. évi CXVII. törvény 7. §, valamint a 22. § 4. pontja

31. ajánlás: feltételes közbeszerzés szabályozása (EKR-ben közzétenni hatályba nem lépés tényét)

2023. évi CXVII. törvény 5. §

33. ajánlás: GVH tapasztalatok megosztása (GVH értesíti a közbeszerzésekért felelős minisztert, valamint a támogatást nyújtó szervezet uniós forrást érintő ügyben hozott döntés közzétételéről)

2023. évi XVI. törvény 1. §

36. ajánlás: igazgatási szolgáltatási díj, bírósági illeték, bírságolás szabályai

2023. évi CXVII. törvény 1. §, 14. §, valamint a 22. § 12. pontja

Tekintettel arra, hogy a közbeszerzésekben a verseny szintjének növelését célzó intézkedésekről (2023–2026) szóló cselekvési tervről szóló 1118/2023. (III. 31.) Korm. határozat éves felülvizsgálata 2024. március 31-ig megtörténik, további intézkedéseket a felülvizsgált cselekvési terv tartalmazhat.

5.1.11. Átláthatóság növelése

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény rendelkezései alapján közfeladatot ellátó szervezetek lehetővé kell tennie, hogy a kezelésében lévő közérdekű adatot és közérdekből nyilvános adatot – törvényben meghatározott kivételekkel – erre irányuló igény alapján bárki megismerhesse.

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény rendelkezései szerint a közfeladatot ellátó szervezetek kötelesek a közérdekű adatokat és a közérdekből nyilvános adatokat - a törvényben meghatározott kivételekkel - bárki számára ingyenesen és az adatokhoz való hozzáféréshez szükséges fiók létrehozása nélkül hozzáférhetővé tenni.

Ami a közbeszerzési szerződésekre vonatkozó adatokat illeti, ezek már kereshető formában elérhetők az EKR (<https://ekr.gov.hu/ekr-szerzodestar/en/szerzodesLista>) weboldalán keresztül. A tervek szerint a nyilvántartás egyedi azonosítók beillesztése révén összekapcsolódik a központi átláthatósági nyilvántartással, hogy a szerződéssel kapcsolatos további információk megtalálhatók legyenek az EKR-ben.

5.1.12. Útmutatók, esettárak

Az európai uniós forrásokkal való szándékos visszaélés megelőzéséhez, eredményes felderítéséhez a csalás gyanújára utaló jelek felismerésére, egységes értelmezésére, kezelésére van szükség, amelyhez módszertani, szakmai iránymutatásokat tartalmazó útmutatókat, tematikus példatárakat szükséges készíteni.

A BEII az európai uniós források szabálytalan felhasználásához kapcsolódó eseteket tartalmazó esettárat (példatárat), illetve az összeférhetetlenség területén felmerülő korrupciós kockázatokat bemutató esettanulmányokat készít a fejlesztéspolitikai intézményrendszerben dolgozók számára.

5.1.13. A fejlesztéspolitikai szervezetrendszer megújítása

Mivel az aktuális kihívásoknak való megfelelés érdekében szükségessé vált, hogy az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter önálló munkaszervezetet vezessen, ezért 2024. január 1-jével létrejött az önálló Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium. Az eddig önálló munkaszervezettel nem rendelkező miniszter jogi- és szakmai mozgástere az önálló minisztérium létrehozásával nagyságrendileg bővül, ami az európai uniós pénzügyi érdekének védelmében folytatott csalás- és korrupcióellenes tevékenységét is magasabb szintre emeli. Az új minisztérium a Miniszterelnökség szervezetéből történő kiválással jött létre, integrálva mindazon szervezeti egységeket, amelyek eredményes munkájához szükségesek, továbbá átvéve azokat a hatásköröket, amelyek a modern és hatékony államszervezet működtetése indokol.

2024. folyamán várhatóan létrejön a Nemzeti Fejlesztési Központ (a továbbiakban NFK), amely ellátja

- az egyes európai uniós alapok tekintetében a releváns uniós jogszabályok [1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet, (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendelet] szerinti koordináló szervezeti feladatokat,
- az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásával összefüggésben a Kormány rendeletében meghatározott feladatokat,
- a Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervével kapcsolatban a Kormány rendeletében meghatározott feladatokat,
- a Kormány rendeletében meghatározott programok vonatkozásában az irányító hatósági feladatokat,
- a nemzetközi együttműködési programok végrehajtásával összefüggő, a Kormány rendeletében meghatározott feladatokat.

Az önálló jogi személyiséggel rendelkező NFK vezetésével kapcsolatos feladatokat az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter által vezetett minisztérium államtitkára látja el.

Az új szervezeti struktúra lehetővé teszi a fejlesztéspolitikai intézményrendszer kapacitásainak megerősítést, és a feladatellátás még hatékonyabbá és eredményesebbé tételét, a fejlesztéspolitikai irányítás valamennyi területén, a csalás- és korrupció elleni fellépést is ideértve.

5.2 A CSALÁS ÉS KORRUPCIÓ FELDERÍTÉSE, JELENTÉSE

A fejlesztéspolitikai döntések meghozatalában közreműködő valamennyi személy tartózkodik minden olyan magatartástól, amely sérti vagy veszélyezteti az Európai Unió érdekeit, vagy saját érdekeiknek az Európai Unió érdekei elé helyezését eredményezi, továbbá megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a feladataik végrehajtása során megakadályozzák az összeférhetlenségi ok vagy az összeférhetlenségi ok objektív kockázata vagy látszata kialakulását. A feladat ellátására vonatkozó jogviszonyban alkalmazandó felelősségi szabályok szerint felelősséggel tartozik a pártatlan, semleges és szakmai követelményeknek megfelelő feladatellátásáért.

Az a fejlesztéspolitikai munkatárs, aki észleli, hogy egy ügyben összeférhetetlen vagy összeférhetlenségének kockázata vagy látszata objektíven fennáll, ezt haladéktalanul írásban bejelenti a felettese részére. Ilyen esetben, az ügyben érdemi intézkedést nem tehet.

A fejlesztéspolitika intézményrendszer minden munkatársa a jogviszonya létesítésével egyidejűleg vagy e tevékenysége megkezdését megelőzően általános összeférhetlenségi nyilatkozatot és érdekeltségi nyilatkozatot, majd az érdemi eljárási cselekménye megkezdését megelőzően az adott eljárási cselekményre vonatkozó összeférhetlenségi nyilatkozatot tesz.

A BEII a nyilatkozatok valóságtartalmát két évre szóló ellenőrzési terv alapján mintavételesen, évente az összeférhetlenségi nyilatkozat benyújtására kötelezettek számának legalább 5%-ára kiterjedően ellenőrzi. A BEII az ellenőrzést különösen a közhiteles nyilvántartásokban elérhető adatok figyelembevételével végzi el. Ha a BEII ellenőrzése során összeférhetlenséget állapít meg, az erről készült jelentést megküldi a fejlesztéspolitikai intézményrendszer azon szereplője részére, amelynek tevékenysége során az összeférhetlenségi nyilatkozatot tették.

Bárki jogosult anonim módon bejelenteni a www.palyazat.gov.hu oldalon, ha összeférhetlenség vagy annak kockázata vagy látszata fennállását észleli. A BEII a megalapozott bejelentésről haladéktalanul tájékoztatja a fejlesztéspolitikai intézményrendszer érintett szereplőjét. A bejelentést a BEII vizsgálja ki. Ha a BEII a vizsgálata során összeférhetlenséget állapít meg, az erről készült jelentést megküldi a fejlesztéspolitikai intézményrendszer érintett szereplője részére, aki írásban

jelzi az érintett részére az összeférhetetlenség tényét, továbbá gondoskodik más személynek az ügyben történő részvételre kijelöléséről.

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer érintett szereplője gondoskodik annak az eljárási cselekménynek a felülvizsgálatáról és szükség szerint helyesbítéséről vagy megismétléséről, amelyben az összeférhetetlen személy közreműködött, és amely az ügy érdemére kihathat, valamint egyéb intézkedést hozhat, így különösen

- a támogatási döntést visszavonja,
- a támogatási szerződéstől eláll,
- a támogatási szerződést módosítja,
- szabálytalansági eljárást kezdeményez,
- kezdeményezi a foglalkoztatási jogviszony alapján történő felelősségre vonást,
- bűncselekmény elkövetésének gyanúja esetén feljelentést tesz.

ABEII elutasítja a bejelentést, ha összeférhetetlenség nem áll fenn. A BEEI döntését minden esetben indokolja.

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer csalás elleni törekvéseit támogatva GVH kiemelt hangsúlyt fektet a közbeszerzési kartellek felderítésére és a versenyellenes magatartás elleni intézkedések megtételére. A GVH számára számos eszköz áll rendelkezésre, hogy hatékonyan felderítse a közbeszerzési kartelleket, így különösen

- panasz és jelentés: a GVH számos jelzést kap közbeszerzési kartellek kapcsán,
- Kartell chat: A Kartell chat egy anonim kommunikációs lehetőség, amely szabadon elérhető a GVH honlapján, ahol bárki megoszthat információt közvetlenül a GVH-val,
- engedékenységi politika és nélkülözhetetlen bizonyíték szolgáltatásáért járó díj.

A közbeszerzési kartellekre utaló jelek azonosítására vonatkozó módszertan népszerűsítése: a módszertan alapján a GVH kiadványokat és oktatási anyagokat készít ajánlatkérőknek és gazdasági szereplőknek.

Az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter munkaszervezetének részét képező Közbeszerzésekért Felelős Helyettes Államtitkárság, azon belül a Közbeszerzési Felügyeleti Főosztály (a továbbiakban: KFF) az uniós értékhatárokat elérő vagy meghaladó becsült értékű, valamint az építési beruházás, építési koncesszió esetén a háromszázmillió forintot elérő vagy meghaladó becsült értékű közbeszerzési eljárások folyamatba épített ellenőrzési tevékenysége során nem csak az esetleges összeférhetlenségi helyzeteket vizsgálja, hanem a COCOF 09/0003/00-EN sz. dokumentummal (csalás ismérvei) összhangban indikátorokkal kiegészült a KFF által használt „ELJÁRÁSSAL KAPCSOLATOS ÉSZREVÉTELEK” elnevezésű dokumentum is. Az ellenőrzés során alkalmazott szempontok szerinti vizsgálat kizárólag az ajánlatkérő által a KFF rendelkezésére bocsátott dokumentumok alapján történik. A frissített minta 2019. július 1-je óta van használatban. Magyarország átvezette a Bizottság szolgálatainak javaslatait és megküldte valamennyi módosított mintát a Bizottságnak. A KFF ellenőrzési tevékenységét meghatározó/szabályozó útmutatókba az adott kérdéskörrel összefüggő releváns részek kerültek beépítésre.

Ha felmerül annak gyanúja, hogy a projekt megvalósításával összefüggésben a kedvezményezett vagy a kedvezményezett érdekkörébe eső más személy, illetve szervezet bűncselekményt követett el, az irányító hatóság feljelentést tesz. A szabálytalansági gyanú észlelése esetén alkalmazandó rendelkezéseket a Stratégia 5.3. pontja részletesen ismerteti.

5.2.1 Bejelentő rendszer működtetése, jelentő védelmi szabályzat

A csalás és korrupció felderítéséhez – (EU) 2019/1937 irányelve alapján – közérdekű jelentő rendszert szükséges működtetni, amely a Stratégia 3.3.5. pontja szerint valósul meg.

A közérdekű jelentő rendszer elérhetőségéről, valamint a védelmi szabályokról rendszeresen szükséges tájékoztatást nyújtani a társadalom számára, amely elérhető a www.anti-lop.hu oldalon keresztül, illetve a www.palyazat.gov.hu főoldaláról is könnyen elérhetően. Az európai uniós forrásokkal való visszaélések gyanújára vonatkozóan szükséges valamennyi jelentést megvizsgálni és azok jogszabályban foglalt rendelkezéseknek megfelelő kezelése érdekében megtenni a jogszerű lépéseket. Ezt a jelentőrendszert a BEII működteti.

A www.palyazat.gov.hu főoldalon jelenleg már közvetlenül elérhető a 2022. november 15-étől működő anonim összeférhetlenségi gyanúbejelentésre szolgáló felület, amely lehetővé teszi, hogy bárki bejelenthesse, ha egy ügy kapcsán összeférhetlenséget vagy annak látszatát észleli. Az összeférhetlenségre irányuló anonim bejelentéseket a BEII vizsgálja ki. A feladatok ütemezésénél az anonim felületen bejelentett összeférhetlenségi gyanúbejelentések kivizsgálása prioritást élvez.

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer integritását támogatja még az 50/2013. (II. 25.) Korm. rendelet szerinti szervezeti integritást sértő események bejelentésére szolgáló jelentési mechanizmus, valamint a panaszokról, a közérdekű jelentésekről, valamint a visszaélések bejelentésével összefüggő szabályokról szóló 2023. évi XXV. törvény szerint a foglalkoztató által létrehozott belső visszaélés-bejelentési rendszer. Ez utóbbi jelenlegi szabályozását a Miniszterelnökség belső visszaélés-bejelentési rendszerének szabályzatáról szóló 1/2023. (10. 18.) MvM utasítás tartalmazza. Ez a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium kiválással való létrejöttét követően is érvényesül az új minisztérium tekintetében is, de folyamatban van a következő új szabályozás kialakítása.

5.2.2. Az Európai Ügyészség és a magyar ügyészség közötti munkamegállapodás

A csalás és korrupció feltárásának folyamata egy ponton át kell, hogy lépje a fejlesztéspolitikai intézményrendszer kereteit. A folyamatnak ebben a szakaszában meghatározó szerepet játszó szervezetekre nem terjed ki a Stratégia hatálya, de a folyamatok egysége miatt a Stratégiai kontextusában is megkerülhetetlen a jelentőségük.

Az Európai Ügyészség és a magyar ügyészség közötti 2021. április 6-án kelt munkamegállapodás szerint a megállapodás célja:

- a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés gyakorlati alkalmazásának elősegítése a már meglévő jogi kereteken belül,
- a stratégiai információcsere, valamint az operatív és intézményi együttműködés egyéb formái,
- a bizonyítékok összegyűjtése, továbbá az együttműködés egyéb formáinak végrehajtása céljából az Európai Unió büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködésre vonatkozó aktusainak, illetve adott esetben az egyéb multilaterális jogi eszközöknek az alkalmazása,
- az adatvédelem tekintetében az Európai Unió vonatkozó aktusainak és az ezeknek megfelelő nemzeti jogszabályi rendelkezéseinek alkalmazása

5.2.3. Az OLAF és a magyar ügyészség közötti együttműködési megállapodás

A munkamegállapodás keretében az operatív együttműködés a következőkre terjed ki:

- Ha az OLAF a vizsgálatának befejezését követően igazságügyi ajánlást tesz, azt a vizsgálati jelentés és az azzal összefüggő dokumentumok egyidejű megküldésével teszi. Az együttműködési megállapodás alapján az ajánlást, minthogy azt a főigazgató teszi a legfőbb ügyésznek, az OLAF a Legfőbb Ügyészségnek küldi meg, a kapcsolattartásra kijelölt kontaktpont útján, majd a Legfőbb Ügyészség továbbítja az illetékes főügyészségnek. A főigazgató ajánlása alapján tett intézkedésekről a tagállamoknak tájékoztatniuk kell az OLAF-ot. Az intézkedésről az együttműködési megállapodás alapján a legfőbb ügyész értesíti a főigazgatót. A kivétel nélkül folytatott gyakorlat szerint az ajánlás és a zárójelentés alapján nyomozás kerül elrendelésre, vagy ha az ajánlással érintett bűncselekmény miatt büntetőeljárás már folyamatban van, az OLAF megállapításait abban az eljárásban értékelik. Az OLAF-ot, mint feljelentőt pedig a nyomozó hatóság, illetve a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező ügyészség is tájékoztatja az eljárás azon fejleményeiről, amiről a feljelentőt tájékoztatni kell.
- Az OLAF a még folyamatban lévő vizsgálatainak során – igazságügyi ajánlás nélkül – a 883/2013. EU, Euratom rendelet 12. cikk (1) és (2) bekezdése alapján bűncselekmény gyanújára utaló információt (ún. jelzést) közölhet a magyar hatóságokkal. Az OLAF ebben az esetben is feljelentőként vesz részt a büntetőeljárásban. Az együttműködési megállapodás alapján az OLAF a jelzést a Legfőbb Ügyészségnek küldi meg, illetve ha azt más hatóságnak küldte, a jelzésről tájékoztatja a Legfőbb Ügyészséget.
- Az OLAF ajánlására indult büntetőeljárások tárgya jellemzően az uniós támogatásokkal kapcsolatban elkövetett vagyron elleni vagy költségvetést károsító bűncselekmények. Ezek a sértette az uniós költségvetés, tehát a büntetőeljárásokban értesíteni kell a sértetti jogok gyakorlására feljogosított szervet. Bár sértetti képviselőre nincs konkrétan kijelölt szerv, a Bizottság Jogi Szolgálat az, ami jogi ügyekben a Bizottságot képviseli. Erre figyelemmel az együttműködési megállapodásba bekerült az is, hogy amennyiben egy, az OLAF igazságügyi ajánlását követően indított ügy megszüntetésre kerül, a Legfőbb Ügyészség biztosítja, hogy a megszüntető határozatot az illetékes ügyészség vagy nyomozóhatóság kellő időben megküldje az OLAF és a Bizottság Jogi Szolgálat részére.
- Az együttműködési megállapodás a segítségnyújtást általános jelleggel írja elő, és annak legkézenfekvőbb módját nevesíti is: párhuzamos eljárások esetén az OLAF és az ügyészség nyomozati tevékenységüket összehangolhatják, szükség esetén pedig a nyomozási terveikre vonatkozó információt cserélhetnek, illetve a nyomozási cselekményeiket koordinálhatják. Az OLAF által végzett helyszíni ellenőrzések és a nyomozóhatóságok által végzett helyszíni szemlék és kutatások lefolytatása összehangolható, amihez a Legfőbb Ügyészség – szükség esetén – támogatást nyújt.
- Az OLAF a Magyarország területén végzett helyszíni ellenőrzések és vizsgálatok lefolytatása előtt visszaigazolást kérhet a Legfőbb Ügyészségtől arra vonatkozóan, hogy az adott ügyben folyik-e, vagy a múltban folyamatban volt-e a helyszíni ellenőrzés vagy vizsgálat tárgyát képező üggyel kapcsolatban büntetőeljárás. Ha az OLAF helyszíni ellenőrzés vagy vizsgálat lefolytatását tervezi Magyarországon olyan ügyben, amelyben Magyarországon párhuzamos

eljárás folyik, az OLAF tájékoztatja az ügyben felügyeletet gyakorló ügyészt a helyszíni ellenőrzés vagy vizsgálat céljáról, terjedelméről és tervezett idejéről.

5.2.4. Az összeférhetetlenség vizsgálata

Az európai uniós források felhasználását biztosító kormányrendeletek részletes rendelkezéseket állapítanak meg az összeférhetetlenség eseteivel, illetve azok megelőzésének, felmerülésük esetén kezelésének módjával kapcsolatban.

Az összeférhetetlenségre vonatkozó szabályrendszert az (EU, Euratom) 2018/1046 európai parlamenti és tanácsi rendelet 61. cikkével és a fejlesztéspolitikai intézményrendszer munkatársa jogállására vonatkozó jogszabályban meghatározott összeférhetetlenségi szabályokkal összhangban kell értelmezni és alkalmazni.

Ha egy személy összeférhetlensége a kormányrendeletekben nevesített esetek alapján nem volna megállapítható, de az (EU, Euratom) 2018/1046 rendelet 61. cikk (3) bekezdése szerinti valamely összeférhetetlenségi ok rá nézve teljesül, akkor őt olyan személynek kell tekinteni, akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható.

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer munkatársa által e tevékenysége és érdemi eljárási cselekménye megkezdését megelőzően tett összeférhetetlenségi nyilatkozatokat rendszeresen ellenőrizni kell.

Az ellenőrzésre rendszeresen, mintavétel vagy gyanúbejelentés alapján kerül sor. Bárki jogosult bejelenteni, ha az ügyben összeférhetetlenséget észlel.

A mintavételen alapuló ellenőrzésnek éves szinten el kell érnie az összeférhetetlenségi nyilatkozat benyújtására kötelezettek számának legalább 5 %-át. Az Belső Ellenőrzési és Integritási Igazgatóság mintavételen alapuló ellenőrzésekkel kapcsolatos tevékenységének ellenőrzési terven kell alapulnia.

Az ellenőrzésnek – amennyire lehetséges – a rendelkezésre álló hivatalos nyilvántartások felhasználásán kell alapulnia. Ha egy esetleges összeférhetetlenségi okról nem áll rendelkezésre hivatalos nyilvántartás, akkor önbevallást kell alkalmazni, amelyet az Belső Ellenőrzési és Integritási Igazgatóság nyíltan elérhető forrásokon keresztül kell ellenőriznie.

Az összeférhetetlenségi nyilatkozatokat és az ellenőrzések eredményeit legalább 5 évig meg kell őrizni.

A Belső Ellenőrzési és Integritási Igazgatóság az Integritás Hatóság részére teljes körű hozzáférést biztosít az összeférhetetlenségi nyilatkozatokhoz vagy a BEII irataihoz.

5.3 CSALÁS ÉS KORRUPCIÓ ESETÉN ALKALMAZANDÓ NEGATÍV KÖVETKEZMÉNYEK

Az uniós és a hazai pénzügyi érdekek védelmében alkalmazandó negatív következmények:

Szabálytalanság gyanúját bárki bejelentheti az irányító hatóságnál. Ha a szabálytalansági gyanú alapján indult eljárás során szabálytalanság kerül megállapításra, abban az esetben az irányító hatóság az alábbi szankciókat alkalmazhatja:

- a) lehetőség van a projekt elszámolható költségeit és a támogatást arányosan csökkenteni, valamint a jogosulatlanul igénybe vett támogatás visszafizetésére kötelezni,
- b) a támogatási szerződéstől elállni,
- c) javaslatot tenni a támogatások igénybevételeiből határozott időre, de legfeljebb öt évre történő kizárására,
- d) uniós jogi aktusban meghatározott egyéb jogkövetkezményt alkalmazhat.

A kizárás akkor alkalmazható, ha a kedvezményezett, HET esetében a végső kedvezményezett a szabálytalanságot szándékosan vagy ismételten valósítja meg. Ismételten valósítja meg a kizárás alapjául szolgáló cselekményt a kedvezményezett, HET esetében a végső kedvezményezett, ha ugyanazon tényállással kapcsolatos szabálytalanságot öt éven belül legalább két alkalommal követi el. A kizárás tárgyában európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter dönt.

Ahol Stratégia ezen pontja irányító hatóságot említ, azon a HET vonatkozásában a nemzeti hatóságot is érteni kell.

Az irányító hatóság a szabálytalansági gyanúval érintett projekthez kapcsolódó valamely kifizetést felfüggesztheti, ha a kifizetés szabálytalanság megállapítása esetén veszélyeztetné a szabálytalansággal érintett összeg behajtását, így különösen, ha

- a) a kedvezményezett nem nyújtott biztosítékot,
- b) a szabálytalansági gyanúhoz vezető cselekmény ismétlődő jellegű,
- c) bűncselekmény gyanúja merül fel,
- d) a kedvezményezett terhére korábban azonos típusú szabálytalanságot állapítottak meg,
- e) ugyanazon kedvezményezettel szemben más szabálytalansági eljárás van folyamatban, vagy
- f) a kifizetést követően az eredeti pénzügyi állapot nem állítható helyre.

Ha felmerül annak gyanúja, hogy a projekt megvalósításával összefüggésben a kedvezményezett vagy a kedvezményezett érdekkörébe eső más személy, illetve szervezet bűncselekményt követett el, az irányító hatóság feljelentést tesz.

Az államigazgatási szervek működésével összefüggő visszaélésekre, szabálytalanságokra és integritási, korrupciós kockázatokra vonatkozó bejelentések alapján indult vizsgálat lefolytatását az integritás tanácsadó koordinálja. A vizsgálat lezárultát követően az integritás tanácsadó összegző feljegyzést készít a hivatali szervezet vezetője részére, amelyben javasolhatja az ügyben döntésre jogosult közigazgatási államtitkár részére fegyelmi vagy etikai eljárás megindítását, feltárt problémák okainak megszüntetését, az okozott sérelem orvoslását, illetve büntetőeljárás kezdeményezését.

VI. A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSA

A fejlesztéspolitikai intézményrendszer elkötelezett a csalás és korrupció elleni küzdelem mellett, ezért a Stratégiában meghatározott alapelvek és célok teljesülése, valamint az eredményesség érdekében a leghatékonyabb eszközökkel, proaktívan és szervezeten lép fel.

A Stratégiában foglalt intézkedések hatásai a csalással érintett esetek számának minimalizálásában mutatkoznak meg.

A Stratégiában a csalás és korrupció elleni küzdelem érdekében megfogalmazott intézkedések végrehajtására vonatkozó feladatokat a Stratégiának szerves részét képező Cselekvési terv tartalmazza (3. sz. melléklet).

6.1 FINANSZÍROZÁS

A Stratégia intézkedéseinek legnagyobb része nem vetít elő olyan költségigényeket, amelyek az érintett szervek rendes működési költségvetésén kívül tervezendő költségvetési forrásokat igényelnének. Egyes intézkedésekhez felhasználásra kerülnek a Végrehajtás Operatív Program Plusz forrásai.

Az OLAF Koordinációs Iroda a Végrehajtás Operatív Program Plusz keretében megvalósuló tevékenységei - képzések tartása, tematikus workshopok és konferenciák szervezése - elősegítik a csalás és a korrupció megelőzését, amely a 2019-es országjelentésben szereplő célkitűzések egyike. Fentiekén túl finanszírozásra kerül az OLAF Koordinációs Iroda munkatársainak nemzetközi konferenciákon való részvétele is, amely lehetővé teszi a nemzetközi tapasztalatcserét, a külföldi gyakorlatok megismerését és a bevált metódusok esetleges átvételét, hazai megosztását.

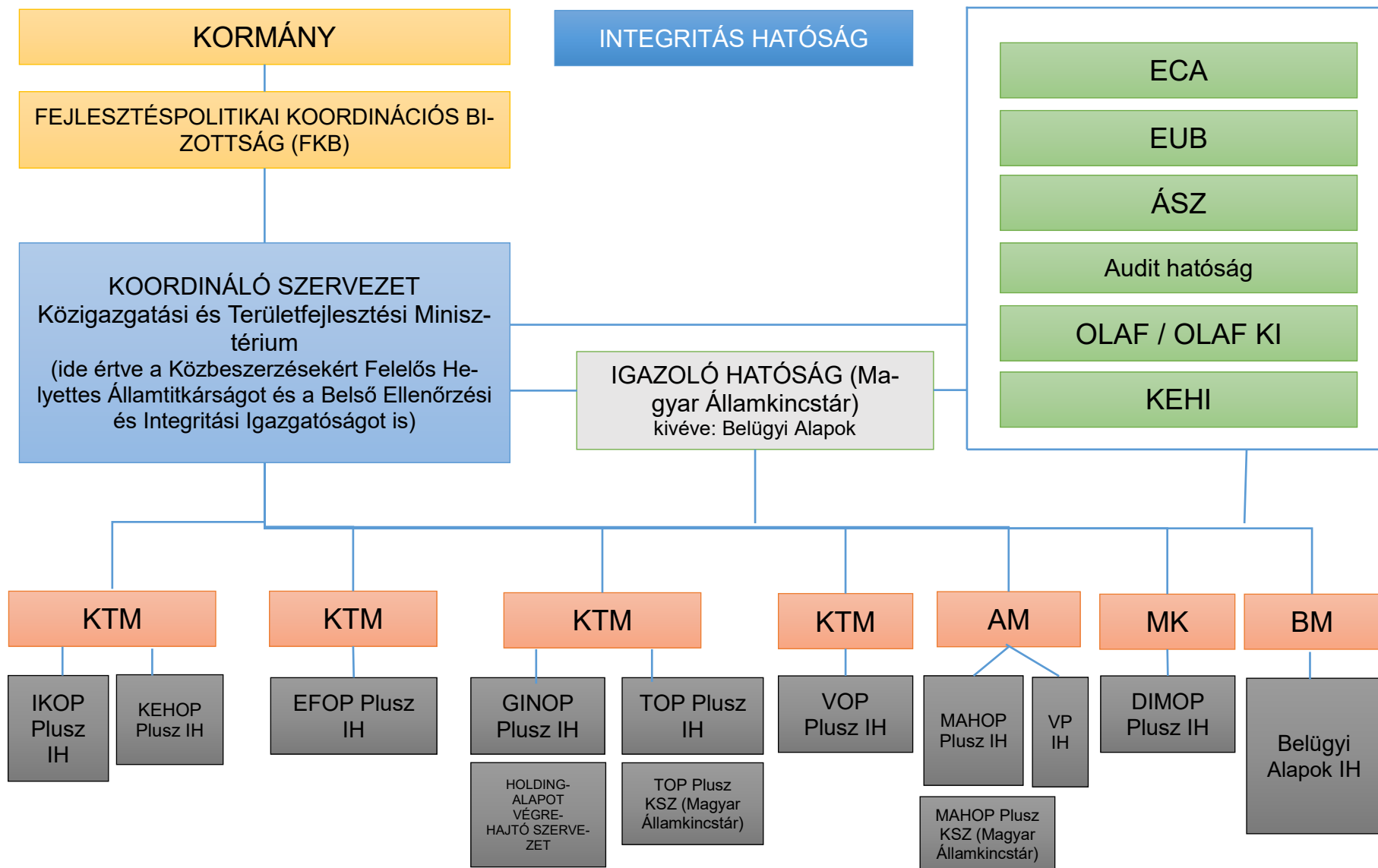
6.2. A STRATÉGIA NYOMON KÖVETÉSE, ÉRTÉKELÉSE, FELÜLVIZSGÁLATA

A BEII a fejlesztéspolitikai intézményrendszer visszajelzése alapján figyelemmel kíséri és értékeli a Stratégiában meghatározott célok megvalósulását és a feladatok végrehajtását. A Stratégia és az NKS összhangjának nyomon követése és biztosítása érdekében a BEII képviselője részt vesz az NKS Monitoring Bizottságának ülésein.

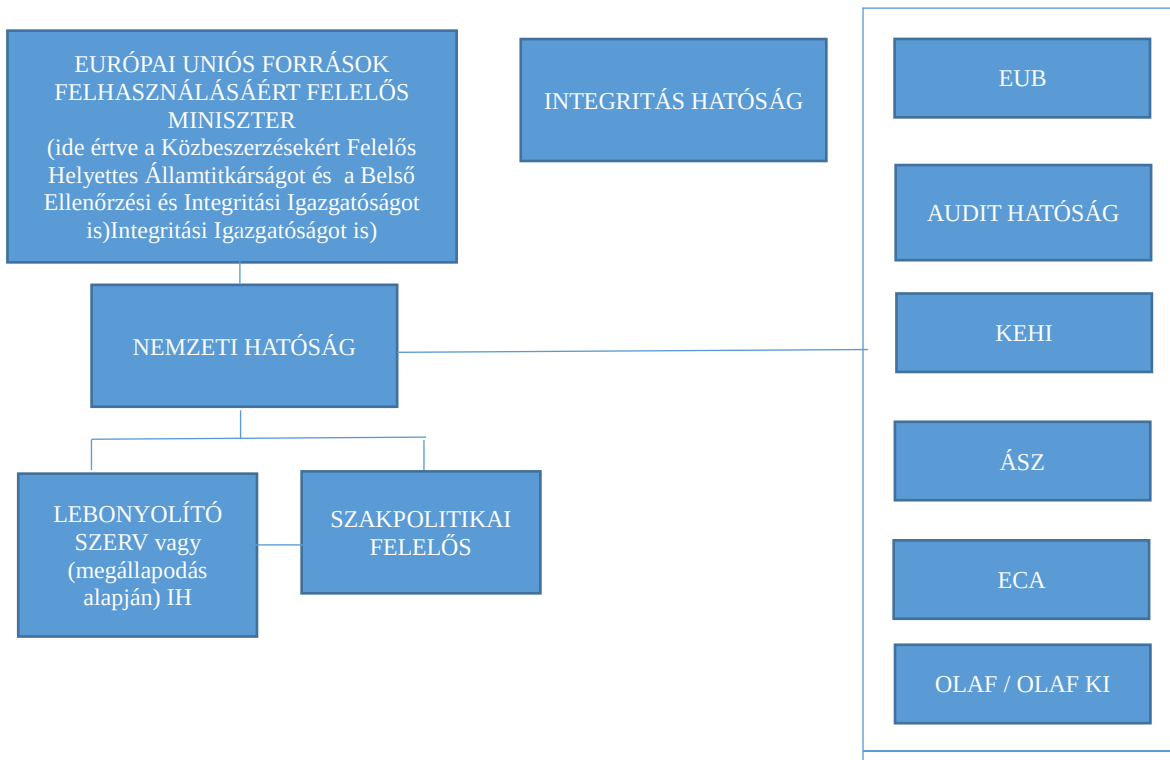
A jogszabályi változások, a csalás kockázatelemzés eredménye, a legjobb gyakorlatokból adódó fejlemények, továbbá a Bizottság csalás elleni ajánlásai függvényében szükség szerint, általában évente megtörténik a Stratégia és cselekvési terve felülvizsgálata, módosítása. A Stratégiában meghatározott intézkedések végrehajtásáról, a célok teljesüléséről a BEII évente beszámolót készít, amelyet a Stratégiával azonos módon hoz nyilvánosságra.

1. SZÁMÚ MELLÉKLET: AZ INTÉZMÉNYRENDSZER ÁBRÁJA

2021–2027 programozási időszak esetén

Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz esetén

2. SZÁMÚ MELLÉKLET: JOGFORRÁSJEGYZÉK

- Lisszaboni Szerződés az Európai Unióról szóló Szerződés és az Európai Közösséget létrehozó Szerződés módosításáról
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU, Euratom) 2018/1046 rendelete (2018. július 18.) az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról, az 1296/2013/EU, az 1301/2013/EU, az 1303/2013/EU, az 1304/2013/EU, az 1309/2013/EU, az 1316/2013/EU, a 223/2014/EU és a 283/2014/EU rendelet és az 541/2014/EU határozat módosításáról, valamint a 966/2012/EU, Euratom rendelet hatályon kívül helyezéséről
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1060 rendelete (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról
- Az Európai Parlament és a Tanács 883/2013/EU, Euratom rendelete (2013. szeptember 11.) az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) által lefolytatott vizsgálatokról, valamint az 1073/1999/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet és az 1074/1999/Euratom tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről
- A Tanács 2988/95/EK, Euratom rendelete az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről
- A Tanács 2185/96/Euratom, EK rendelete az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek csalással és egyéb szabálytalanságokkal szembeni védelmében a Bizottság által végzett helyszíni ellenőrzésekről és vizsgálatokról
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU, Euratom) 2018/1046 rendelete (2018. július 18.) az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról, az 1296/2013/EU, az 1301/2013/EU, az 1303/2013/EU, az 1304/2013/EU, az 1309/2013/EU, az 1316/2013/EU, a 223/2014/EU és a 283/2014/EU rendelet és az 541/2014/EU határozat módosításáról, valamint a 966/2012/EU, Euratom rendelet hatályon kívül helyezéséről
- Egyezmény az Európai Unióról szóló szerződés K.3. cikke alapján, az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről
- a Brexit miatti kiigazításokra képzett tartalék létrehozásáról szóló 2021. október 6-i (EU) 2021/1755 európai parlamenti és tanácsi rendelet
- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- 2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról

- 2004. évi XXIX. törvény az európai uniós csatlakozással összefüggő egyes törvénymódosításokról, törvényi rendelkezések hatályon kívül helyezéséről, valamint egyes törvényi rendelkezések megállapításáról XII. fejezete
- 2015. évi CXLIII. törvény a közbeszerzésekről
- 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről
- 2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról
- 2018. évi CXXV. törvény a kormányzati igazgatásról
- 2022. évi XXVII. törvény az európai uniós költségvetési források felhasználásának ellenőrzéséről
- 2023. évi XXV. törvény a panaszokról, a közérdekű bejelentésekről, valamint a visszaélések bejelentésével összefüggő szabályokról
- 256/2021. (V.18.) Korm. rendelet a 2021-2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről
- 373/2022. (IX. 30.) Korm. rendelet Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terve végrehajtásának alapvető szabályairól és felelős intézményeiről
- 733/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet az Európai Unió brexit miatti kiigazításokra képzett Brexit Alkalmazkodási Tartalékból a magyar vállalkozások részére nyújtott támogatások igénylésének és a források felhasználásának részletes szabályairól
- 50/2013. (II. 25.) Korm. rendelet az államigazgatási szervek integritásirányítási rendszeréről és az érdekérvényesítők fogadásának rendjéről
- 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről
- 1328/2020. (VI. 19) Korm. határozat a 2020-2022 közötti időszakra szóló középtávú Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia, valamint az ahhoz kapcsolódó intézkedési terv elfogadásáról
- 1025/2024. (II. 14.) Korm. határozat a 2024-2025 közötti időszakra szóló középtávú Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia, valamint az annak végrehajtására vonatkozó intézkedési terv elfogadásáról

3. SZÁMÚ MELLÉKLET: CSELEKVÉSI TERV

Felülvizsgált cselekvési terv a 2024. évre

	Célkitűzések	Beavatkozási terület	Mutató (célértékkel)	Felelős	Érintett alapok/területek	Ütemezés
1.	Az Európai Unióból származó forrásokra vonatkozó csalás és korrupció elleni stratégia és cselekvési terve felülvizsgálata megtörténik	Csalás- és korrupció megelőzési tevékenység	az Európai Unióból származó forrásokra vonatkozó csalás és korrupció elleni felülvizsgált stratégia tervezete (1 db)	Belső Ellenőrzési és Integritási Igazgatóság	ESIF, RRF, BBA, INTERREG, KAP	A 2025-ra szóló felülvizsgált stratégia tervezetének előkészítése: 2025. március 31. Tervezet belső egyeztetése: 2025. április 30. Tervezet megküldése az Európai Bizottságnak: 2025. május 15.
2.	A nyomozóhatóságok és ügyészségi szervek, illetve a fejlesztéspolitikai intézményrendszer szereplői közötti együttműködésnek a tapasztalatok alapján történő továbbfejlesztése, szükség esetén az együttműködési megállapodások pontosításával	Csalás és korrupció felderítése, jelentése	beszámoló a BEII éves jelentésnek keretében (évente 1 db jelentés-fejezet)	Belső Ellenőrzési és Integritási Igazgatóság	ESIF, RRF, BBA, INTERREG, KAP	Évközi jelentés az előrehaladásról: 2024. október 31. Éves jelentés az előrehaladásról: 2025. január 31.
3.	A csalás és korrupció gyanús esetek IMS rendszeren belüli nyomon követés folyamatában az időszerűség javítása és – ebből következően – az IMS rendszerben adatok tisztítása	Csalás és korrupció felderítése, jelentése	beszámoló a BEII éves jelentésnek keretében (évente 1 db jelentés-fejezet)	Belső Ellenőrzési és Integritási Igazgatóság	ESIF, RRF, BBA, INTERREG, KAP	Évközi jelentés az előrehaladásról: 2024. október 31. Éves jelentés az előrehaladásról: 2025. január 31.
4.	Az uniós jogszabályokban meghatározott adatok kéthavonta történő feltöltése az ARACHNE rendszerbe	Csalás- és korrupció megelőzési tevékenység	adatfeltöltés dokumentációja (évente 6 db)	Európai Unió Fejlesztések Koordinációjáért Felelős HÁT, nemzeti hatóság	ESIF, RRF, KAP	páratlan sorszámú hónapok utolsó napjáig

Az előterjesztést a Kormány nem tárgyalta meg, ezért az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

5.	Az ARACHNE kockázatértékelő eszköz alkalmazására és eredményeinek felhasználására vonatkozó módszertan felülvizsgálata	Csalás- és korrupció megelőzési tevékenység	felülvizsgált módszertan (1 db)	Európai Unió Fejlesztések Koordinációjáért Felelős HÁT	ESIF, RRF, KAP	Felülvizsgált módszertan jóváhagyása: 2024. október 31.
6.	EGESIF 14-0021-00 számú útmutató alapján kockázatelemzés készítése	Csalás- és korrupció megelőzési tevékenység	felülvizsgált kockázatelemzés (hatóságonként 1 db)	irányító hatóságok, nemzeti hatóság	ESIF, RRF, BBA, KAP	Kitöltött eszköz megküldése a BEII-nek: 2024. október 31.
						Intézkedés terv végrehajtása: 2025. március 31.
						Koordinációs munkacsoporti ülés: 2025. április 17.
7.	Szervezeti integritást erősítő képzések: a) Kötelező integritás képzés az új belépő munkatársaknak (NKE Probono rendszerben) b) Fejlesztéspolitikai integritási rendszerfejlesztési tréningek (BEII Integritási Képzési Osztály) c) Az Alkotmányvédelmi Hivatal által tartott képzés az általános biztonsági tudatosság érdekében (szervező: Szervezetbiztonsági és Dokumentációs Főosztály) d) Alapképzés (orientációs képzés): amely tartalmazza a 2021-2027 programozási időszak és a HET vonatko-	Csalás- és korrupció megelőzési tevékenység	a)-e) pontok tekintetében: képzésekben részesült munkatársak létszáma (évente összesen legalább 500 fő) f)-g) pontok tekintetében: beszámoló a BEII éves jelentésnek keretében (évente 1 db jelentés-fejezet)	Európai Unió Fejlesztések Koordinációjáért Felelős HÁT, Belső Ellenőrzési és Integritási Igazgatóság	ESIF, RRF, BBA, KAP	Évközi részjelentés a képzések végrehajtásáról és a képzettek számáról: 2024. október 31.

	<p>zásában is a csalásmegelőzés, szabálytalanságkezelés modulokat (Fejlesztéspolitikai Képzési Osztály)</p> <p>e) Elméleti képzés csalásmegelőzés témában az OLAF KI-val együttműködésben (szervező: Fejlesztéspolitikai Képzési Osztály)</p> <p>f) A fejlesztéspolitikai szakterület integritását biztosító képzési módszertanok kidolgozása és az érintett szervek belső képzéseinek támogatása (BEII Integritási Képzési Osztály)</p> <p>g) a fejlesztéspolitikai döntések meghozatalában érintett politikai és szakmai felsővezetők számára a feladatkörükhöz szükséges integritási tudáselemek innovatív tudásmenedzsment eszközökkel való biztosítása (BEII Integritási Képzési Osztály)</p>					<p>Éves jelentés a képzések végrehajtásáról és a képzettek számáról:2025. január 31.</p>
--	--	--	--	--	--	--

Az előterjesztést a Kormány nem tárgyalta meg, ezért az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

8.	Az (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendelet XVII. mellékletének a meghatározott alapok tekintetében az egyes műveletekre vonatkozóan rögzítendő és elektronikusan tárolandó adatokra vonatkozó rendelkezések folyamatos figyelemmel kísérése	Csalás- és korrupció megelőzési tevékenység	jelentés (évente 2 db)	Európai Unió Fejlesztések Koordinációjáért Felelős HÁT	ESIF, RRF	Évközi jelentés az adatok rögzítéséről és tárolásáról: 2024. október 31.
						Éves jelentés az adatok rögzítéséről és tárolásáról: 2025. január 31.
9.	A www.palyazat.gov.hu oldalon csalásmegelőzéssel kapcsolatos tájékoztató felülvizsgálata és aktualizálása	Csalás és korrupció felderítése, jelentése	aktualizált tájékoztató anyag honlapon való elérhetőségének dokumentációja (1 db)	Belső Ellenőrzési és Integritási Igazgatóság	ESIF, RRF, BBA, INTERREG, KAP	Az oldal aktualizált állapotának dokumentálása: 2024. október 31.
10.	A támogatásokkal kapcsolatban tudomásra jutott visszaélések vagy törvénytelenések bejelentését bárki számára lehetővé tevő közérdekű bejelentőrendszer (www.anti-lop.hu) felhasználóbarátabbá tétele	Csalás és korrupció felderítése, jelentése	A megújított felület működésének dokumentációja (www.anti-lop.hu) (1 db)	Belső Ellenőrzési és Integritási Igazgatóság	ESIF, RRF, BBA, INTERREG, KAP	A bejelentőrendszer felhasználóbaráttá tett felület működésének dokumentálása: 2024. október 31.
11.	Az érintettek tudásbázisának bővítése, a legjobb gyakorlatok megosztása. Az érintett szakértők számára rendszeres platform biztosítása érdekében az OLAF Koordinációs Iroda negyedévente megbeszéléseket szervez a már meglévő szabálytalanságjelentési munkacsoport számára a nemzeti jelentéstevő szervezetek (irányító hatóságok, igazoló hatóság, kifizető ügynökség és igazságügyi hatóságok) részvételével	Csalás és korrupció felderítése, jelentése	megbeszélés megtartása és annak dokumentálása (évente 4 alkalom)	OLAF Koordinációs Iroda	ESIF, RRF, BBA, INTERREG, KAP	minden negyedév utolsó napjáig

Az előterjesztést a Kormány nem tárgyalta meg, ezért az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

12.	Gyakorlati IMS képzések a magyar felhasználóknak a jelentési kötelezettségekről és a tapasztalatakról	Csalás és korrupció felderítése, jelentése	képzés megtartása (évente 1 képzés)	OLAF Koordinációs Iroda	ESIF, RRF, BBA, INTERREG, KAP	Képzés megtartása: 2024. október 31.
13.	A Fejlesztéspolitikai Adatbázis és Információs Rendszer Európai Unió Programok Rendszerének felülvizsgálata a csalás- és korrupciómegelőzéssel kapcsolatos lehetőségek feltérképezése és kiaknázása érdekében	Csalás és korrupció felderítése, jelentése	jelentés (évente 2 db)	Belső Ellenőrzési és Integritási Igazgatóság	ESIF, RRF	Évközi jelentés a felülvizsgálatról és az ezzel kapcsolatban tervezett, illetve végrehajtott fejlesztésekről: 2024. október 31.
						Éves jelentés a felülvizsgálatról és az ezzel kapcsolatban tervezett, illetve végrehajtott fejlesztésekről: 2025. január 31.
14.	Az érzékeny pozícióban lévő munkatársak rendszeres rotációjához készült módszertani útmutató érvényesülésének támogatása, nyomon követése, és évenkénti értékelése	Csalás- és korrupció megelőzési tevékenység	jelentés (évente 2 db)	Belső Ellenőrzési és Integritási Igazgatóság	ESIF, RRF	Évközi részjelentés az útmutató érvényesüléséről: 2024. december 31.
						Éves jelentés az útmutató érvényesüléséről: 2025. január 31.
15.	Integritás paktumok kísérleti projektként való megvalósításának támogatása, nyomon követése, a tapasztalatok értékelése	Csalás- és korrupció megelőzési tevékenység	értékelési jelentés (1 db); ellenőrzéseket támogató segédlet (1 db)	Európai Unió Fejlesztések Koordinációjáért Felelős HÁT (VOP Plusz IH)	ESIF	Éves jelentés az integritás paktumok tapasztalatairól: 2025. január 31.
						Ellenőrzéseket támogató segédlet elkészítése a jelentés alapján: 2025. április 30.
16.	Független szakértők helyszíni ellenőrzések során való	Csalás és korrupció felderítése, jelentése [Állasp. 4.] ⁴²	jogszabály-módosításra	Európai Unió Fejlesztések	ESIF, RRF, KAP	Jogszabálytervezet előkészítése és belső egyeztetése:

⁴² A zárójeles hivatkozások a Kormánynak az Integritás Hatóság 2023. június 31-én kiadott 2022-es Éves Elemző Integritásjelentése egyes ajánlásai tekintetében kialakított álláspontját bemutató táblázat (a továbbiakban: Állsp.) egyes soraira mutatnak.
<https://integritashatosag.hu/wp-content/uploads/2023/10/int-hat-2022jelentes-korm-valasz.pdf>

Az előterjesztést a Kormány nem tárgyalta meg, ezért az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

	alkalmazása jogszabályi feltételeinek megteremtése		vonatkozó előterjesztés (1 db)	Koordinációjáért Felelős HÁT		2024. október 31.
17.	A többi tagállami gyakorlatának megismerését követően javaslat az előre be nem jelentett helyszíni ellenőrzések gyakoribbá tétele megvalósításának módjára	Csalás és korrupció felderítése, jelentése [Állásp. 5.]	javaslat a megvalósítás módjára (1 db)	Európai Unió Fejlesztések Koordinációjáért Felelős HÁT	ESIF, RRF	Javaslat a megvalósítás módjára: 2024. október 31.
18.	A szabálytalansági eljárásokra vonatkozóan kötelezően közzéteendő adatok közzétételi módjának felülvizsgálata	Csalás és korrupció felderítése, jelentése [Állásp. 7.]	felülvizsgálati jelentés (1 db)	Belső Ellenőrzési és Integritási Igazgatóság	ESIF, RRF	Jelentés elkészítése: 2024. november 30.
19.	Módszertani útmutató kiadása az uniós források körében szerzett tapasztalatok alapján a részajánlat-tétel biztosításának kérdéséről	Csalás- és korrupció megelőzési tevékenység [Állásp. 22.]	módszertani útmutató (1 db)	Közbeszerzési Felügyeletért Felelős HÁT	ESIF, RRF, BBA	Az útmutató belső egyeztetése: 2024. november 30.
						Az útmutató közzététele: 2024. december 31.

4. SZÁMÚ MELLÉKLET: AZ EURÓPAI UNIÓBÓL SZÁRMAZÓ FORRÁSOKRA VONATKOZÓ CSALÁS ÉS KORRUPCIÓ ELLENI STRATÉGIA 2023. ÉVI FELÜLVIZGÁLATÁNAK SZEMPONTJAI

Az Európai Unióból Származó Forrásokra Vonatkozó Csalás és Korruptió Elleni Stratégia (a továbbiakban: Csalás Elleni Stratégia) 2023. évi felülvizsgálata az alábbi elvek szerint zajlott:

- A Csalás Elleni Stratégia a kormányzati stratégiai irányításról szóló 38/2012. (III. 12.) Korm. rendelet fogalomrendszerében – a 4. § (2) bekezdésének megfelelően – atipikus intézményi stratégia, amely a teljes – egyes közigazgatási, illetve költségvetési szervek kereteit átlépő – fejlesztéspolitikai intézményrendszerre kiterjed, ezért azt nem az egyes szervek vezetői, illetve miniszterek, hanem a Kormány fogad el.
- A Csalás Elleni Stratégia hozzájárul a mindenkori Nemzeti Korruptióellenes Stratégia, mint szakpolitikai stratégia céljainak megvalósításához.
- A Csalás Elleni Stratégia fogalom-meghatározásait, alapelveit és helyzetértékelését összhangba szükséges hozni az NKS fogalom-meghatározásaival, alapelveivel és helyzetértékelésével.
- A Csalás Elleni Stratégiánk határozatlan időtávra szól, de évente felülvizsgálandó. A felülvizsgálat eredményétől függően a stratégia szövege a szükséges helyeken kiegészítendő, módosítandó, de ez nem jelenti a teljes újraszövegezését, arra is tekintettel, hogy a jelenlegi szöveg intenzív egyeztetés eredményeként bírja az Európai Bizottság egyetértését.
- A programozási időszak felét követően (2025) célszerű a szöveg jelentősebb revízióját végrehajtani, az időben túlságosan visszanyúló részek eltávolításával, szükség esetén tartalmi helyettesítésével, kiváltásával.
- A Csalás Elleni Stratégia teljes újraszövegezése a többéves pénzügyi keret új programozási időszak kezdetével (2028) válik szükségessé.
- A Csalás Elleni Stratégia éves rendes felülvizsgálata során a Cselekvési terv átdolgozása mindenképpen indokolt.
- A Cselekvési tervben a következő – meghatározott forrásból származó – intézkedések megjelenítését szükséges megfontolni:
 - a Cselekvési tervben eddig is szereplő, de korábban folyamatos határidejű intézkedéseket;
 - a 2024-2025 közötti időszakra szóló – elfogadott – Nemzeti Korruptióellenes Stratégia (a továbbiakban: új NKS) intézkedési tervében szereplő intézkedésekből fakadóan a fejlesztéspolitikai intézményrendszerben keletkező konkrét feladatokat;
 - az új NKS tervezetével kapcsolatban az Európai Bizottságtól, a GRECO-tól, az OECD-től és a Korruptióellenes Munkacsoporttól érkezett, a Kormány által támogatott javaslatokat, ha azok a Csalás Elleni Stratégiára is értelmezhetőek,

Az előterjesztést a Kormány nem tárgyalta meg, ezért az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

- az Integritás Hatóság éves elemző integritásjelentésében megfogalmazott – és a Kormány által is támogatott – ajánlásait, továbbá
 - Az Európai Bizottság 2022-re vonatkozó PIF jelentéseinek ajánlásait.
- A Csalás Elleni Stratégia felülvizsgált változatának kiadásával indokolt megvárni az új NKS elfogadását.